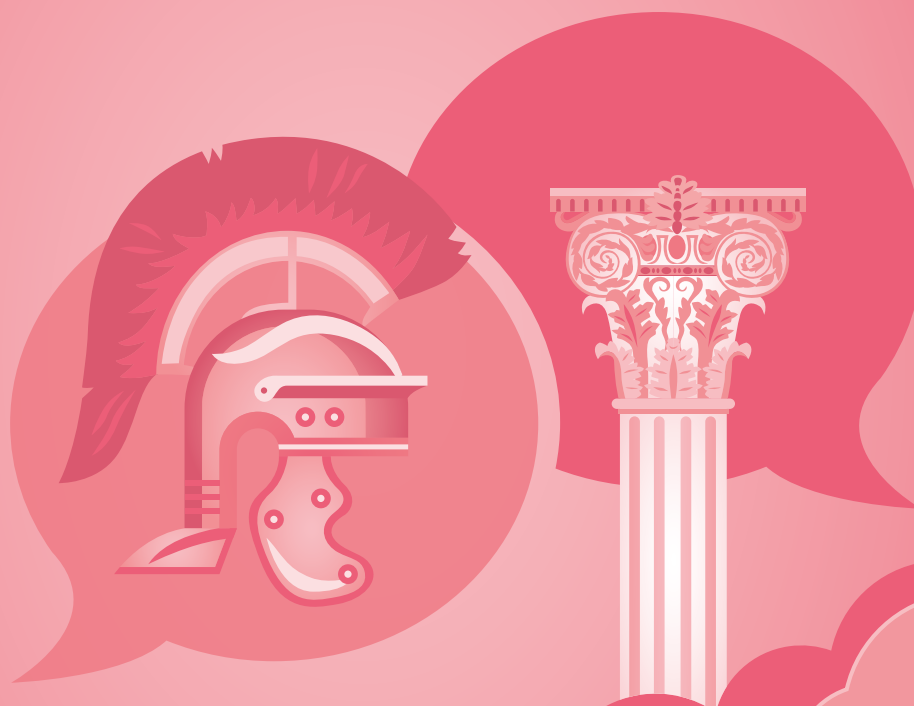

OŠ
/ GM

KURIKULUM NASTAVNOGA PREDMETA

Latinski jezik

ZA OSNOVNE ŠKOLE I GIMNAZIJE

Ministarstvo znanosti i
obrazovanja

ŠKOLA
za život

Kurikulum nastavnog predmeta Latinski jezik za osnovne škole i gimnazije

Odluka o donošenju kurikuluma za nastavni predmet Latinski jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj objavljena je u Narodnim novinama, broj 7/2019., 22. siječnja 2019. godine.

Nakladnik: Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Za nakladnika: prof. dr. sc. Blaženka Divjak, ministrica

Grafičko oblikovanje: Leonardo media d.o.o.

ISBN: 978-953-8103-62-9

Kurikulum nastavnoga predmeta Latinski jezik čine ovaj glavni dokument te prilozi:

Razine ostvarenosti ishoda

A/ SVRHA I OPIS NASTAVNOGA PREDMETA LATINSKI JEZIK	5
B/ ODGOJNO-OBRAZOVNI CILJEVI UČENJA I POUČAVANJA NASTAVNOGA PREDMETA LATINSKI JEZIK	7
TABLIČNI PRIKAZ ODGOJNO-OBRAZOVNIH CILJEVA UČENJA I POUČAVANJA NASTAVNOGA PREDMETA GRČKI JEZIK	7
C/ STRUKTURA - DOMENE PREDMETNOGA KURIKULUMA NASTAVNOGA PREDMETA LATINSKI JEZIK	9
OPIS DOMENA	9
RAZRADA DOMENA	10
D/ ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI, SADRŽAJI I RAZINE USVOJENOSTI PO RAZREDIMA I DOMENAMA	13
OSNOVNE ŠKOLE – NASTAVLJAČI (KLASIČNA GIMNAZIJA) (105+105+105+105+105+105+105+96)	14
OSNOVNA ŠKOLA, LATINSKI JEZIK, 5 . RAZRED – 105 SATI GODIŠNJE	15
OSNOVNA ŠKOLA, LATINSKI JEZIK, 6 . RAZRED – 105 SATI GODIŠNJE	18
OSNOVNA ŠKOLA, LATINSKI JEZIK, 7 . RAZRED – 105 SATI GODIŠNJE	21
OSNOVNA ŠKOLA, LATINSKI JEZIK, 8 . RAZRED – 105 SATI GODIŠNJE	24
KLASIČNA GIMNAZIJA (NASTAVLJAČI), LATINSKI JEZIK, 1. RAZRED – 105 SATI GODIŠNJE	27
KLASIČNA GIMNAZIJA (NASTAVLJAČI), LATINSKI JEZIK, 2. RAZRED – 105 SATI GODIŠNJE	30
KLASIČNA GIMNAZIJA (NASTAVLJAČI), LATINSKI JEZIK, 3. RAZRED – 105 SATI GODIŠNJE	33

SADRŽAJ

KLASIČNA GIMNAZIJA (NASTAVLJAČI), LATINSKI JEZIK,	
4. RAZRED – 96 SATI GODIŠNJE _____	36
POČETNICI (KLASIČNA GIMNAZIJA) (105+105+105+96) _____	39
KLASIČNA GIMNAZIJA (POČETNICI) ,LATINSKI JEZIK,	
1. RAZRED – 105 SATI GODIŠNJE _____	40
KLASIČNA GIMNAZIJA (POČETNICI), LATINSKI JEZIK,	
2. RAZRED – 105 SATI GODIŠNJE _____	44
KLASIČNA GIMNAZIJA (POČETNICI), LATINSKI JEZIK,	
3. RAZRED – 105 SATI GODIŠNJE _____	49
KLASIČNA GIMNAZIJA (POČETNICI), LATINSKI JEZIK,	
4. RAZRED – 96 SATI GODIŠNJE _____	52
OPĆE, JEZIČNE, PRIRODOSLOVNE I	
PRIRODOSLOVNO-MATEMATIČKE GIMNAZIJE (70 + 70) _____	56
OPĆA, JEZIČNA, PRIRODOSLOVNA I PRIRODOSLOVNO-MATEMATIČKA	
GIMNAZIJA, LATINSKI JEZIK, 1. RAZRED – 70 SATI GODIŠNJE _____	57
OPĆA, JEZIČNA, PRIRODOSLOVNA I PRIRODOSLOVNO-MATEMATIČKA	
GIMNAZIJA, LATINSKI JEZIK, 2. RAZRED – 70 SATI GODIŠNJE _____	61
E/ POVEZANOST S DRUGIM PREDMETIMA	
I MEĐUPREDMETNIM TEMAMA _____	64
F/ UČENJE I POUČAVANJE NASTAVNOGA PREDMETA	
LATINSKI JEZIK _____	66
G/ VREDNOVANJE USVOJENOSTI ODGOJNO OBRAZOVNIH	
ISHODA U NASTAVNOME PREDMETU LATINSKI JEZIK _____	70
RAZINE OSTVARENOSTI ISHODA _____	75

Svrha i opis nastavnoga predmeta Latinski jezik

Klasični su jezici riječ kroz vjekove. Oni posreduju ukupnost ljudskoga iskustva i duha drevnih civilizacija koje leže u temeljima hrvatske, europske i svjetske kulture. Učeći ih, osoba stječe uvid u unutarnju strukturu niza jezičnih, kulturnih, civilizacijskih i humanih fenomena. Stoga oni pozivaju na putovanje kroz povijest čovjekove težnje za učenjem i spoznajom. Učenik tako, sve se više udaljujući u prošlost, dobiva više alata za razumijevanje sadašnjosti i oblikovanje budućnosti. Oplemenjujući se čitanjem klasika, on razumijeva kulturnu raznolikost kao zajedničku baštinu ljudskoga iskustva.

Uloga je latinskoga jezika u oblikovanju cjelovitoga obrazovanja nezamjenjiva. Osim što su njime pisani temeljni klasici antičke književnosti, latinski je kao službeni jezik golemi i moćna carstva postao prvi svjetski jezik čijim se pismom i danas služi niz modernih nacija. Ta ga je pozicija dulje od tisućljeća činila jezikom na kojemu se diljem svijeta oblikovala i izražavala znanost, umjetnost, filozofija i teologija. U Hrvatskoj to poprima posebno značenje zbog činjenice da je latinski bio službeni jezik sve do polovice 19. stoljeća.

Mnoštvo je latinskih tekstova koji mogu poslužiti kao polazište za njegovo učenje; izvor je gotovo neiscrpan. Učenik tako, ne izlazeći iz medija latinskoga jezika, može proputovati vremenski raspon od 5. st. pr. Kr. do 21. st., prijeći prostor od Škotske do ukrajinskih stepa i od bavorskih šuma do Sahare, on može čitati, razmišljati i spoznavati svako područje o kojemu je čovjek promišljao među policama aleksandrijske knjižnice za vrijeme Ptolemeja ili u Hrvatskome saboru u doba Ivana Kukuljevića. Upravo komunikacija s tekstem i – posredstvom teksta – s autorom usavršava u učenika analizu i sintezu, izaziva kritičko mišljenje, potiče maštu i istraživanje, velikim idejama oblikuje intelektualnu širinu i prodornost.

Jednako je tako neiscrpan i interdisciplinarni potencijal latinskoga jezika kao nastavnoga predmeta. Osobito se može ostvariti u odnosu prema hrvatskome jeziku otkrivanjem golemoga dijela hrvatske književnosti napisane na latinskome. Također se može ostvarivati i u suradnji s prirodnim ili društveno-humanističkim predmetima. Jednaki se potencijal može ostvariti i projektnom nastavom u učionici i izvan nje te suradnjom s drugim obrazovnim i kulturnim ustanovama.

Za učenike u Republici Hrvatskoj dodir s golemom pisanom baštinom latinskoga jezika, a osobito s veličanstvenim materijalnim spomenicima rimske antike, od pulskoga amfiteatra do Dioklecijanove palače u Splitu, otvara i spoznajni put prema širem shvaćanju

vlastitoga identiteta. Tako latinski jezik, koji je s grčkim duboko ukorijenjen u mediteranski civilizacijski krug, postaje gradivni element samospoznaje, naša polazišna i razlikovna točka u regionalnome, nacionalnome, europskome i globalnome kontekstu.

SLIKA 1 Mjesto Latinskoga jezika u cjelokupnome kurikulumu

Pokrata nastavnoga predmeta Latinski jezik je LJ uz koju se dodaje OŠ, ako se govori o odgojno-obrazovnim ishodima u osnovnoj školi, odnosno SŠ, ako se govori o odgojno-obrazovnim ishodima u srednjoj školi.

Odgojno-obrazovni ciljevi učenja i poučavanja nastavnoga predmeta Latinski jezik

Temeljni je cilj učenja latinskoga jezika razumijevanje teksta koji je mjesto susreta jezičnih zakonitosti i civilizacijskih sadržaja. Da bi ga ostvario, učenik će:

- razvijati sposobnost razumijevanja i prevođenja teksta, čime će razvijati sposobnost analize i sinteze
- ovladavati jezičnom strukturom latinskoga jezika uz sposobnost prepoznavanja i povezivanja gramatičkih kategorija u hrvatskome jeziku i u stranim jezicima, a stjecanjem tih znanja razvijat će i sposobnost uočavanja i razumijevanja koncepta reda i analogije te međuovisnosti i varijabilnosti
- usvajati vokabular i ovladavati leksičkim kompetencijama uz razumijevanje riječi latinskoga podrijetla i njihove primjene, čime će razvijati sposobnost integracije odnosa sličnoga, različitoga i zajedničkoga
- uočavati korelaciju između književnosti, civilizacije i kulture te međuovisnost društveno-političkoga okruženja i kulturne produkcije, a upoznavanjem vrijednosti rimskoga naslijeđa na nacionalnoj, regionalnoj i globalnoj razini stjecat će sposobnost vrednovanja antičke baštine, čime će razvijati alate za kritičko sagledavanje kulturoloških fenomena i stvaranje kulturno-civilizacijskoga identiteta
- stjecati sposobnost razumijevanja sadašnjosti i oblikovanja budućnosti dijakronijskom komunikacijom, odnosno čitanjem tekstova i njihovih poruka unutar i izvan vremena u kojemu su pisani, čime će naučiti uočavati sličnosti i razlike u ljudskome djelovanju kroz vrijeme te trajnost ljudskih iskustava.

TABLIČNI PRIKAZ CILJEVA U NASTAVNOME PREDMETU LATINSKI JEZIK

Učenje latinskoga jezika ostvaruje se postizanjem triju ciljeva na tekstualnoj razini, a iz svakoga od njih proizlazi njegova kontekstualnost.

	TEKSTUALNI	KONTEKSTUALNI	
RAZUMIJEVANJE TEKSTA	RAZUMIJEVANJE MORFOLOŠKE STRUKTURE <ul style="list-style-type: none">• Ovladavanje morfološkim kategorijama u latinskome jeziku.• Prepoznavanje tih kategorija u hrvatskome jeziku i stranim jezicima.	UOČAVANJE KONCEPTA REDA I RAZUMIJEVANJE ANALOGIJE I ANALIZE	ANALIZA KONTEKSTA I OČITAVANJE IDEJA
	RAZUMIJEVANJE SINTAKTIČKE STRUKTURE <ul style="list-style-type: none">• Shvaćanje sintaktičkih kategorija i njihovo prepoznavanje na razini rečenice i teksta u latinskome jeziku.• Uočavanje sličnosti i razlika sintaktičke strukture latinskoga jezika s hrvatskim jezikom i stranim jezicima.	UOČAVANJE STRUKTURE MEĐUOVISNOSTI, VARIJABILNOSTI I SINTEZE	
	USVAJANJE VOKABULARA <ul style="list-style-type: none">• Ovladavanje leksičkim kompetencijama.• Razumijevanje etimologije riječi latinskoga podrijetla i njihova primjena.	INTEGRACIJA ODNOSA SLIČNOGA, RAZLIČITOGA I ZAJEDNIČKOGA	
RAZUMIJEVANJE KORELACIJE KNJIŽEVNOST/ CIVILIZACIJA/ KULTURA	UOČAVANJE MEĐUOVISNOSTI DRUŠTVENO-POLITIČKOGA OKRUŽENJA I KULTURNE PRODUKCIJE <ul style="list-style-type: none">• Razumijevanje osnovnih obilježja rimske kulture i civilizacije te njihova utjecaja na daljnji razvoj civilizacije.	RAZVOJ ALATA ZA KRITIČKO SAGLEDAVANJE KULTUROLOŠKIH FENOMENA	USPOSTAVA ODNOSA IDEJA/ČOVJEK/ DJELOVANJE
	VREDNOVANJE ANTIČKE BAŠTINE <ul style="list-style-type: none">• Upoznavanje s vrijednostima rimskoga naslijeđa na nacionalnoj, regionalnoj i globalnoj razini.	STVARANJE KULTURNO- CIVILIZACIJSKOG IDENTITETA	
DIJAKRONIJSKA KOMUNIKACIJA	RAZUMIJEVANJE I UOČAVANJE SLIČNOSTI I RAZLIKA U LJUDSKOME DJELOVANJU KROZ VRIJEME <ul style="list-style-type: none">• Razumijevanje čitanih tekstova i poruka njihovih autora unutar i izvan vremena u kojemu su napisani.	RAZUMIJEVANJE SADAŠNJOSTI I OBLIKOVANJE BUDUĆNOSTI	UOČAVANJE TRAJNOSTI LJUDSKOGA ISKUSTVA

Struktura - domene predmetnoga kurikuluma nastavnoga predmeta Latinski jezik

OPIS DOMENA

Jezična pismenost

- Pravilno čitanje i pisanje.
- Vokabular – sustavno obogaćivanje fonda latinskih riječi, prepoznavanje latinskoga korijena u riječima hrvatskoga jezika i stranih jezika (etimologija).
- Gramatika – poznavanje osnova latinske fonologije, morfologije i sintakse.

Iskustvo teksta i komunikacija

- Analiza rečenice i teksta – sposobnost analize rečenice i teksta pokazuje razumijevanje latinskoga jezika.
- Prijevod rečenice i teksta – sposobnost prijevoda rečenice i teksta pokazuje mogućnost izravne i neizravne komunikacije.
- Kontekstualizacija pročitana i razumijevanje poruke teksta.

Civilizacija i baština

a) Građanin i društvo

- Upoznavanje podrijetla i elemenata građanstva, političkoga ustroja i oblika vladavine (kraljevstvo, republika, carstvo).
- Razumijevanje i problematiziranje današnjega društvenog i političkoga ustroja na nacionalnoj i globalnoj razini i njihovih korijena u rimskome društvu.
- Razumijevanje i problematiziranje pojmova kao što su obitelj, religija, prava, odgovornost i sloboda, njihove interakcije i važnosti u svim životnim područjima.

b) Umjetnost, kultura i estetika

- Razumijevanje i problematiziranje utjecaja rimske umjetnosti, kulture i estetike na kasnija razdoblja interpretacijom tekstova i artefakata.
- Aktualiziranje antike u suvremenome svijetu.
- Razumijevanje i problematiziranje utjecaja ljepote, ideala harmonije, kreativnosti rimske književnosti i umjetnosti na razvoj kulturnih vrijednosti.

c) Identitet i baština

- Uočavanje i proučavanje rimskih tragova na tlu Hrvatske i Europe i njihova utjecaja na oblikovanje hrvatskoga i europskoga religijskoga, građanskoga i nacionalnoga identiteta (od Rima do danas).

RAZRADA DOMENA

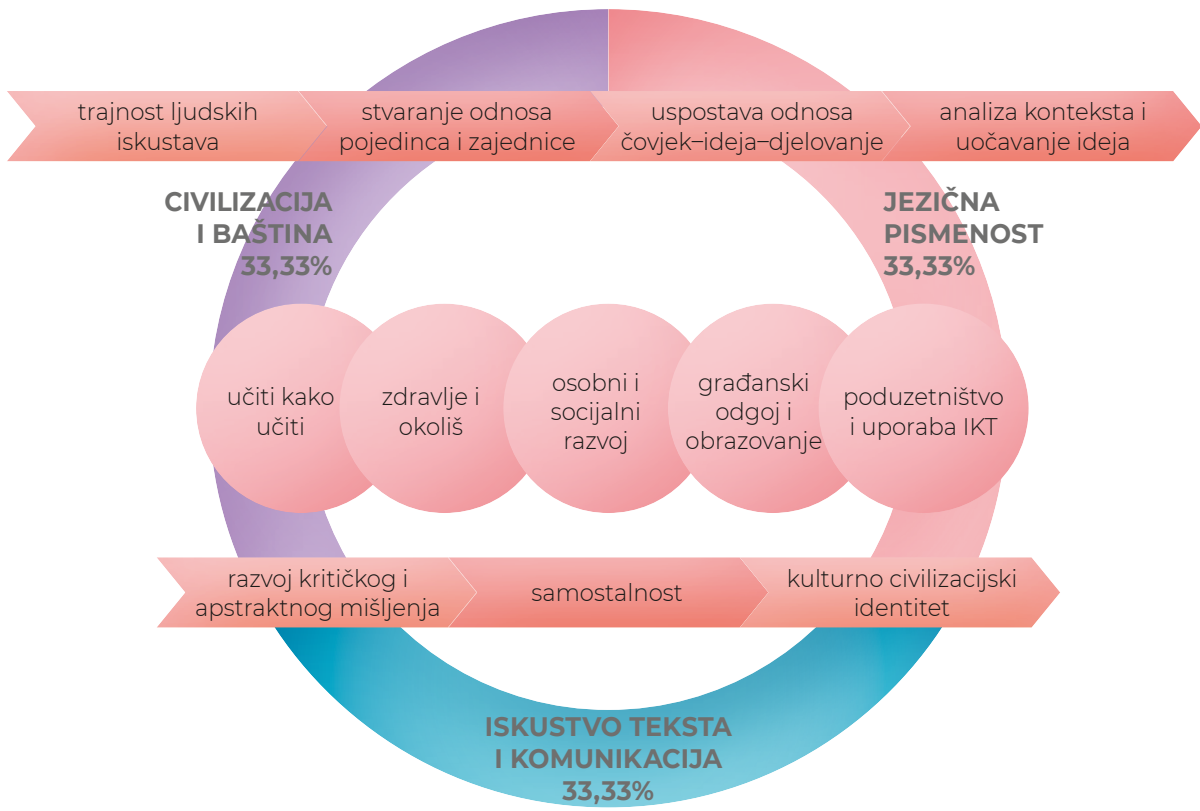
Učenje se latinskoga jezika temelji na trima okosnicama: razumijevanje teksta, razumijevanje odnosa teksta i kulture u kojoj je nastao te razumijevanje dijakronijskih mijena recepcije teksta, koje obuhvaćaju reinterpetaciju teksta i baštine u postklasičnome i suvremenome dobu. Te se okosnice isprepliću kroz tri domene učenja latinskoga jezika – Jezična pismenost, Iskustvo teksta i komunikacija te Civilizacija i baština – odnosno tri područja kojima se učenik kreće proučavajući, učeći i sve se više približavajući svojim konačnim ciljevima. Svaki će učenik na kraju putovanja s pomoću jezičnih križaljki, glasovnih zagonetaka, napola izgubljenih poruka drevnih pisaca, gradova, koji su nestajali i ponovno se pojavljivali, društvenih previranja, ljepote umjetničkih djela imati svoju sliku toga putovanja, drukčiju od slike svojih suputnika, a opet vrlo sličnu.

U domeni Jezična pismenost, nakon svladavanja pravilnoga čitanja i pisanja, učenik usvaja gramatičku strukturu latinskoga jezika – vrste glasova, deklinacije, komparacije, konjugacije i razne rečenične konstrukcije polako zauzimaju svoje mjesto i zajedno stvaraju logički red u umu mladoga čovjeka. Razne vrste riječi poprimaju razumljiv oblik, rečenice od jednostavnih postaju sve složenije, a fond poznatih riječi postaje sve bogatiji. Uz znanje raznih gramatičkih i leksičkih oblika učenik razvija vještinu uočavanja i tumačenja sličnosti, različitosti i zajedničkih elemenata latinskoga i hrvatskoga jezika te latinskoga i drugih jezika.

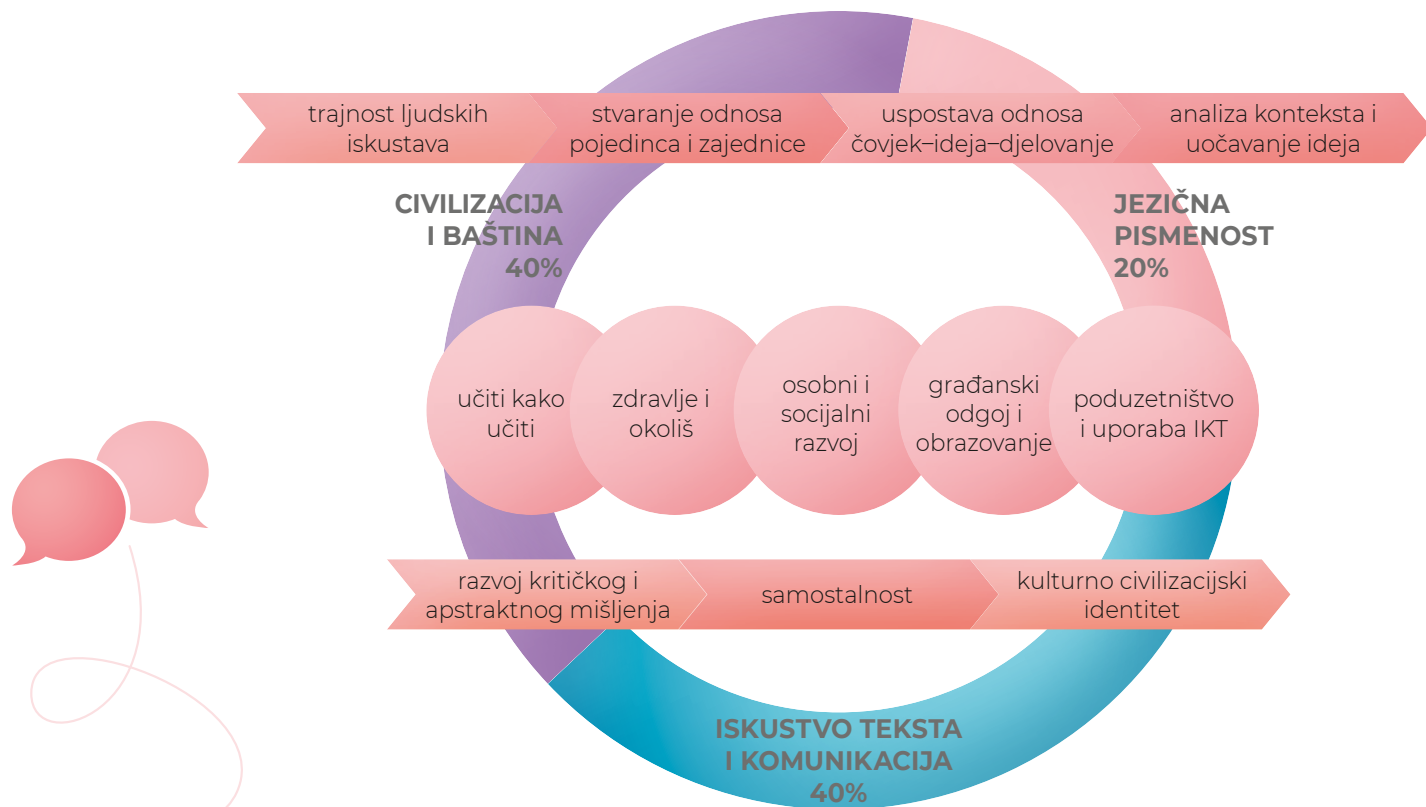
Domena Iskustvo teksta i komunikacija nadogradnja je prethodne domene. Učenik uči kako razumjeti i prevesti pročitani tekst. Analizom rečenice otkrit će njezinu unutarnju strukturu, shvatiti međusobnu povezanost riječi u rečenici i prepoznati poruku teksta. Učenik u ovoj domeni također uči da komunikacija nije samo razgovor između dvoje ili više ljudi, nego da se komunicirati može na mnogo razina – izravno i neizravno, doslovno i metaforički, riječima i znakovima, govoreći, čitajući, pišući, šuteći, u sadašnjemu trenutku, ali i otkrivajući poruke iz nekoga prošlog vremena.

Posljednja domena Civilizacija i baština na temelju izvornih tekstova uči razumijevanju i promišljanju o društvenim, religijskim, filozofskim i umjetničkim dosezima starih Rimljana te o njihovu utjecaju na razvoj kasnijih razdoblja sve do danas na području Hrvatske, Europe i šire. Misli i djela rimskoga građanina u velikoj su mjeri oblikovala svijet u kojemu danas živimo, ali i mnoge svjetove prije našega – srednji vijek, renesansno doba, razdoblja buđenja nacionalne svijesti u mnogih naroda. Ciceronov govor protiv Katiline, Ara pacis cara Augusta, Zakonik XII ploča, Dioklecijanova palača, Livijin kip iz Narone samo su mali fragment jedne velike civilizacije koju smo naslijedili, koju baštinimo i koju predajemo dalje naraštajima koji dolaze.

SLIKA 2 Grafički prikaz nastavnoga predmeta Latinski jezik od 5. razreda osnovne škole do 2. razreda klasične gimnazije za nastavljače, zatim od 1. razreda klasične gimnazije do 3. razreda klasične gimnazije za početnike te u 1. i 2. razredu svih ostalih oblika (ostale gimnazije i strukovne škole)

SLIKA 3 Grafički prikaz nastavnoga predmeta Latinski jezik od 3. razreda klasične gimnazije do 4. razreda klasične gimnazije za nastavljajuće, odnosno za 4. razred klasične gimnazije za početnike

D Odgojno-obrazovni ishodi, sadržaji i razine usvojenosti po razredima i domenama

Na svim se razinama učenja primjereno dobi učenika razvijaju interes, pozitivan stav i samopouzdanje pri ovladavanju jezičnim djelatnostima i njihovim međudjelovanjem u različitim situacijama te sposobnosti promišljanja o pisanim i govorenim tekstovima radi razvijanja osobnih stavova, vrijednosti, identiteta i odgovornosti.

Učenici se postupno kroz domene Jezične pismenosti, Iskustva teksta i komunikacija te Civilizacija i baština upoznaju s različitim strategijama učenja i pristupima učenju te ih svrhovito primjenjuju. Domene se neprestano isprepliću i međusobno su blisko povezane. O težini tekstova (od jednostavnih rečenica i prilagođenoga teksta do izvornih tekstova u različitim žanrovima i iz različitih razdoblja) ovisi učenikov napredak u stjecanju vještina, znanja i sposobnosti. Vokabular, teme tekstova i civilizacijske teme moraju biti međusobno svrhovito prepletene kako bi učenik dobio cjelovitu sliku o latinskome jeziku, rimskoj civilizaciji, misli i naslijeđu i time stekao temeljne kompetencije različitim oblicima mišljenja, radom, uporabom alata kao i osobni i socijalni razvoj.

Odgojno-obrazovni ishodi, razrada ishoda i ključni sadržaji te razina usvojenosti (ostvarenosti) „dobar“ određenoga odgojno-obrazovnoga ishoda na kraju razreda nalaze se u predmetnome kurikulumu, a ostale razine usvojenosti odgojno-obrazovnoga ishoda navode se u metodičkim priručnicima predmetnoga kurikuluma.

Pojašnjenje pokrata u tabličnome prikazu:

Npr.

OŠ LJ A.5.1. – Osnovna škola, Latinski jezik, Domena A (Jezična pismenost), peti razred, prvi ishod

SŠ (I) LJ A.1.1. – Klasična gimnazija, nastavljači, Latinski jezik, Domena A (Jezična pismenost), prvi razred, prvi ishod

OSNOVNA ŠKOLA – NASTAVLJAČI (KLASIČNA GIMNAZIJA) (105+105+105+105+105+105+105+96)

Kurikulum predmeta Latinski jezik za učenike osnovnih škola i nastavljače u klasičnim gimnazijama zamišljen je kao cjelina. Vrata kroz koja učenik ulazi u učenje latinskoga jezika jesu mitovi i legende o osnutku Rima. Put ga zatim vodi k upoznavanju života rimskoga građanina i njegove svakodnevnice. Nakon toga upoznaje najvažnije osobe iz svih područja života antičkoga Rima. Sljedeća razina učenja nudi mu uvid u razne oblike književnoga stvaralaštva u Rimu te utjecaj rimske misli i civilizacije na izgradnju kulturnoga identiteta Republike Hrvatske. Polazišni su tekstovi u prva tri razreda prilagođeni razini učenja i realiziranim jezičnim sadržajima, a za četvrtu se godinu učenja, u osmome razredu, predlažu i izvorni tekstovi s opsežnim komentarima.

Učenik koji učenje latinskoga jezika nastavlja u klasičnoj gimnaziji produbljuje spoznaje stečene u osnovnoj školi intenzivnim radom na izvornim tekstovima. Uzimajući kao prijelomnu točku cara Augusta, korpus tekstova preporučeni za čitanje prati političku i književnu povijest Rima. Najprije se usvajaju sadržaji povezani s Ciceronovim razdobljem, zatim Augustovim i, naposljetku, oni iz razdoblja kasnoga Carstva i postklasičkoga latiniteta. Drugo polugodište četvrtoga razreda posve je prepušteno učenicima i učitelju da ga sami oblikuju.

Osnovna škola Latinski jezik, 5. razred – 105 sati godišnje

Na kraju prve godine učenja i poučavanja učenik:

5. RAZRED

JEZIČNA PISMENOST

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI OŠ LJ A.5.1.

Vlada pravilima čitanja i pisanja te pravilnoga naglašavanja latinskih riječi.

RAZRADA ISHODA

- nabraja redom znakove latinske abecede
- primjenjuje pravila čitanja i pisanja latinskih riječi klasičnim i tradicionalnim izgovorom

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- upotrebljava pravilno znakove latinske abecede u pisanju, primjenjuje pravila čitanja, pisanja i naglašavanja. Uz pomoć učitelja prepoznaje i razlikuje u čitanju klasični izgovor od tradicionalnoga izgovora

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI OŠ LJ A.5.2.

Prepoznaje, primjenjuje i uspoređuje jednostavnije gramatičke oblike riječi i njihove odnose.

RAZRADA ISHODA

- definira i uočava te opisuje i tvori jednostavnije gramatičke oblike riječi i njihove odnose
- raščlanjuje, grupira i uspoređuje jednostavnije gramatičke oblike riječi i njihove odnose

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- opisuje i uz pomoć učitelja grupira jednostavnije gramatičke oblike riječi i njihove odnose

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI OŠ LJ A.5.3.

Prepoznaje, upotrebljava i raščlanjuje riječi iz prilagođenih tekstova i internacionalne riječi podrijetlom iz latinskoga jezika.

RAZRADA ISHODA

- pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz obrađenih rečenica i prilagođenih tekstova
- uočava, pravilno upotrebljava i raščlanjuje riječi latinskoga podrijetla koje susreće u svakodnevnome životu povezane sa sadržajem koji se obrađuje

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- uz pomoć učitelja pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz obrađenih rečenica i prilagođenih tekstova te uočava i prepoznaje u hrvatskome jeziku riječi latinskoga podrijetla

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Deklinacija imenica i pridjeva te glagolski oblici prezentske osnove aktiv i pasiv (sve osim konjunktiva), gramatičko slaganje riječi u izrazima i rečenicama.

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Gramatika je u funkciji teksta, a ne tekst u funkciji gramatike.

ISKUSTVO TEKSTA I KOMUNIKACIJA

**ODGOJNO-
OBRAZOVNI
ISHODI****OŠ LJ B.5.1.**

Prepoznaje, razlikuje i analizira odnose riječi u rečenici i/ili tekstu.

RAZRADA ISHODA

- određuje odnose riječi u rečenici
- prepoznaje i povezuje suodnose unutar rečenice i/ili teksta

**ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI
USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA**

- uz pomoć učitelja određuje i povezuje odnose riječi u poznatome tekstu

**ODGOJNO-
OBRAZOVNI
ISHODI****OŠ LJ B.5.2.**

Razumije i objašnjava prilagođeni latinski tekst.

RAZRADA ISHODA

- razumije sadržaj i prevodi rečenicu ili prilagođeni latinski tekst
- izdvaja bitne podatke i razumije kontekst poruke rečenice ili prilagođenoga latinskog teksta

**ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI
USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA**

- uz pomoć učitelja razumije sadržaj, prevodi i izdvaja bitne podatke iz rečenice ili prilagođenoga latinskog teksta

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Temeljne službe riječi u rečenici: subjekt, predikat - sve vrste, objekti, priložna oznaka, atribut, apozicija.

Sadržaji rečenica i prilagođenih tekstova povezani su s mitologijom i legendama iz rane rimske povijesti.

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Tekstovi i rečenice prilagođavaju se s obzirom na zahtjevnost realiziranim jezičnim sadržajima u trenutku prilagodbe.

Čitaju se rečenice i prilagođeni tekstovi koji tematiziraju razdoblje od Eneje do kraja kraljevstva te rimsku mitologiju.

CIVILIZACIJA I BAŠTINA

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI OŠ LJ C.5.1.

Imenuje i objašnjava pojmove i legende povezane s osnutkom grada Rima i ranom rimskom poviješću u doba kraljevstva.

RAZRADA ISHODA

- imenuje, opisuje i uspoređuje legende i mitove povezane s osnutkom grada Rima te smješta u prostor i vrijeme sadržaje povezane s osnutkom Rima i razdobljem kraljevstva

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- opisuje rimske junake iz rane rimske povijesti, uz pomoć učitelja prepričava više priča povezanih s osnutkom Rima i/ili razdobljem kraljevstva te smješta u prostor i vrijeme osnutak Rima i razdoblje kraljevstva

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI OŠ LJ C.5.2.

Navodi i prezentira sadržaje povezane s rimskim vjerovanjima i mitologijom.

RAZRADA ISHODA

- navodi, opisuje i objašnjava osnovne pojmove rimskoga vjerovanja i 12 bogova
- prezentira neki rimski obred

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- opisuje rimske bogove, obrede i svećenike

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Mitovi i legende iz rane rimske povijesti, npr. propast Troje, Enejina lutanja, osnutak grada, razdoblje kraljevstva i mitološke priče po izboru učitelja.

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Teme prilagođenih latinskih tekstova proširuju se dodatnim izvorima i sadržajima pa se mogu uvoditi druge priče iz rane rimske povijesti i mitologije tekstovima na materinskome jeziku.

Osnovna škola Latinski jezik, 6. razred – 105 sati godišnje

Na kraju druge godine učenja i poučavanja učenik:

6. RAZRED

JEZIČNA PISMENOST

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI OŠ LJ A.6.1.

Prepoznaje,
primjenjuje
i uspoređuje
jednostavne
gramatičke oblike
riječi i njihove
odnose.

RAZRADA ISHODA

- definira i uočava te opisuje i tvori jednostavne gramatičke oblike riječi i njihove odnose
- raščlanjuje, grupira i uspoređuje jednostavne gramatičke oblike riječi i njihove odnose

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- opisuje i uz pomoć učitelja grupira jednostavne gramatičke oblike riječi i njihove odnose

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI OŠ LJ A.6.2.

Prepoznaje,
upotrebljava i
raščlanjuje riječi iz
prilagođenih tekstova
i internacionalne
riječi podrijetlom iz
latinskoga jezika.

RAZRADA ISHODA

- pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz obrađenih rečenica i prilagođenih tekstova
- uočava, pravilno upotrebljava i raščlanjuje riječi latinskoga podrijetla koje susreće u svakodnevnome životu povezane sa sadržajem koji se obrađuje

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- uz pomoć učitelja pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz obrađenih rečenica i prilagođenih tekstova te uočava i prepoznaje u hrvatskome jeziku riječi latinskoga podrijetla

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Komparacija pridjeva, osobne i posvojne zamjenice, povratna i povratno--posvojna zamjenica, glavni i redni brojevi, oblici perfektne i participske osnove (bez konjunktiva).

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Gramatika je u funkciji teksta, a ne tekst u funkciji gramatike.

ISKUSTVO TEKSTA I KOMUNIKACIJA

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI OŠ LJ B.6.1.

Prepoznaje, razlikuje i analizira odnose riječi u rečenici i/ili tekstu.

RAZRADA ISHODA

- određuje odnose riječi u rečenici
- prepoznaje i povezuje suodnose unutar rečenice i/ili teksta

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- uz pomoć učitelja određuje i povezuje odnose riječi u poznatome tekstu

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI OŠ LJ B.6.2.

Razumije i objašnjava prilagođeni latinski tekst.

RAZRADA ISHODA

- razumije sadržaj i prevodi rečenicu ili prilagođeni latinski tekst
- izdvaja bitne podatke i razumije kontekst poruke rečenice ili prilagođenoga latinskog teksta

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- uz pomoć učitelja razumije sadržaj, prevodi i izdvaja bitne podatke iz rečenice ili prilagođenoga latinskog teksta

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Teme rečenica i prilagođenih tekstova tematski su povezane sa svakodnevnim životom rimskoga građanina.

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Tekstovi i rečenice prilagođavaju se s obzirom na zahtjevnost realiziranim jezičnim sadržajima u trenutku prilagodbe.

Čitaju se rečenice i prilagođeni tekstovi u kojima se tematizira obiteljski život, odrastanje, izgled grada, organizacija države, pojedinci koji su se istaknuli u društvu i druge teme po izboru učitelja.

CIVILIZACIJA I BAŠTINA

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI OŠ LJ C.6.1.

Prepoznaje najvažnije građevine u Rimu i opisuje njihovu namjenu.

RAZRADA ISHODA

- imenuje i opisuje najpoznatije građevine u Rimu
- objašnjava namjenu najpoznatijih građevina u rimsko doba

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- prepoznaje i imenuje građevine u Rimu i navodi njihovu namjenu

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI OŠ LJ C.6.2.

Nabraja, smješta i povezuje pojmove o rimskome svakodnevnom životu.

RAZRADA ISHODA

- imenuje i opisuje posebnosti osobnoga, obiteljskoga i javnoga života u starome Rimu
- uočava i uspoređuje sličnosti i razlike između ondašnjega i današnjega načina života i vrijednosnoga sustava

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- opisuje pojmove povezane s temama iz svakodnevnoga života Rimljana te uz pomoć učitelja uočava sličnosti i razlike između ondašnjega i današnjega načina života i vrijednosnoga sustava

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

20

Civilizacijski su sadržaji, temeljeni na obrađenim tekstovima, tematski povezani sa svakodnevnim životom rimskoga građanina

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Teme iz prilagođenih tekstova mogu se proširiti dodatnim istraživanjem o tim i drugim sličnim temama po izboru učitelja.

Prijedlozi tema: Obiteljski život, Odrastanje, Izgled grada, Organizacija države, Pojedinci koji su se istaknuli u društvu.

Osnovna škola Latinski jezik, 7. razred – 105 sati godišnje

Na kraju treće godine učenja i poučavanja učenik:

7. RAZRED

JEZIČNA PISMENOST

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI OŠ LJ A.7.1.

Prepoznaje, primjenjuje i uspoređuje složene gramatičke oblike riječi i njihove odnose.

RAZRADA ISHODA

- definira i uočava te opisuje i tvori složene gramatičke oblike riječi i njihove odnose
- raščlanjuje, grupira i uspoređuje složene gramatičke oblike riječi i njihove odnose
- upotrebljava složene gramatičke sadržaje

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- prepoznaje složene gramatičke oblike riječi i njihove odnose

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI OŠ LJ A.7.2.

Prepoznaje, upotrebljava i raščlanjuje riječi iz prilagođenih tekstova i internacionalne riječi podrijetlom iz latinskoga jezika.

RAZRADA ISHODA

- pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz obrađenih rečenica i prilagođenih tekstova
- uočava, pravilno upotrebljava i raščlanjuje riječi latinskoga podrijetla koje susreće u svakodnevnome životu povezane sa sadržajem koji se obrađuje

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- uz pomoć učitelja pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz obrađenih rečenica i prilagođenih tekstova te uočava i prepoznaje u hrvatskome jeziku riječi latinskoga podrijetla

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Konjunktivi svih osnova, oblici nepravilnih glagola, rečenične konstrukcije Acl, Ncl.

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Gramatika je u funkciji teksta, a ne tekst u funkciji gramatike.

ISKUSTVO TEKSTA I KOMUNIKACIJA

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI OŠ LJ B.7.1.

Prepoznaje, razlikuje
i analizira odnose
riječi u rečenici
i/ili tekstu.

RAZRADA ISHODA

- određuje odnose riječi u rečenici
 - prepoznaje i povezuje suodnose unutar rečenice i/ili teksta.
-

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- uz pomoć učitelja određuje i povezuje odnose riječi u poznatome tekstu
-

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI OŠ LJ B.7.2.

Razumije i
objašnjava
prilagođeni
latinski tekst.

RAZRADA ISHODA

- razumije sadržaj i prevodi rečenicu ili prilagođeni latinski tekst
 - izdvaja bitne podatke i razumije kontekst poruke rečenice ili prilagođenoga latinskog teksta
-

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- uz pomoć učitelja razumije sadržaj i prevodi te izdvaja bitne podatke iz rečenice ili prilagođenoga latinskog teksta
-

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Teme rečenica i tekstova tematski su povezane sa životom i djelovanjem javnih osoba u rimskoj državi.

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Tekstovi i rečenice prilagođavaju se s obzirom na zahtjevnost realiziranim jezičnim sadržajima u trenutku prilagodbe.

Obrađuju se životi slavних Rimljana po nekome logičnom slijedu (kronološki, vojskovođe, junaci, književnici i sl.) i po izboru učitelja. Preporučuje se da odabrani Rimljani budu iz različitih razdoblja i različitih područja djelovanja.

CIVILIZACIJA I BAŠTINA

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI OŠ LJ C.7.1.

Nabraja, smješta i povezuje ključne osobe, pojmove i događaje iz javnoga života rimske države.

RAZRADA ISHODA

- imenuje, opisuje i uspoređuje ključne osobe, pojmove i događaje iz javnoga života rimske države
- uočava osnovna obilježja različitih tipova vladavina i važnost građanske vrline te razvija osjećaj za doprinos pojedinca životu zajednice

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- opisuje i uz pomoć učitelja uspoređuje ključne osobe, pojmove i događaje iz javnoga života rimske države

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI OŠ LJ C.7.2.

Komentira, diskutira i zaključuje o vrijednostima građanskih i ljudskih vrlina i mana na temelju života ključnih osoba i događaja iz javnoga života rimske države.

RAZRADA ISHODA

- istražuje temelje i vrijednosti domoljublja, pripadnosti i identiteta
- tumači odnos pojedinca i zajednice
- uočava i komentira ljudske i građanske vrline i mane

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- uz pomoć učitelja istražuje temelje i vrijednosti domoljublja, pripadnosti i identiteta te tumači odnos pojedinca i zajednice

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Civilizacijski su sadržaji, temeljeni na obrađenim tekstovima, tematski povezani sa životom i djelovanjem javnih osoba u rimskoj državi.

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Teme iz prilagođenih tekstova mogu se proširiti dodatnim istraživanjem o životu i djelovanju javnih osoba u rimskoj državi i svemu što ih je okruživalo.

Osnovna škola Latinski jezik, 8. razred – 105 sati godišnje

Na kraju četvrte godine učenja i poučavanja učenik:

8. RAZRED

JEZIČNA PISMENOST

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI

OŠ LJ A.8.1.

Prepoznaje, primjenjuje i uspoređuje složenije gramatičke oblike riječi i njihove odnose.

RAZRADA ISHODA

- definira i uočava te opisuje i tvori složenije gramatičke oblike riječi i njihove odnose
- raščlanjuje, grupira i uspoređuje složenije gramatičke oblike riječi i njihove odnose
- upotrebljava složenije gramatičke sadržaje

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- prepoznaje složenije gramatičke oblike riječi i njihove odnose

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI

OŠ LJ A.8.2.

Prepoznaje, upotrebljava i raščlanjuje riječi iz prilagođenih tekstova i internacionalne riječi podrijetlom iz latinskoga jezika.

RAZRADA ISHODA

- pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz obrađenih rečenica i prilagođenih tekstova
- uočava, pravilno upotrebljava i raščlanjuje riječi latinskoga podrijetla koje susreće u svakodnevnome životu povezane sa sadržajem koji se obrađuje.

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- uz pomoć učitelja pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz obrađenih rečenica i prilagođenih tekstova te uočava i prepoznaje u hrvatskome jeziku riječi latinskoga podrijetla

24

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Gerund, gerundiv, perifrastične konjugacije, ablativ apsolutni.

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Gramatika je u funkciji teksta, a ne tekst u funkciji gramatike.

ISKUSTVO TEKSTA I KOMUNIKACIJA

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI OŠ LJ B.8.1.

Prepoznaje, razlikuje i analizira odnose riječi u rečenici i/ili tekstu.

RAZRADA ISHODA

- određuje odnose riječi u rečenici
- prepoznaje i povezuje suodnose unutar rečenice i/ili teksta

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- uz pomoć učitelja određuje i povezuje odnose riječi u poznatome tekstu

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI OŠ LJ B.8.2.

Razumije i objašnjava prilagođeni ili izvorni latinski tekst.

RAZRADA ISHODA

- razumije sadržaj i prevodi prilagođeni ili izvorni latinski tekst
- izdvaja bitne podatke i razumije kontekst poruke rečenice ili prilagođenoga latinskog teksta.

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- uz pomoć učitelja razumije sadržaj i prevodi te izdvaja bitne podatke iz prilagođenoga ili izvornoga latinskog teksta

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Teme rečenica i tekstova povezane su s temama o rimskim misliocima i umjetnicima, o utjecaju rimske civilizacije i latinskoga jezika na naše krajeve.

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Tekstovi i rečenice prilagođavaju se s obzirom na zahtjevnost realiziranim jezičnim sadržajima u trenutku prilagodbe.

Prilagođeni i izvorni tekstovi oslikavaju književna umjetnička djela i/ili druge umjetnosti i znanosti (retorika, filozofija, arhitektura), a posebna se pozornost posvećuje tekstovima povezanima s našim krajevima (Cezar, Farlatti, hrv. latinisti i sl.) po izboru učitelja.

CIVILIZACIJA I BAŠTINA

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI OŠ LJ C.8.1.

Nabraja, smješta i uspoređuje ključne osobe i pojmove povezane s različitim oblicima stvaralaštva u starome Rimu.

RAZRADA ISHODA

- imenuje, opisuje ključne osobe i pojmove povezane s raznim oblicima stvaralaštva u starome Rimu
- tumači i komentira ulogu umjetnika u zajednici
- razvija osjećaj za doprinos umjetničkoga djelovanja životu zajednice

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- opisuje i uz pomoć učitelja uspoređuje ključne osobe i pojmove povezane s raznim oblicima stvaralaštva u starome Rimu

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI OŠ LJ C.8.2.

Prepoznaje, uočava i uspoređuje utjecaj latinskoga jezika na hrvatski jezik i na druge jezike.

RAZRADA ISHODA

- prepoznaje i opisuje razvoj, širenje i važnost latinskoga jezika
- uočava i raspravlja o utjecaju latinskoga jezika na hrvatski jezik i na druge jezike s kojima se susreće

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- opisuje širenje i važnost latinskoga jezika u Europi

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI OŠ LJ C.8.3.

Opisuje, komentira i diskutira o utjecaju Rima na razvoj civilizacije u našim krajevima.

RAZRADA ISHODA

- navodi i povezuje područja i gradove u Republici Hrvatskoj koji su bili u dodiru s rimskom civilizacijom
- prepoznaje i uspoređuje osnovne materijalne ostatke i artefakte povezane s rimskom civilizacijom
- uočava i diskutira o važnosti utjecaja Rimljana na razvoj hrvatskoga kulturnog identiteta

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- prepoznaje područja i gradove i uz pomoć učitelja navodi osnovne materijalne ostatke i artefakte povezane s rimskom civilizacijom

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Civilizacijski su sadržaji, temeljeni na obrađenim tekstovima, tematski povezani s rimskim misliocima i umjetnicima te utjecajem rimske civilizacije i latinskoga jezika na naše krajeve.

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Teme iz tekstova mogu se proširiti dodatnim istraživanjem područja retorike, filozofije, umjetnosti, književnosti, arhitekture, a posebna se pozornost posvećuje temama povezanim s našim krajevima i utjecaju latinskoga jezika na hrvatski jezik i na druge jezike.

Klasična gimnazija (nastavljači), Latinski jezik, 1. razred

– 105 sati godišnje

Na kraju pete godine učenja i poučavanja učenik:

1. RAZRED

JEZIČNA PISMENOST

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI **SŠ (1) LJ A.1.1.**

Pravilno skandira pjesničke metre.

RAZRADA ISHODA

- prepoznaje kvantitetu slogova, navodi osnovne stope, definira osnovna pravila prozodije. Na temelju sheme i forme teksta prepoznaje pjesničke metre
- oblikuje metričku shemu i pravilno skandira pjesničke metre

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- prepoznaje kvantitetu slogova, uz pomoć učitelja oblikuje metričku shemu i skandira poznate stihove

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI **SŠ (1) LJ A.1.2.**

Prepoznaje, primjenjuje i raščlanjuje složenije gramatičke sadržaje i njihove odnose.

RAZRADA ISHODA

- definira, uočava i opisuje složenije gramatičke sadržaje i njihove odnose
- grupira i raščlanjuje složenije gramatičke i njihove odnose

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- opisuje i uz pomoć učitelja prepoznaje i određuje složenije gramatičke sadržaje i njihove odnose

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI **SŠ (1) LJ A.1.3.**

Prepoznaje, upotrebljava i raščlanjuje riječi iz izvornih tekstova i riječi latinskoga podrijetla u hrvatskome jeziku.

RAZRADA ISHODA

- pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz izvornih tekstova
- služi se dvojezičnim rječnicima u knjižnome i digitalnome formatu
- uočava, pravilno upotrebljava i raščlanjuje riječi latinskoga podrijetla

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- uz pomoć učitelja pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz izvornih tekstova, služi se dvojezičnim rječnicima te uz pomoć učitelja uočava i prepoznaje najčešće riječi latinskoga podrijetla u hrvatskome jeziku

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Daktilski heksametar i elegijski distih, consecutio temporum.

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Učenici prepoznaju lirske metre po formi teksta i zadanoj shemi, a za daktilski heksametar i elegijski distih sami ili uz učiteljevu pomoć mogu složiti metričku shemu.

ISKUSTVO TEKSTA I KOMUNIKACIJA

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI

SŠ (1) LJ B.1.1.

Prepoznaje, razlikuje i analizira odnose riječi u rečenici i/ili tekstu.

RAZRADA ISHODA

- određuje odnose riječi u rečenici
- prepoznaje i povezuje suodnose unutar rečenice i/ili teksta

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- uz pomoć učitelja određuje i povezuje odnose riječi u poznatome tekstu te uz učiteljevu pomoć određuje suodnose u rečenici

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI

SŠ (1) LJ B.1.2.

Izdvaja i opisuje osnovna obilježja historiografije, retorike i lirske poezije.

RAZRADA ISHODA

- navodi, grupira i opisuje obilježja historiografije, retorike i lirske poezije
- primjenjuje stilske postupke antičke retorike
- služi se znanjem o retorici oblikujući govor o zadanoj temi

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- uočava i izdvaja obilježja historiografije, retorike i lirske poezije na izvornome tekstu te uz smjernice oblikuje kraći govor o temi iz svakodnevnoga života

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI

SŠ (1) LJ B.1.3.

Razumije i objašnjava izvorni latinski tekst.

RAZRADA ISHODA

- razumije sadržaj i prevodi rečenicu iz izvornoga latinskog teksta
- izdvaja bitne podatke i razumije kontekst poruke rečenice iz izvornoga latinskog teksta
- razvija samopouzdanje i vještine donošenja odluka i suradničke odnose u skupini

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- uz pomoć učitelja razumije sadržaj, prevodi i izdvaja bitne podatke iz rečenice, izvornoga latinskog teksta te razvija samopouzdanje i vještine donošenja odluka i suradničke odnose u skupini u skladu sa svojim sposobnostima

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Sadržaji rečenica i izvornih tekstova tematski su povezani s Ciceronovim razdobljem rimske književnosti.

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Čitaju se komentirani ulomci izvornih tekstova povezanih s retorikom (Ciceron), historiografijom (Cezar, Salustije, Nepot) i lirskom poezijom (Katul) po izboru učitelja.

CIVILIZACIJA I BAŠTINA

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI SŠ (1) LJ C.1.1.

Komentira, diskutira i zaključuje o osnovnim pojmovima povezanim s Ciceronovim dobom.

RAZRADA ISHODA

- prepoznaje i uspoređuje pojmove povezane s političkim prilikama i društvenim procesima te s propašću republike i uspostavom carstva
- povezuje i obuhvaća sadržaje o odnosu parlamentarizma i monarhije kreativno oblikujući i izražavajući vlastite stavove

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- prepoznaje i uz pomoć učitelja uspoređuje pojmove povezane s političkim prilikama i društvenim procesima te s propašću republike i uspostavom carstva

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI SŠ (1) LJ C.1.2.

Uočava, uspoređuje i komentira utjecaj vanjskih i unutarnjih sukoba na svakodnevni život zajednice i razvoj kritičke misli.

RAZRADA ISHODA

- uočava međuovisnost vanjskih i unutarnjih sukoba na svakodnevni život zajednice
- uspoređuje i svojim riječima komentira pojmove: sloboda govora, bunt u zajednici, želja za promjenom društvenih prilika

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- uočava međuovisnost vanjskih i unutarnjih sukoba na svakodnevni život zajednice. Uz pomoć učitelja uspoređuje pojmove: sloboda govora, bunt u zajednici, želja za promjenom društvenih prilika

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Civilizacijski su sadržaji, temeljeni na obrađenim tekstovima, tematski povezani s Ciceronovim razdobljem rimske književnosti i povijesnim okolnostima u 1. st.pr. Kr.

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Teme iz tekstova mogu se proširiti dodatnim istraživanjem sekundarne literature pri čemu se mogu istraživati i autori i djela koji nisu čitani u izvorniku te uspoređivati antički autori s kasnijim autorima istih vrsta i njihov utjecaj na kasnija razdoblja.

Klasična gimnazija (nastavljajući), Latinski jezik, 2. razred – 105 sati godišnje

Na kraju šeste godine učenja i poučavanja učenik:

2. RAZRED

JEZIČNA PISMENOST

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI

SŠ (I) LJ A.2.1.

Prepoznaje, primjenjuje i raščlanjuje složenije gramatičke sadržaje i njihove odnose.

RAZRADA ISHODA

- definira, uočava i opisuje složenije gramatičke sadržaje i njihove odnose
- grupira i raščlanjuje složenije gramatičke i njihove odnose

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- opisuje te uz pomoć učitelja prepoznaje i određuje složenije gramatičke sadržaje i njihove odnose

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI

SŠ (I) LJ A.2.2.

Prepoznaje, upotrebljava i raščlanjuje riječi iz izvornih tekstova i riječi latinskoga podrijetla u hrvatskome jeziku.

RAZRADA ISHODA

- pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz izvornih tekstova
- služi se dvojezičnim rječnicima u knjižnome i digitalnome formatu
- uočava, pravilno upotrebljava i raščlanjuje riječi latinskoga podrijetla

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- uz pomoć učitelja pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz izvornih tekstova, služi se dvojezičnim rječnicima te uz učiteljevu pomoć uočava i prepoznaje najčešće riječi latinskoga podrijetla u hrvatskome jeziku

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Sistematizacija sadržaja realiziranih prethodnih godina.

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Radi se na obogaćivanju učenikova vokabulara kao i latinizama u hrvatskome jeziku i u drugim stranim jezicima.

ISKUSTVO TEKSTA I KOMUNIKACIJA

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI SŠ (1) LJ B.2.1.

Prepoznaje, razlikuje
i analizira odnose
riječi u rečenici
i/ili tekstu.

RAZRADA ISHODA

- određuje odnose riječi u rečenici
- prepoznaje i povezuje suodnose unutar rečenice i/ili teksta

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- uz pomoć učitelja određuje i povezuje odnose riječi u poznatome tekstu te određuje suodnose u rečenici

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI SŠ (1) LJ B.2.2.

Izdvaja i analizira
obilježja pjesničkoga
(epskoga i lirskoga)
jezika i stila te
proznih tekstova iz
Augustova doba.

RAZRADA ISHODA

- navodi, grupira i opisuje obilježja rimskoga epskog i lirskoga pjesništva. Uočava i uspoređuje razlike u proznome stilu između Ciceronova i Augustova doba

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- uočava i izdvaja obilježja epskoga i lirskoga pjesništva te proze u Augustovo doba

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI SŠ (1) LJ B.2.3.

Razumije i objašnjava
izvorni latinski tekst.

RAZRADA ISHODA

- razumije sadržaj i prevodi izvorni latinski tekst
- izdvaja bitne podatke i razumije kontekst poruke iz originalnoga latinskog teksta
- na temelju različitih izvornih tekstova raspravlja o različitim temama uočavajući i tumačeći uzročno-posljedične veze

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- uz pomoć učitelja razumije sadržaj, prevodi i izdvaja bitne podatke iz izvornoga latinskog teksta te, uočavajući uzročno-posljedične veze, izražava vlastiti stav o pročitanome tekstu

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Sadržaji rečenica i izvornih tekstova tematski su povezani s Augustovim razdobljem rimske književnosti.

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Čitaju se komentirani ulomci izvornih tekstova tematski povezanih s poezijom (Vergilije, Ovidije, Horacije) i prozom (Livije) Augustova razdoblja rimske književnosti po izboru učitelja.

CIVILIZACIJA I BAŠTINA

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI SŠ (I) LJ C.2.1.

Komentira, diskutira i zaključuje o osnovnim pojmovima povezanima s Augustovim dobom.

RAZRADA ISHODA

- prepoznaje i uspoređuje pojmove povezane s političkim, društvenim i kulturnim procesima u razdoblju ranoga Carstva
- povezuje i obuhvaća sadržaje s obzirom na utjecaj politike na stvaranje nacionalnoga identiteta kreativno oblikujući i izražavajući vlastite stavove

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- prepoznaje i uz pomoć učitelja uspoređuje pojmove povezane s političkim prilikama i društvenim procesima u razdoblju ranoga Carstva

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI SŠ (I) LJ C.2.2.

Uočava, uspoređuje i objašnjava odnose politike, ekonomije i umjetnosti.

RAZRADA ISHODA

- uočava međuovisnost političkih utjecaja, ekonomskih prilika i umjetničke produkcije
- uspoređuje i svojim riječima objašnjava pojmove: umjetnička sloboda, cenzura, autocenzura, stvaranje umjetničkih djela u političke svrhe

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- uočava međuovisnost političkih utjecaja, ekonomskih prilika i umjetničke produkcije te uz pomoć učitelja objašnjava pojmove: umjetnička sloboda, cenzura, autocenzura, stvaranje umjetničkih djela u političke svrhe

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Civilizacijski su sadržaji, temeljeni na obrađenim tekstovima, tematski povezani s Augustovim razdobljem rimske književnosti i povijesnim okolnostima u kojima je nastalo.

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Teme iz tekstova mogu se proširiti dodatnim istraživanjem sekundarne literature pri čemu se mogu istraživati i autori i djela koji nisu čitani u izvorniku i uspoređivati antički autori s kasnijim autorima istih vrsta i njihov utjecaj na kasnija razdoblja.

Klasična gimnazija (nastavljači), Latinski jezik, 3. razred – 105 sati godišnje

Na kraju sedme godine učenja i poučavanja učenik:

3. RAZRED

JEZIČNA PISMENOST

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI

SŠ (1) LJ A.3.1.

Prepoznaje,
primjenjuje i
rašćlanjuje složenije
gramatičke sadržaje i
njihove odnose.

RAZRADA ISHODA

- definira, uočava i opisuje složenije gramatičke sadržaje i njihove odnose
- grupira i raščlanjuje složenije gramatičke i njihove odnose

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- opisuje te uz pomoć učitelja prepoznaje i određuje složenije gramatičke sadržaje i njihove odnose

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI

SŠ (1) LJ A.3.2.

Prepoznaje,
upotrebljava i
rašćlanjuje riječi iz
izvornih tekstova
i riječi latinskoga
podrijetla u
hrvatskome jeziku.

RAZRADA ISHODA

- pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz izvornih tekstova
- služi se dvojezičnim rječnicima u knjižnome i digitalnome formatu
- uočava, pravilno upotrebljava i raščlanjuje riječi latinskoga podrijetla

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- uz pomoć učitelja pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz izvornih tekstova, služi se dvojezičnim rječnicima te uz pomoć učitelja uočava i prepoznaje najčešće riječi latinskoga podrijetla u hrvatskome jeziku

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Sistematizacija sadržaja realiziranih prethodnih godina.

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Radi se na obogaćivanju učenikova vokabulara kao i latinizama u hrvatskome jeziku i u drugim stranim jezicima.

ISKUSTVO TEKSTA I KOMUNIKACIJA

**ODGOJNO-
OBRAZOVNI
ISHODI**
SŠ (1) LJ
B.3.1.

Prepoznaje, razlikuje i analizira odnose riječi u rečenici i/ili tekstu.

RAZRADA ISHODA

- određuje odnose riječi u rečenici, prepoznaje i povezuje suodnose unutar rečenice i/ili teksta

**ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI
USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA**

- uz pomoć učitelja određuje i povezuje odnose riječi u poznatome tekstu te određuje suodnose unutar rečenice

**ODGOJNO-
OBRAZOVNI
ISHODI**
SŠ (1) LJ
B.3.2.

Uočava i povezuje obilježja jezika i stila književnosti kasne antike.

RAZRADA ISHODA

- navodi, grupira i opisuje obilježja jezika i stila književnosti kasne antike

**ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI
USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA**

- uočava i izdvaja obilježja jezika i stila književnosti kasne antike

**ODGOJNO-
OBRAZOVNI
ISHODI**
SŠ (1) LJ
B.3.3.

Razumije i objašnjava izvorni latinski tekst.

RAZRADA ISHODA

- razumije sadržaj i prevodi izvorni latinski tekst
- izdvaja bitne podatke i razumije kontekst poruke iz izvornoga latinskog teksta
- na temelju različitih izvornih tekstova raspravlja o različitim temama uočavajući i tumačeći uzročno-posljedične veze

**ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI
USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA**

- uz pomoć učitelja razumije sadržaj, prevodi i izdvaja bitne podatke iz izvornoga latinskog teksta te, uočavajući uzročno-posljedične veze, izražava vlastiti stav o pročitanome tekstu

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Sadržaji rečenica i izvornih tekstova povezani su s temama Srebrno razdoblje ili Razdoblje propadanja rimske književnosti.

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Čitaju se komentirani ulomci izvornih tekstova koji su nastali u Srebrnom razdoblju (Petronije, Marcijal, Tacit, Kvintilijan) ili Razdoblju propadanja rimske književnosti (Svetonije, crkveni oci, ranokršćanski pisci itd.) po izboru učitelja.

CIVILIZACIJA I BAŠTINA

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI SŠ (1) LJ C.3.1.

Nabroja, smješta i povezuje pojmove povezane s kasnim Carstvom.

RAZRADA ISHODA

- smješta u prostor i vrijeme glavna obilježja političkih i civilizacijskih gibanja u posljednjemu razdoblju antike
- povezuje i obuhvaća sadržaje povezane s društvenim prilikama u Europi uoči propasti Rimskoga Carstva kreativno oblikujući i izražavajući vlastite stavove

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- prepoznaje i uz pomoć učitelja uspoređuje pojmove povezane s kasnim Carstvom

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI SŠ (1) LJ C.3.2.

Komentira, diskutira i zaključuje o pojmovima povezanim s rimskom književnosti.

RAZRADA ISHODA

- prepoznaje i uspoređuje pojmove povezane s rimskom književnosti
- samostalno izlaže i izrađuje prikaz izabrane teme s obzirom na književne žanrove, razdoblja i autore staroga Rima

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- uz pomoć učitelja uočava i izdvaja obilježja pojedinoga razdoblja rimske književnosti

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Civilizacijski su sadržaji, temeljeni na obrađenim tekstovima, povezani s temom Srebrno razdoblje ili Razdoblje propadanja rimske književnosti i tim razdobljima u povijesti.

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Teme iz tekstova mogu se proširiti dodatnim istraživanjem sekundarne literature pri čemu se mogu istraživati i autori i djela koji nisu čitani u izvorniku i uspoređivati antički autori s kasnijim autorima istih vrsta i njihov utjecaj na kasnija razdoblja, ali i povijesni kontekst razdoblja carstva i propadanja rimske države.

Klasična gimnazija (nastavljači), Latinski jezik, 4. razred – 96 sati godišnje

Na kraju osme godine učenja i poučavanja učenik:

4. RAZRED

JEZIČNA PISMENOST

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI

SŠ (I) LJ A.4.1.

Prepoznaje,
primjenjuje i
rašćlanjuje složenije
gramatičke sadržaje i
njihove odnose.

RAZRADA ISHODA

- definira, uočava i opisuje složenije gramatičke sadržaje i njihove odnose
- grupira i raščlanjuje složenije gramatičke i njihove odnose

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- opisuje te uz pomoć učitelja prepoznaje i određuje složenije gramatičke sadržaje i njihove odnose

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI

SŠ (I) LJ A.4.2.

Prepoznaje,
upotrebljava i
rašćlanjuje riječi iz
izvornih tekstova
i riječi latinskoga
podrijetla u
hrvatskome jeziku.

RAZRADA ISHODA

- pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz izvornih tekstova
- služi se se dvojezičnim rječnicima u knjižnome i digitalnome formatu
- uočava, pravilno upotrebljava i raščlanjuje riječi latinskoga podrijetla

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- uz pomoć učitelja pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz izvornih tekstova, služi se dvojezičnim rječnicima te uz pomoć učitelja uočava i prepoznaje najčešće riječi latinskoga podrijetla u hrvatskome jeziku

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Sistematizacija sadržaja realiziranih prethodnih godina.

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Radi se na obogaćivanju učenikova vokabulara kao i latinizama u hrvatskome jeziku i u drugim stranim jezicima.

ISKUSTVO TEKSTA I KOMUNIKACIJA

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI SŠ (1) LJ B.4.1.

Prepoznaje, razlikuje i analizira odnose riječi u rečenici i/ili tekstu.

RAZRADA ISHODA

- određuje odnose riječi u rečenici
- prepoznaje i povezuje suodnose unutar rečenice i/ili teksta

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- uz pomoć učitelja određuje i povezuje odnose riječi u poznatome tekstu te određuje suodnose unutar rečenice

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI SŠ (1) LJ B.4.2.

Uočava i povezuje obilježja jezika i stila književnosti razdoblja kršćanske literature i hrvatskih latinista.

RAZRADA ISHODA

- navodi, grupira i opisuje obilježja jezika i stila književnosti razdoblja kršćanske literature i hrvatskih latinista

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- uočava i izdvaja obilježja jezika i stila književnosti razdoblja kršćanske literature i hrvatskih latinista

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI SŠ (1) LJ B.4.3.

Razumije i objašnjava izvorni latinski tekst.

RAZRADA ISHODA

- razumije sadržaj i prevodi izvorni latinski tekst
- izdvaja bitne podatke i razumije kontekst poruke iz izvornoga latinskog teksta
- na temelju različitih izvornih tekstova raspravlja o različitim temama uočavajući i tumačeći uzročno-posljedične veze

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- uz pomoć učitelja razumije sadržaj, prevodi i izdvaja bitne podatke iz izvornoga latinskog teksta te, uočavajući uzročno-posljedične veze, izražava vlastiti stav o pročitanoj tekstu

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Sadržaji rečenica i tekstova tematski su povezani s postklasičnim razdobljem, srednjim vijekom i razdobljem književnoga stvaralaštva hrvatskih latinista.

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Čitaju se komentirani ulomci izvornih tekstova koji su nastali u postklasičnome razdoblju, srednjemu vijeku i hrvatskome latinizmu po izboru učitelja.

CIVILIZACIJA I BAŠTINA

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI SŠ (I) LJ C.4.1.

Nabraja, smješta i povezuje pojmove povezane s kasnim Carstvom, srednjim vijekom i hrvatskim latinizmom.

RAZRADA ISHODA

- smješta u prostor i vrijeme glavna obilježja političkih i civilizacijskih gibanja na razmeđu antike i srednjega vijeka
- povezuje i obuhvaća sadržaje o društvenim prilikama u Europi i Hrvatskoj u navedenom razdoblju kreativno oblikujući i izražavajući vlastite stavove

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- prepoznaje i uz pomoć učitelja uspoređuje pojmove povezane s kasnim Carstvom, srednjim vijekom i hrvatskim latinizmom

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI SŠ (I) LJ C.4.2.

Komentira, diskutira i zaključuje o ulozi latinskoga jezika kao mosta između antike, srednjega vijeka i kasnijih razdoblja.

RAZRADA ISHODA

- prepoznaje i uspoređuje utjecaj migracija naroda na kulturni krajobraz Europe
- povezuje i obuhvaća unutarnje čimbenike raspada Rimskoga Carstva
- kritički analizira i tumači transformaciju latinskoga jezika iz govornoga jezika u jezik kulture, religije i znanosti

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- uspoređuje pojmove povezane s promjenom kulturnoga krajobraza Europe tijekom velikih migracija naroda te uz pomoć učitelja izlaže razloge velikih promjena koje su dovele do raspada Rimskoga Carstva

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Civilizacijski su sadržaji, temeljeni na obrađenim tekstovima, tematski povezani s postklasičnim razdobljem, srednjim vijekom i razdobljem književnoga stvaralaštva hrvatskih latinista.

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Teme iz tekstova mogu se proširiti dodatnim istraživanjem sekundarne literature pri čemu se mogu istraživati i autori i djela koji nisu čitani u izvorniku i uspoređivati autori s kasnijim autorima istih vrsta i njihov utjecaj na kasnija razdoblja.

U drugome se polugodištu predviđa sinteza i/ili refleksija o cjelokupnome učenju latinskoga jezika u obliku projektne nastave, a odabir tema, metoda i načina obrade u potpunosti je prepušten učitelju.

POČETNICI (KLASIČNA GIMNAZIJA) (105+105+105+96)

Kurikulum početnoga učenja latinskoga jezika u klasičnim gimnazijama u početku je usmjeren na stjecanje i razvijanje jezičnih kompetencija. Prilagođeni tekstovi na kojima ih učenik stječe i produbljuje, istodobno mu otvaraju temeljni uvid u rimsku legendarnu povijest, svakodnevni život, ključne osobe koje su oblikovale klasičnu rimsku civilizaciju i kulturu i utjecaj te kulture na oblikovanje hrvatskoga kulturnog identiteta. Učenik se zatim radom na izvornim tekstovima upušta u postizanje ishoda koji su organizirani u tri velike književno-povijesne cjeline. Prva se odnosi na Ciceronovo doba, druga na Augustovo, a treća na razdoblje kasnoga carstva i postklasičnu latinsku književnu produkciju.

Klasična gimnazija (početnici), Latinski jezik, 1. razred – 105 sati godišnje

Na kraju prve godine učenja i poučavanja učenik:

1. RAZRED

JEZIČNA PISMENOST

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI **SŠ (2) LJ A.1.1.**

Vlada pravilima čitanja i pisanja te pravilnoga naglašavanja latinskih riječi.

RAZRADA ISHODA

- nabraja redom znakove latinske abecede
- primjenjuje pravila čitanja i pisanja latinskih riječi klasičnim i tradicionalnim izgovorom

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI **DOBAR NA KRAJU RAZREDA**

- upotrebljava pravilno znakove latinske abecede u pisanju, primjenjuje uz pomoć učitelja pravila čitanja, pisanja i naglašavanja te uz pomoć učitelja prepoznaje u čitanju klasični izgovor od tradicionalnoga izgovora

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI **SŠ (2) LJ A. 1. 2.**

Prepoznaje, primjenjuje i uspoređuje jednostavnije i jednostavne gramatičke oblike riječi i njihove odnose.

RAZRADA ISHODA

- prepoznaje, definira i uočava te opisuje i tvori jednostavnije i jednostavne gramatičke oblike riječi i njihove odnose
- raščlanjuje, grupira i uspoređuje jednostavnije i jednostavne gramatičke oblike riječi i njihove odnose

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI **DOBAR NA KRAJU RAZREDA**

- opisuje i uz pomoć učitelja grupira jednostavnije i jednostavne gramatičke oblike riječi i njihove odnose

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI **SŠ (2) LJ A.1.3.**

Prepoznaje, upotrebljava i raščlanjuje riječi iz prilagođenih tekstova i riječi latinskoga podrijetla.

RAZRADA ISHODA

- pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz prilagođenih tekstova, služi se samostalno rječnicima u knjižnome i digitalnome formatu te uočava, pravilno upotrebljava i raščlanjuje riječi latinskoga podrijetla

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI **DOBAR NA KRAJU RAZREDA**

- uz pomoć učitelja pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz prilagođenih tekstova, služi se dvojezičnim rječnicima te uz pomoć učitelja uočava i prepoznaje najčešće riječi latinskoga podrijetla

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Imenice od 1. do 5. deklinacije, pridjevi od 1. do 3. deklinacije, prezentska osnova (sve osim konjunktiva – akt. i pas.), osobne i posvojne zamjenice, povratna i povratno-posvojna zamjenica, komparacija pridjeva.

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Gramatika je u funkciji teksta, a ne tekst u funkciji gramatike.

ISKUSTVO TEKSTA I KOMUNIKACIJA

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI SŠ (2) LJ B.1.1.

Prepoznaje, razlikuje
i analizira odnose
riječi u rečenicama.

RAZRADA ISHODA

- određuje odnose riječi u rečenici, prepoznaje i povezuje suodnose unutar rečenice i/ili teksta

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- uz pomoć učitelja određuje i povezuje odnose riječi u poznatome tekstu

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI SŠ (2) LJ B.1.2.

Razumije i
objašnjava
prilagođeni
latinski tekst.

RAZRADA ISHODA

- razumije sadržaj i prevodi rečenicu, prilagođeni latinski tekst
- izdvaja bitne podatke i razumije kontekst poruke rečenice prilagođenoga latinskoga teksta

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- uz pomoć učitelja razumije sadržaj i prevodi te izdvaja bitne podatke i objašnjava kontekst

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Sadržaji rečenica i tekstova povezani su s temama o rimskoj povijesti od legende do carstva i o utjecaju rimske civilizacije i latinskoga jezika na naše krajeve.

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Tekstovi i rečenice prilagođavaju se s obzirom na zahtjevnost realiziranim jezičnim sadržajima u trenutku prilagodbe.

Obrađuju se tekstovi koji čine neku logičku cjelinu ili priču i daju sliku razvoja rimskoga društva po izboru učitelja.

CIVILIZACIJA I BAŠTINA

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI SŠ (2) LJ C.1.1.

Nabraja, smješta i uspoređuje ključne osobe, pojmove i događaje iz rimske povijesti, civilizacije i kulture.

RAZRADA ISHODA

- imenuje, opisuje i uspoređuje rimske kraljeve, junake rimskih legendi te ključne povijesne osobe iz doba Republike i Carstva
- uočava osnovna obilježja različitih tipova vladavina i važnost građanske vrline te razvija osjećaj za doprinos pojedinca životu zajednice

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- opisuje i uz pomoć učitelja uspoređuje ključne osobe, pojmove i događaje povezane s rimskom poviješću

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI SŠ (2) LJ C.1.2.

Komentira, diskutira i zaključuje o vrijednostima građanskih i ljudskih vrлина i mana na temelju života ključnih osoba i događaja iz rimske povijesti.

RAZRADA ISHODA

- istražuje temelje i vrijednosti domoljublja, pripadnosti i identiteta
- tumači odnos pojedinca i zajednice
- uočava i komentira ljudske i građanske vrline i mane

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- uz pomoć učitelja istražuje temelje i vrijednosti domoljublja, pripadnosti i identiteta te tumači odnos pojedinca i zajednice

42

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI SŠ (2) LJ C.1.3.

Prepoznaje, uočava i uspoređuje utjecaj latinskoga jezika na hrvatski jezik i na druge jezike.

RAZRADA ISHODA

- prepoznaje i opisuje razvoj, širenje i važnost latinskoga jezika
- prepoznaje romanske jezike kao direktne sljednike latinskoga jezika
- uočava i raspravlja o utjecaju latinskoga jezika na hrvatski jezik i na druge jezike s kojima se susreće

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- opisuje širenje i važnost latinskoga jezika u Europi
-

**ODGOJNO-
OBRAZOVNI
ISHODI
SŠ (2) LJ
C.1.4.**

Opisuje, komentira i diskutira o utjecaju Rima na razvoj civilizacije u našim krajevima.

RAZRADA ISHODA

- navodi i povezuje područja i gradove u Republici Hrvatskoj povezane s rimskom civilizacijom
- prepoznaje i uspoređuje osnovne materijalne ostatke i artefakte povezane s rimskom civilizacijom
- uočava i diskutira o važnosti utjecaja Rimljana na razvoj hrvatskoga kulturnog identiteta

**ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI
USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA**

- prepoznaje područja i gradove i uz pomoć učitelja navodi osnovne materijalne ostatke i artefakte povezane s rimskom civilizacijom

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Civilizacijski su sadržaji, temeljeni na obrađenim tekstovima, tematski povezani s rimskom poviješću (od legende do carstva) te utjecajem rimske civilizacije i latinskoga jezika na naše krajeve.

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Teme iz tekstova mogu se proširiti dodatnim istraživanjem sekundarne literature pri čemu se mogu istraživati i autori i djela koji nisu čitani u izvorniku.

Klasična gimnazija (početnici), Latinski jezik, 2. razred
– 105 sati godišnje

Na kraju druge godine učenja i poučavanja učenik:

2. RAZRED

JEZIČNA PISMENOST

**ODGOJNO-
OBRAZOVNI
ISHODI**
SŠ (2) LJ
A.2.1.

Pravilno skandira
pjesničke metre.

RAZRADA ISHODA

- prepoznaje kvantitetu slogova, navodi osnovne stope i definira osnovna pravila prozodije
- na temelju sheme i forme teksta prepoznaje pjesničke metre
- oblikuje metričku shemu i pravilno skandira pjesničke metre

**ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI
USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA**

- prepoznaje kvantitetu slogova, uz pomoć učitelja oblikuje metričku shemu i skandira poznate stihove

**ODGOJNO-
OBRAZOVNI
ISHODI**
SŠ (2) LJ
A.2.2.

Prepoznaje,
primjenjuje i
uspoređuje složene i
složenije gramatičke
oblike riječi i
njihove odnose.

RAZRADA ISHODA

- definira i uočava te opisuje i tvori složene i složenije gramatičke oblike i njihove odnose
- raščlanjuje, grupira i uspoređuje složene i složenije gramatičke oblike riječi i njihove odnose

**ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI
USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA**

- opisuje i grupira složene i složenije gramatičke oblike i njihove odnose

**ODGOJNO-
OBRAZOVNI
ISHODI**
SŠ (2) LJ
A.2.3.

Prepoznaje, upotrebljava i raščlanjuje riječi iz prilagođenih i izvornih tekstova i riječi latinskoga podrijetla.

RAZRADA ISHODA

- pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz prilagođenih ili izvornih tekstova
- služi se dvojezičnim rječnicima u knjižnome i digitalnome formatu
- uočava, pravilno upotrebljava i raščlanjuje riječi latinskoga podrijetla

**ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI
USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA**

- uz pomoć učitelja pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz prilagođenih i izvornih tekstova, služi se dvojezičnim rječnicima te uz pomoć učitelja uočava i prepoznaje najčešće riječi latinskoga podrijetla

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Daktilski heksametar i elegijski distih, tvorba i komparacija priloga, indikativi i infinitivi perfektne i participske osnove, konjunktivi svih osnova, nepravilni glagoli, gerund, gerundiv, supin, pokazne zamjenice, rečenične konstrukcije – ak+inf, nom+inf, perifr.akt., perifr.pas., abl.aps., zavisne rečenice i *consecutio temporum*.

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Učenici prepoznaju lirske metre na temelju forme teksta i zadane sheme, a za daktilski heksametar i elegijski distih sami ili uz pomoć učitelja slažu metričku shemu.

Obrađena gramatika u funkciji je teksta, a ne tekst u funkciji gramatike.

ISKUSTVO TEKSTA I KOMUNIKACIJA

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI SŠ (2) LJ B.2.1.

Prepoznaje, razlikuje i analizira odnose riječi u rečenici i/ili tekstu.

RAZRADA ISHODA

- određuje odnose riječi u rečenici
- prepoznaje i povezuje suodnose unutar rečenice i/ili teksta

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- uz pomoć određuje i povezuje odnose riječi u poznatome tekstu

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI SŠ (2) LJ B.2.2.

Izdvaja i opisuje osnovna obilježja historiografije, retorike i lirske poezije.

RAZRADA ISHODA

- navodi, grupira i opisuje obilježja historiografije, retorike i lirske poezije
- primjenjuje stilske postupke rimske (antičke) retorike
- služi se znanjima o retorici oblikujući govor o zadanoj temi

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- uočava i izdvaja obilježja historiografije, retorike i lirske poezije na izvornome tekstu te prema smjernicama oblikuje kraći govor o temi iz svakodnevnoga života

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI SŠ (2) LJ B.2.3.

Razumije i objašnjava prilagođeni i izvorni latinski tekst.

RAZRADA ISHODA

- razumije sadržaj i prevodi rečenicu, prilagođeni i izvorni latinski tekst
- izdvaja bitne podatke i razumije kontekst poruke rečenice, prilagođenoga i izvornoga latinskog teksta
- razvija samopouzdanje i vještine donošenja odluka i suradničke odnose u skupini

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- uz pomoć učitelja razumije sadržaj i prevodi te izdvaja bitne podatke iz rečenice, prilagođenoga i izvornoga latinskog teksta te razvija samopouzdanje i vještine donošenja odluka i suradničke odnose u skupini u skladu sa svojim sposobnostima

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Sadržaji rečenica i prilagođenih ili izvornih tekstova povezani su s temom Rimski svakidašnjica, a u drugome su dijelu godine ti sadržaji povezani s Ciceronovim razdobljem rimske književnosti.

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Tekstovi i rečenice prilagođavaju se s obzirom na zahtjevnost realiziranim jezičnim sadržajima u trenutku prilagodbe.

Tekstovi koji su povezani s rimskom svakidašnjicom (svakodnevni život, obitelj, obrazovanje, stanovanje, arhitektura, organizacija države i sl.) temeljeni su na temama djela antičkih autora (npr. Plaut, Terencije, Horacije, Ciceron).

Za drugo se polugodište preporučuje da izvorni tekstovi budu povezani s djelima autora iz Ciceronova razdoblja rimske književnosti (Cezar, Ciceron, Salustije, Nepot, Katul).

CIVILIZACIJA I BAŠTINA

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI SŠ (2) LJ C.2.1.

Nabroja, smješta i povezuje pojmove iz rimskoga svakodnevnog života.

RAZRADA ISHODA

- imenuje i opisuje posebnosti osobnoga, obiteljskoga i javnoga života u starome Rimu
- uočava sličnosti i razlike između ondašnjega i današnjega načina života i vrijednosnoga sustava te ih uspoređuje

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- opisuje pojmove povezane s temama iz svakodnevnoga života Rimljana te uz pomoć učitelja uočava sličnosti i razlike između ondašnjega i današnjega načina života i vrijednosnoga sustava

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI SŠ (2) LJ C.2.2.

Prepoznaje najvažnije građevine u Rimu i opisuje njihovu namjenu.

RAZRADA ISHODA

- imenuje i opisuje najpoznatije građevine u Rimu
- objašnjava namjenu najpoznatijih građevina u rimsko doba

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- prepoznaje i imenuje građevine u Rimu i navodi namjenu

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI SŠ (2) LJ C.2.3.

Komentira, diskutira i zaključuje o osnovnim pojmovima povezanim s Ciceronovim dobom.

RAZRADA ISHODA

- prepoznaje i uspoređuje pojmove povezane s političkim prilikama i društvenim procesima te s propašću republike i uspostavom carstva
- povezuje i obuhvaća sadržaje o odnosu parlamentarizma i monarhije kreativno oblikujući i izražavajući vlastite stavove

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- prepoznaje i uz pomoć učitelja uspoređuje pojmove povezane s političkim prilikama i društvenim procesima te s propašću republike i uspostavom carstva

**ODGOJNO-
OBRAZOVNI
ISHODI
SŠ (2) LJ
C.2.4.**

Uočava, uspoređuje i komentira utjecaj vanjskih i unutarnjih sukoba na svakodnevni život zajednice i razvoj kritičke misli.

RAZRADA ISHODA

- uočava međuovisnost vanjskih i unutarnjih sukoba na svakodnevni život zajednice
- uspoređuje i svojim riječima komentira pojmove: sloboda govora, želja za promjenom društvenih prilika

**ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI
USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA**

- uočava međuovisnost vanjskih i unutarnjih sukoba na svakodnevni život zajednice te uz pomoć učitelja uspoređuje pojmove: sloboda govora, želja za promjenom društvenih prilika

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Civilizacijski su sadržaji, temeljeni na obrađenim tekstovima, povezani s temom Rimski svakidašnjica, a u drugome polugodištu s Ciceronovim razdobljem rimske književnosti.

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Teme iz tekstova mogu se proširiti dodatnim istraživanjem sekundarne literature pri čemu se mogu istraživati i autori i djela koji nisu čitani u izvorniku i uspoređivati autori s kasnijim autorima istih vrsta i njihov utjecaj na kasnija razdoblja.

Klasična gimnazija (početnici), Latinski jezik, 3. razred – 105 sati godišnje

Na kraju treće godine učenja i poučavanja učenik:

3. RAZRED

JEZIČNA PISMENOST

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI SŠ (2) LJ A.3.1.

Prepoznaje, primjenjuje i uspoređuje složene i složenije gramatičke oblike riječi i njihove odnose.

RAZRADA ISHODA

- definira i uočava te opisuje i tvori složene i složenije gramatičke oblike i njihove odnose
- raščlanjuje, grupira i uspoređuje složene i složenije gramatičke oblike riječi i njihove odnose

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- opisuje i grupira složene i složenije gramatičke oblike i njihove odnose

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI SŠ (2) LJ A.3.2.

Prepoznaje, upotrebljava i raščlanjuje riječi iz izvornih tekstova i riječi latinskoga podrijetla u hrvatskome jeziku.

RAZRADA ISHODA

- pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz izvornih tekstova
- služi se dvojezičnim rječnicima u knjižnome i digitalnome formatu
- uočava, pravilno upotrebljava i raščlanjuje riječi latinskoga podrijetla

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- uz pomoć učitelja pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz izvornih tekstova, služi se dvojezičnim rječnicima te uz pomoć učitelja uočava i prepoznaje najčešće riječi latinskoga podrijetla u hrvatskome jeziku

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

consecutio temporum

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Radi se na obogaćivanju učenikova vokabulara kao i latinizama u hrvatskome jeziku i u drugim stranim jezicima.

ISKUSTVO TEKSTA I KOMUNIKACIJA

**ODGOJNO-
OBRAZOVNI
ISHODI**
SŠ (2) LJ
B.3.1.

Prepoznaje, razlikuje i analizira odnose riječi u rečenici i/ili tekstu.

RAZRADA ISHODA

- određuje odnose riječi u rečenici
 - prepoznaje i povezuje suodnose unutar rečenice i/ili teksta
-

**ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI
USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA**

- uz pomoć učitelja određuje i povezuje odnose riječi u poznatome tekstu te određuje suodnose unutar rečenice
-

**ODGOJNO-
OBRAZOVNI
ISHODI**
SŠ (2) LJ
B.3.2.

Izdvaja i analizira obilježja pjesničkoga (epskoga i lirskoga) jezika i stila te proznih tekstova Augustova doba.

RAZRADA ISHODA

- navodi, grupira i opisuje obilježja rimskoga epskog i lirskoga pjesništva
 - uočava i uspoređuje razlike u proznome stilu između Ciceronova i Augustova doba
-

**ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI
USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA**

- uočava i izdvaja obilježja epskoga i lirskoga pjesništva i proze u Augustovo doba
-

**ODGOJNO-
OBRAZOVNI
ISHODI**
SŠ (2) LJ
B.3.3.

Razumije i objašnjava izvorni latinski tekst.

RAZRADA ISHODA

- razumije sadržaj i prevodi izvorni latinski tekst
 - izdvaja bitne podatke i razumije kontekst poruke iz izvornoga latinskog teksta
 - na temelju različitih izvornih tekstova raspravlja o različitim temama uočavajući i tumačeći uzročno-posljedične veze
-

**ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI
USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA**

- uz pomoć učitelja razumije sadržaj, prevodi i izdvaja bitne podatke iz izvornoga latinskog teksta te, uočavajući uzročno-posljedične veze, izražava vlastiti stav o pročitanome tekstu
-

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Sadržaji rečenica i tekstova tematski su povezani s Augustovim razdobljem rimske književnosti.

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Preporučuje se da izvorni tekstovi budu povezani s djelima autora iz Augustova razdoblja rimske književnosti (Vergilije, Ovidije, Horacije, Livije).

CIVILIZACIJA I BAŠTINA

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI SŠ (2) LJ C.3.1.

Komentira, diskutira
i zaključuje
o osnovnim
pojmovima iz
Augustova doba.

RAZRADA ISHODA

- prepoznaje i uspoređuje pojmove povezane s političkim, društvenim i kulturnim procesima u razdoblju ranoga Carstva
- povezuje i ujedinjuje sadržaje o utjecaju politike na stvaranje nacionalnoga identiteta kreativno oblikujući i izražavajući vlastite stavove

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- prepoznaje i uz pomoć učitelja uspoređuje pojmove povezane s političkim prilikama i društvenim procesima u razdoblju ranoga Carstva

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI SŠ (2) LJ C.3.2.

Uočava, uspoređuje
i objašnjava odnose
politike, ekonomije
i umjetnosti.

RAZRADA ISHODA

- uočava međuovisnost političkih utjecaja, ekonomskih prilika i umjetničke produkcije
- uspoređuje i svojim riječima objašnjava pojmove: umjetnička sloboda, cenzura, autocenzura, stvaranje umjetničkih djela u političke svrhe

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- uočava međuovisnost političkih utjecaja, ekonomskih prilika i umjetničke produkcije te uz pomoć učitelja objašnjava pojmove: umjetnička sloboda, cenzura, autocenzura, stvaranje umjetničkih djela u političke svrhe

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Civilizacijski su sadržaji, temeljeni na obrađenim tekstovima, tematski povezani s Augustovim razdobljem rimske književnosti i povijesnim razdobljem u kojemu je nastalo.

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Teme iz tekstova mogu se proširiti dodatnim istraživanjem sekundarne literature pri čemu se mogu istraživati i autori i djela koji nisu čitani u izvorniku i uspoređivati autori s kasnijim autorima istih vrsta i njihov utjecaj na kasnija razdoblja.

Klasična gimnazija (početnici), Latinski jezik, 4. razred – 96 sati godišnje

Na kraju četvrte godine učenja i poučavanja učenik:

4. RAZRED

JEZIČNA PISMENOST

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI

SŠ (2) LJ A.4.1.

Prepoznaje,
primjenjuje i
rašćlanjuje složenije
gramatičke sadržaje i
njihove odnose.

RAZRADA ISHODA

- definira, uočava i opisuje složenije gramatičke sadržaje i njihove odnose
- grupira i raščlanjuje složenije gramatičke i njihove odnose

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- opisuje te uz pomoć učitelja prepoznaje i određuje složenije gramatičke sadržaje i njihove odnose.

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI

SŠ (2) LJ A.4.2.

Prepoznaje,
upotrebljava i
rašćlanjuje riječi iz
izvornih tekstova
i riječi latinskoga
podrijetla.

RAZRADA ISHODA

- pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz izvornih tekstova
- služi se dvojezičnim rječnicima u knjižnome i digitalnome formatu
- uočava, pravilno upotrebljava i raščlanjuje riječi latinskoga podrijetla

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- uz pomoć učitelja pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz izvornih tekstova, služi se dvojezičnim rječnicima te uz pomoć učitelja uočava i prepoznaje najčešće riječi latinskoga podrijetla

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Sistematizacija sadržaja realiziranih prethodnih godina.

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Radi se na obogaćivanju učenikova vokabulara kao i latinizama u hrvatskome jeziku i u drugim stranim jezicima.

ISKUSTVO TEKSTA I KOMUNIKACIJA

<p>ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI SŠ (2) LJ B.4.1.</p> <p>Prepoznaje, razlikuje i analizira odnose riječi u rečenici i/ili tekstu.</p>	<p>RAZRADA ISHODA</p> <ul style="list-style-type: none"> • određuje odnose riječi u rečenici • prepoznaje i povezuje suodnose unutar rečenice i/ili teksta <hr/> <p>ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA</p> <ul style="list-style-type: none"> • povezuje odnose riječi u poznatome tekstu i uz pomoć učitelja određuje suodnose unutar rečenice
<p>ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI SŠ (2) LJ B.4.2.</p> <p>Uočava i povezuje obilježja jezika i stila književnosti kasne antike, postklasičnoga razdoblja, kršćanske literature i hrvatskih latinista.</p>	<p>RAZRADA ISHODA</p> <ul style="list-style-type: none"> • navodi, grupira i opisuje obilježja jezika i stila književnosti kasne antike, postklasičnoga razdoblja, kršćanske literature i hrvatskih latinista <hr/> <p>ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA</p> <ul style="list-style-type: none"> • uočava i izdvaja obilježja jezika i stila književnosti kasne antike, postklasičnoga razdoblja, kršćanske literature i hrvatskih latinista
<p>ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI SŠ (2) LJ B.4.3.</p> <p>Razumije i objašnjava izvorni latinski tekst.</p>	<p>RAZRADA ISHODA</p> <ul style="list-style-type: none"> • razumije sadržaj i prevodi izvorni latinski tekst • izdvaja bitne podatke i razumije kontekst poruke iz izvornoga latinskog teksta • na temelju različitih izvornih tekstova raspravlja o različitim temama uočavajući i tumačeći uzročno-posljedične veze <hr/> <p>ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA</p> <ul style="list-style-type: none"> • uz pomoć učitelja razumije sadržaj, prevodi i izdvaja bitne podatke iz izvornoga latinskog teksta te, uočavajući uzročno-posljedične veze, izražava vlastiti stav o pročitanome tekstu

**ODGOJNO-
OBRAZOVNI
ISHODI
SŠ (2) LJ
B.4.4.**

Komentira, diskutira
i zaključuje o
pojmovima rimske
književnosti.

RAZRADA ISHODA

- prepoznaje i uspoređuje pojmove rimske književnosti
- samostalno izlaže i izrađuje prikaz izabrane teme s obzirom na književne žanrove, razdoblja i autore staroga Rima

**ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI
USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA**

- uz pomoć učitelja uočava i izdvaja obilježja pojedinoga razdoblja rimske književnosti

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Sadržaji rečenica i tekstova povezani su s temama Srebrno razdoblje ili Razdoblje propadanja rimske književnosti te s postklasičnim razdobljem, srednjim vijekom i razdobljem književnoga stvaralaštva hrvatskih latinista.

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Čitaju se komentirani ulomci izvornih tekstova nastali u Srebrnom razdoblju (Petronije, Marcijal, Tacit, Kvintilijan) ili razdoblju propadanja rimske književnosti (Svetonije, crkveni oci, ranokršćanski pisci itd.), također i autori iz postklasičnoga razdoblja, srednjega vijeka ili hrvatskoga latiniteta po izboru učitelja.

CIVILIZACIJA I BAŠTINA

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI SŠ (2) LJ C.4.1.

Nabraja, smješta i povezuje pojmove povezane s kasnim Carstvom, srednjim vijekom i hrvatskim latinizmom.

RAZRADA ISHODA

- smješta u prostor i vrijeme glavna obilježja političkih i civilizacijskih gibanja na razmeđu antike i srednjega vijeka
- povezuje i obuhvaća sadržaje povezane s društvenim prilikama u Europi i Hrvatskoj u navedenome razdoblju kreativno oblikujući i izražavajući vlastite stavove

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- prepoznaje i uz pomoć učitelja uspoređuje pojmove povezane s kasnim Carstvom, srednjim vijekom i hrvatskim latinizmom

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI SŠ (2) LJ C.4.2.

Komentira, diskutira i zaključuje o ulozi latinskoga jezika kao mosta između antike, srednjega vijeka i kasnijih razdoblja.

RAZRADA ISHODA

- prepoznaje i uspoređuje utjecaj migracija naroda na kulturni krajobraz Europe
- povezuje i obuhvaća unutarne čimbenike raspada Rimskoga Carstva
- kritički promatra transformaciju latinskoga jezika iz govornoga jezika u jezik kulture, religije i znanosti

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- uspoređuje pojmove povezane s promjenom kulturnoga krajobraza Europe tijekom velikih migracija naroda i uz pomoć učitelja izlaže razloge velikih promjena koje su dovele do raspada Rimskoga Carstva

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Civilizacijski su sadržaji, temeljeni na obrađenim tekstovima, povezani s temom Srebrno razdoblje ili Razdoblje propadanja rimske književnosti te s postklasičnim razdobljem, srednjim vijekom i razdobljem književnoga stvaralaštva hrvatskih latinista.

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Teme iz tekstova mogu se proširiti dodatnim istraživanjem sekundarne literature pri čemu se mogu istraživati i autori i djela koji nisu čitani u izvorniku i uspoređivati autori s kasnijim autorima istih vrsta i njihov utjecaj na kasnija razdoblja.

OPĆE, JEZIČNE, PRIRODOSLOVNE I PRIRODOSLOVNO-MATEMATIČKE GIMNAZIJE (70 + 70)

Kurikulum za dvogodišnje učenje latinskoga jezika u općim, prirodoslovnim i prirodoslovno-matematičkim i jezičnim gimnazijama ima dvije razine. U prvoj, ostvarivanjem ishoda na prilagođenim tekstovima, učenik stječe osnovne jezične kompetencije i istodobno ostvaruje uvid u temeljne fenomene rimske civilizacije i povijesti, njezinih protagonista i njihovih mana i vrlina. Na drugoj su razini učiteljima i učenicima ponuđene teme koje opisuju društvene, političke, religijske i druge fenomene klasične rimske starine i postklasičnoga latiniteta. Tako se, ovisno o izabranim temama, koriste već stečene i stječu nove jezične kompetencije, dok se u isto vrijeme iskustvom rada na prilagođenim ili opsežno komentiranim izvornim tekstovima produbljuju spoznaje o sadržaju izabrane teme. Ovako oblikovan kurikulum omogućuje iznimnu slobodu i kreaciju i učenicima i učiteljima koji, ovisno o svojim interesima, latinski jezik mogu učiti i svladavati u njegovim mnogobrojnim tematskim i sadržajnim varijacijama. Svrha je da učenik, ostvarujući ishode ovoga kurikuluma, u daljnje obrazovanje i život iz bogate riznice latinskoga jezika ponese baš ono što će njemu biti najkorisnije i što će ga najviše oplemeniti i obogatiti.

Opća, jezična, prirodoslovna i prirodoslovno-matematička gimnazija, Latinski jezik, 1. razred – 70 sati godišnje

Na kraju prve godine učenja i poučavanja učenik:

1. RAZRED

JEZIČNA PISMENOST

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI **SŠ (2) LJ A.1.1.**

Vlada pravilima čitanja i pisanja te pravilnoga naglašavanja latinskih riječi.

RAZRADA ISHODA

- nabraja redom znakove latinske abecede
- primjenjuje pravila čitanja i pisanja latinskih riječi klasičnim i tradicionalnim izgovorom

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- upotrebljava pravilno znakove latinske abecede u pisanju, primjenjuje uz pomoć učitelja pravila čitanja, pisanja i naglašavanja te uz učiteljevu pomoć prepoznaje u čitanju klasični izgovor od tradicionalnoga izgovora

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI **SŠ (2) LJ A.1.2.**

Prepoznaje, primjenjuje i uspoređuje jednostavnije i jednostavne gramatičke oblike riječi i njihove odnose.

RAZRADA ISHODA

- prepoznaje, definira i uočava te opisuje i tvori jednostavnije i jednostavne gramatičke oblike riječi i njihove odnose
- raščlanjuje, grupira i uspoređuje jednostavnije i jednostavne gramatičke oblike riječi i njihove odnose

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- opisuje i uz pomoć učitelja grupira jednostavnije i jednostavne gramatičke oblike riječi i njihove odnose

**ODGOJNO-
OBRAZOVNI
ISHODI**
SŠ (2) LJ
A.1.3.

Prepoznaje i
upotrebljava riječi
iz prilagođenih
tekstova i latinizme u
hrvatskome jeziku.

RAZRADA ISHODA

- pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz prilagođenih tekstova
- služi se samostalno rječnicima u knjižnome i digitalnome formatu
- uočava, pravilno upotrebljava i raščlanjuje riječi latinskoga podrijetla

**ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI
USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA**

- uz pomoć učitelja pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz prilagođenih tekstova, služi se dvojezičnim rječnicima te uz pomoć učitelja uočava i prepoznaje najčešće latinizme u hrvatskome jeziku

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Imenice od 1. do 5. deklinacije, pridjevi od 1. do 3. deklinacije, prezentska osnova (sve osim konjunktiva – akt. i pas.), osobne i posvojne zamjenice, povratna i povratno-posvojna zamjenica, komparacija pridjeva, brojevi.

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Gramatika je u funkciji teksta, a ne tekst u funkciji gramatike.

ISKUSTVO TEKSTA I KOMUNIKACIJA

**ODGOJNO-
OBRAZOVNI
ISHODI**
SŠ (2) LJ
B.1.1.

Prepoznaje, razlikuje
i analizira odnose
riječi u rečenicama.

RAZRADA ISHODA

- određuje odnose riječi u rečenici te prepoznaje i povezuje suodnose unutar rečenice i/ili teksta

**ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI
USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA**

- uz pomoć učitelja određuje i povezuje odnose riječi u poznatome tekstu

**ODGOJNO-
OBRAZOVNI
ISHODI**
SŠ (2) LJ
B.1.2.

Razumije i
objašnjava
prilagođeni
latinski tekst.

RAZRADA ISHODA

- razumije sadržaj i prevodi rečenicu, prilagođeni latinski tekst
- izdvaja bitne podatke i razumije kontekst poruke rečenice, prilagođenoga latinskog teksta

**ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI
USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA**

- uz pomoć učitelja razumije sadržaj i prevodi te izdvaja bitne podatke i objašnjava kontekst

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Civilizacijski su sadržaji, temeljeni na obrađenim tekstovima, tematski povezani sa životom rimskih vladara, ratnika i političara (od legendi do carstva).

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Tekstovi i rečenice prilagođavaju se s obzirom na zahtjevnost realiziranim jezičnim sadržajima u trenutku prilagodbe.

Obrađuju se tekstovi koji čine neku logičku cjelinu ili priču i daju cjelovitu ili parcijalnu sliku rimskoga društva po izboru učitelja.

CIVILIZACIJA I BAŠTINA

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI SŠ (2) LJ C.1.1.

Nabraja, smješta i uspoređuje ključne osobe, pojmove i događaje iz rimske povijesti, civilizacije i kulture.

RAZRADA ISHODA

- imenuje, opisuje i uspoređuje ključne osobe, pojmove i događaje iz rimske povijesti, civilizacije i kulture
- uočava osnovna obilježja različitih tipova vladavina i važnost građanske vrline te razvija osjećaj za doprinos pojedinca životu zajednice

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- opisuje i uz pomoć učitelja uspoređuje ključne osobe, pojmove i događaje iz rimske povijesti

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI SŠ (2) LJ C.1.2.

Komentira, diskutira i zaključuje o vrijednostima građanskih i ljudskih vrline i mana na temelju života ključnih osoba i događaja iz javnoga života rimske države.

RAZRADA ISHODA

- istražuje temelje i vrijednosti domoljublja, pripadnosti i identiteta
- tumači odnos pojedinca i zajednice
- uočava i komentira ljudske i građanske vrline i mane

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- uz pomoć učitelja istražuje temelje i vrijednosti domoljublja, pripadnosti i identiteta te tumači odnos pojedinca i zajednice

60

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Civilizacijski su sadržaji, temeljeni na obrađenim tekstovima, tematski povezani sa životom rimskih vladara, ratnika i političara (od legendi do carstva).

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Teme iz tekstova mogu se proširiti dodatnim istraživanjem sekundarne literature pri čemu se mogu istraživati i autori i djela koji nisu čitani u izvorniku i uspoređivati autori s kasnijim autorima istih vrsta i njihov utjecaj na kasnija razdoblja.

Ako se teme tekstova ne podudaraju s ishodima u domeni Civilizacija i baština, moguće je te teme obraditi služeći se drugim oblikom nastave, a ne na izvornome ili prilagođenome tekstu. Moguće je također i zamijeniti ishode u prvoj i drugoj godini učenja u domeni Civilizacija i baština ako je to u skladu s metodom poučavanja.

Opća, jezična, prirodoslovna i prirodoslovno-matematička gimnazija, Latinski jezik, 2. razred – 70 sati godišnje

Na kraju prve godine učenja i poučavanja učenik:

2. RAZRED

JEZIČNA PISMENOST

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI SŠ (2) LJ A.2.1.

Prepoznaje, primjenjuje i uspoređuje jednostavne i složene gramatičke oblike riječi i njihove odnose.

RAZRADA ISHODA

- definira i uočava te opisuje i tvori složene i složenije gramatičke oblike i njihove odnose
- raščlanjuje, grupira i uspoređuje jednostavne i složene gramatičke oblike riječi i njihove odnose

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- opisuje i grupira jednostavne i složene gramatičke oblike i njihove odnose

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI SŠ (2) LJ A.2.2.

Prepoznaje, upotrebljava i raščlanjuje riječi iz prilagođenih tekstova kao i latinizme u hrvatskome jeziku.

RAZRADA ISHODA

- pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz prilagođenih tekstova
- služi se samostalno rječnicima u knjižnome i digitalnome formatu
- uočava, pravilno upotrebljava i raščlanjuje riječi latinskoga podrijetla

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- uz pomoć učitelja pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz prilagođenih tekstova, služi se dvojezičnim rječnicima te uz pomoć učitelja uočava i prepoznaje najčešće latinizme u hrvatskome jeziku

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Konjunktivi prezentske osnove, perfektna i participska osnova, pokazne zamjenice, nepravilni glagoli, rečenične konstrukcije (Acl, Ncl, perifrastična konjugacija aktivna i pasivna, ablativ apsolutni).

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Gramatika je u funkciji teksta, a ne tekst u funkciji gramatike.

ISKUSTVO TEKSTA I KOMUNIKACIJA

**ODGOJNO-
OBRAZOVNI
ISHODI
SŠ (2) LJ
B.2.1.**

Prepoznaje, razlikuje i analizira odnose riječi u rečenicama.

RAZRADA ISHODA

- određuje odnose riječi u rečenici
 - prepoznaje i povezuje suodnose unutar rečenice i/ili teksta
-

**ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI
USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA**

- uz pomoć učitelja određuje i povezuje odnose riječi u poznatome tekstu
-

**ODGOJNO-
OBRAZOVNI
ISHODI
SŠ (2) LJ
B.2.2.**

Razumije i objašnjava prilagođeni latinski tekst.

RAZRADA ISHODA

- razumije sadržaj i prevodi rečenicu, prilagođeni latinski tekst
 - izdvaja bitne podatke i razumije kontekst poruke rečenice, prilagođenoga latinskog teksta
-

**ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI
USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA**

- uz pomoć učitelja razumije sadržaj, prevodi i izdvaja bitne podatke te objašnjava kontekst
-

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Biraju se za rečenice i prilagođene ili izvorne tekstove teme povezane s rimskom kulturom i civilizacijom.

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Tekstovi i rečenice prilagođavaju se s obzirom na zahtjevnost realiziranim jezičnim sadržajima u trenutku prilagodbe.

62

Prilagođeni i izvorni tekstovi moraju biti povezani s odabranom temom i svojom težinom prilagođeni znanju učenika.

Prijedlozi su tema: Vlast i moć, Ljubav i smrt, Riječ i misao, Između neba i zemlje, Identitet i baština, Epigrafija, Rimski svakidašnjica, Znanja i izumi

CIVILIZACIJA I BAŠTINA

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI SŠ (2) LJ C.2.1.

Nabija, smješta i povezuje pojmove povezane s izabranim temama.

RAZRADA ISHODA

- imenuje, opisuje i uspoređuje pojmove povezane s izabranim temama
- uočava sličnosti i razlike između ondašnjega i današnjega načina života i vrijednosnoga sustava te ih uspoređuje

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- opisuje pojmove povezane s izabranim temama te ih smješta u prostoru i vremenu

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI SŠ (2) LJ C.2.2.

Komentira, diskutira i zaključuje o sadržaju izabrane teme i njezinu odnosu prema širemu društvenome, znanstvenome, kulturnome, književnome i umjetničkom kontekstu.

RAZRADA ISHODA

- prepoznaje i uspoređuje pojmove povezane s političkim prilikama i društvenim procesima te s propašću republike i uspostavom carstva
- povezuje i obuhvaća sadržaje povezane s parlamentarizmom i monarhijom kreativno oblikujući i izražavajući vlastite stavove

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- prepoznaje i uspoređuje pojmove povezane s političkim prilikama i društvenim procesima te s propašću republike i uspostavom carstva

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Civilizacijski su sadržaji, temeljeni na obrađenim tekstovima, tematski povezani s rimskom kulturom i civilizacijom

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Teme iz tekstova mogu se proširiti dodatnim istraživanjem sekundarne literature pri čemu se mogu istraživati i autori i djela koji nisu čitani u izvorniku i uspoređivati autori s kasnijim autorima istih vrsta i njihov utjecaj na kasnija razdoblja.

Povezanost s drugim predmetima i međupredmetnim temama

Iako su klasični jezici sastavni dio jezično-komunikacijskoga područja, tematski i sadržajno brojne su njihove poveznice sa svim odgojno-obrazovnim područjima, osobito s društveno-humanističkim. Grčka književna predaja u širem smislu rodno je mjesto filozofije, historiografije, političke, društvene i kulturne teorije, psihologije itd. Na grčkome se tlu pojedinac prvi put emancipirao od kolektiva, racionalno promišljanje svijeta suprotstavilo se mitskome poimanju zbilje, a demokracija kao forma društvenoga ustroja proživjela je svoje djetinjstvo. S druge je strane u rimskome kontekstu zaživjela prva poznata globalizacija i nema toga dijela društvenoga i misaonoga života čovjeka koji nije obilježen latinskim jezikom i baštinom moćne civilizacije koja je njime govorila i pisala.

Posvemašnju prisutnost termina podrijetlom iz klasičnih jezika u svim disciplinama zapadne i svjetske znanosti, tehnike i umjetnosti nije potrebno posebno isticati. Jednako je tako i u tjelesno-zdravstvenome području.

Stoga se klasični jezici mogu naći u svim međupredmetnim temama.

Široko obrazovanje stvara samopouzdanoga i odgovornoga čovjeka. A što je više takvih ljudi, i zajednica, u kojoj žive, postaje čvršća, sigurnija i ugodnija. Učenjem klasičnih jezika i njihovih civilizacijskih sadržaja učenik gradi temelje na kojima će izrasti u mladog čovjeka, koji promišlja o svijetu u kojemu živi crpeći iz spoznaja o svjetovima koji su mu prethodili, odgovornog u svojim postupcima i svjesnog da se samo poštovanjem prema drugima dolazi do poštovanja prema sebi. Veliki antički govornici i mislioci do danas su uzor umijeća pristojnoga, razumljivoga i argumentiranoga javnog govorenja te tolerantnoga i smirenoga slušanja, a tolerantna i argumentirana komunikacija jest zalog stvaranja uspješnoga društva.

Učenje klasičnih jezika čiji su izvorni govornici učeniku nedostupni stvara u njemu sposobnost prilagodbe na posve netipičnu jezičnu situaciju. Učenik bi trebao razviti novu strategiju za upravljanje i organizaciju vlastita učenja, slikovito rečeno, arhivsku mrežu primjenjivu u usvajanju svih odgojno-obrazovnih područja, služeći se pritom svim tradicionalnim i suvremenim izvorima znanja. Tako oblikovana sposobnost razumijevanja odnosa u velikim i malim sustavima i kontekstualizacije novih sadržaja izvrsna je potka u cjeloživotnom učenju.

Informacijska je tehnologija bitna zbog relativno ograničenih korpusa kakav predstavlja očuvana antička književna predaja. Mogućnosti njezine kreativne primjene doslovno su neograničene, a brzina i preciznost koju ona donosi može znatno olakšati poučavanje i učenje. Klasična je filologija bila među prvim humanističkim disciplinama koja je bez predrasuda i kreativno počela primjenjivati nove tehnologije i danas je među vodećim eksponentima tzv. digitalne humanistike.

S obzirom na to da je antička Grčka kolijevka koncepta građanstva i demokracije, a antički Rim tvorac pojma *res publica*, opravdano je očekivati da bi se detaljnim proučavanjem upravo tih kultura u učenika mogao razviti senzibilitet prema građanskoj vrlini unutar modernih društava. Proučavanje oblika političke participacije u antičkoj Grčkoj i Rimu dobra je prilika učeniku za prepoznavanje analogija i različitosti u političkom ustroju vlastite zajednice. Uočavanjem silnih razlika na području etike, religije, obiteljskih odnosa i pravnih normi učenik će lako dobiti poticaj za promišljanje o dominantnim modelima u suvremenome društvu.

Bogata antička baština u Hrvatskoj, dobrim dijelom nepoznata, katkad zanemarena, a skoro uvijek nedovoljno vrednovana i iskorištena, izvrsno je polazište za usavršavanje poduzetničkih vještina upravo u onim područjima koja su strateški i marketinški izazovna kao što su poduzetništvo u kulturi i obrazovanju te osobito u kulturnome turizmu.

Koncept međuovisnosti tjelesnoga i duševnoga zdravlja nastao u antici periodično biva ponovno otkrivan u različitim socioekonomskim kontekstima i unutar klasičnih jezika danas se lako i iznimno funkcionalno ostvaruje projektima vezanima uz zdravstvenu kulturu. Isto je načelo kao zlatni rez jednako lako primijeniti i na odnos čovjeka prema prirodi koja ga okružuje.

F

Učenje i poučavanje nastavnoga predmeta Latinski jezik

Iskustva učenja

Znanje klasičnih jezika uključuje gramatičko, leksičko i civilizacijsko razumijevanje izvornoga teksta i poruke koju on prenosi pa je za ostvarivanje cilja učenja potrebno redovno i kontinuirano učenje sadržaja svih domena. U procesu učenja i poučavanja središnje mjesto ima učenik, a učenje u kojemu učenik ima mogućnost birati između raznovidnih ponuđenih sadržaja i strategija učenja, koji poštuju njegove afinitete i interese, razvija motivaciju i povećava kvalitetu učenja te ostvaruje konačni rezultat. Stoga se jezična pismenost treba razvijati postupno, u skladu s mogućnostima učenika. To podrazumijeva sustavno praćenje napredovanja i stupnja usvojenosti kompetencija svakog učenika posebno. U sadržajnome smislu gramatički sadržaji nisu cilj učenja i poučavanja i ne trebaju biti sami sebi svrhom, nego su uvijek u funkciji razumijevanja teksta. Tekstovi na izvornome jeziku prate propisane preporučene teme i civilizacijske sadržaje. Ako se teme tekstova zbog metode poučavanja ne podudaraju s ishodima u domeni Civilizacija i baština, moguće je te teme obraditi u drugim oblicima nastave, a ne nužno na izvornome ili prilagođenome tekstu. U procesu učenja i poučavanja učenikova je uloga partnerska i on s učiteljem i prema učiteljevoj preporuci odlučuje o sadržaju koji će se unutar propisanih domena obrađivati. Time se povećava učenikova odgovornost i potiče kritičko mišljenje.

Bez obzira na to gdje se izvodi učenje i poučavanje klasičnih jezika trebalo bi razvijati učenikove potencijale. Učitelj treba težiti tomu da prepozna u kojemu se području učenik lakše izražava te mu omogućiti da se razvija upravo u tome dijelu predmetnoga učenja. Ako je učenik više zainteresiran za jezične sadržaje, treba ga poticati da u toj domeni ostvari puni potencijal, a onog koji je više zainteresiran za civilizacijske sadržaje treba usmjeriti napredovanju u tome području.

Za učenike s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama (učenici s teškoćama i daroviti učenici) učitelji planiraju kurikulum usmjeren na učenika. Osobitosti/teškoće učenika zahtijevaju njima odgovarajuće individualizirane/diferencirane postupke, ciljeve učenja, razinu usvojenosti odgojno-obrazovnoga ishoda, opseg i dubinu sadržaja učenja, strategije i aktivnosti poučavanja kojima se žele ostvariti postavljeni ciljevi te načini vrednovanja i ocjenjivanja ostvarenih postignuća.

Uloga učitelja

U modernome pristupu učenju i poučavanju klasičnih jezika učitelj je partner i moderator u procesu učenja. Učenike neprekidno prati i usmjerava, a prije svega jasno upućuje na cilj i očekivanja u svakome dijelu rada. To u učenika razvija svijest o učenju, potiče motivaciju i samoprocjenu uspješnosti. Poučavanje u tome smislu treba biti manje predavačko, a više vođeno tako da se izborom različitih metoda pouke uvažavaju individualne mogućnosti učenika. Sadržaje valja predstaviti na poticajan način, uzimajući u obzir iskustva učenika, kako bi se sadržaj učeniku približio i kako bi ga lakše razumio. Odgovornost je učitelja predstaviti učenicima dostupna pomagala, uputiti ih kako se njima primjereno služiti i voditi učenje, preporučujući provjerene izvore informacija. U suvremenome društvu učiteljeva je dužnost neprekidno podsjećati učenike na provjeravanje točnosti i pouzdanosti informacija i sadržaja do kojih dolaze s pomoću audiovizualne tehnologije, interneta i društvenih mreža. Učitelj je odgovoran za neprekidno ispravljanje i usmjeravanje pravilnoj uporabi stečenih znanja i primjeni naučenoga u svakodnevnome životu i u različitim područjima ljudskoga djelovanja.

Autonomija učitelja temelji se na samostalnome donošenju odluka u vezi s primjenom kurikuluma, izborom načina poučavanja, izborom materijala za poučavanje te promišljanjem vlastitoga rada i izborom načina profesionalnoga razvoja. Samostalnost učitelja također podrazumijeva samostalno donošenje odluka o implementaciji kurikuluma što, između ostaloga, znači da učitelj samostalno određuje koliko je vremena posvećeno ostvarivanju pojedinoga odgojno-obrazovnoga ishoda. Pritom valja misliti na to da put kojim će učenici proći kako bi ostvarili pojedini ishod ovisi o velikome broju različitih čimbenika: predznanje, motivacija za učenje jezika, ovladanost strategijama, broj učenika u razrednome odjelu i dr. Navedeni čimbenici stvaraju specifične kontekste zbog kojih nije moguće propisati jednaki pristup za sve kontekste u kojima se poučava latinski jezik.

Materijali i izvori

U učenju i poučavanju klasičnih jezika preporučuje se služenje širim spektrom materijala i izvora kao što su klasični udžbenici, čitanke, rječnici, gramatike, monografije, zatim latinski i grčki rukopisi, tekstovi na izvornome jeziku kao i književni prijevodi. Učenicima treba biti dostupno služenje svim oblicima suvremene tehnologije radi uvježbavanja jezičnih sadržaja i obogaćivanja rječničkoga fonda. Preporučuje se uporaba dostupnih audiovizualnih sredstava i interaktivno učenje s pomoću aplikacija i interneta kao i društvenih mreža za svladavanje ishoda u svim trima domenama. Tekstovi na kojima se razvijaju komunikacijske kompetencije mogu biti prilagođeni i izvorni. Dodatno se uz čitanje na izvornome jeziku mogu koristiti ulomci klasičnih autora u prijevodu za samostalni rad učenika ili vođeno čitanje, no prijevod se u procesu učenja i poučavanja ne smiju koristiti kao zamjena za tekst na izvornome jeziku. U poglavlju Odgojno-obrazovni ishodi navedeni su sadržaji i

preporuke za izbor gramatičkih sadržaja, tekstova i civilizacijskih tema za svaku razinu učenja klasičnih jezika. Ti se sadržaji smatraju preporučenim minimumom, a učitelj ih ima slobodu proširiti i odrediti kojim će redoslijedom i u kojemu opsegu obraditi koji sadržaj. Kako bi se oni kvalitetno obradili, preporučuje se komentirati i kontekstualizirati pročitani tekst i potkrijepiti izvođenjem projektne nastave.

Okružje

Učenje i poučavanje može se izvoditi u učionici i izvan nje. Prirodno okružje za rad na tekstu je učionica, no to mogu biti i knjižnice i arhivi, muzeji i druga mjesta izvan škole koja, osobito na području Republike Hrvatske, obiluju dokumentima pisanim latinskim jezikom. Izvođenje projektne nastave u suradnji s učiteljima drugih predmeta i/ili stručnjacima iz različitih srodnih područja iz drugih institucija vrlo je vrijedno za implementaciju stečenih znanja u širi društveni kontekst. Učenicima pomaže da bolje shvate sadržaj, omogućuje produbljivanje određene teme i sagledavanje iz različitih kutova, potiče njihovu kreativnost i suradnju. Projektna i međupredmetna nastava u velikoj se mjeri mogu izvoditi izvan učionice. Za bolje razumijevanje kulturno-

-civilizacijskih sadržaja preporučuje se i oblik terenske nastave koja obuhvaća obilazak kulturno-povijesnih znamenitosti i istraživački rad na terenu. Republika Hrvatska obiluje spomenicima grčke i rimske kulture koje učenici mogu obići i u neposrednome kontaktu steći cjelovit uvid u svoje kulturno naslijeđe.

Određeno vrijeme za ostvarivanje ishoda

U našem je obrazovnom sustavu latinski jezik moguće učiti od desete godine života u različitome opsegu i trajanju, ovisno o programu škole. Tako je latinski jezik do kraja školovanja moguće učiti dvije, četiri ili osam godina. Bez obzira na godine učenja obrazovanje je u cijelosti koncipirano tako da daje osnovna znanja i vještine koje su osnova za daljnju nadogradnju i cjeloživotno učenje. Pri planiranju učenja i poučavanja treba se posvetiti pozornost svim domenama jer je jezična pismenost preduvjet uspješnoj komunikaciji, a komunikacija na klasičnim jezicima nužno je dijakronijska pa podrazumijeva vladanje civilizacijskim, kulturnim i humanističkim područjem koje ti jezici posreduju. Stoga je nužno u učenju i poučavanju posvetiti podjednako vremena svim domenama jer njihova cjelokupnost doprinosi razvoju pojedinca s gledišta osobnih stavova i kritičkoga mišljenja, što ga odgaja u odgovornog člana zajednice.

U početnome učenju i učenju po kraćim programima preporučuje se posvetiti dodatnu pozornost osamostaljivanju u pravilnome služenju dostupnim izvorima kao što su rječnici i gramatike. Posebno se vrijeme treba posvetiti usvajanju i širenju vokabulara jer su korijeni klasičnih jezika u rječničkome fondu svih modernih jezika.

Grupiranje učenika

Učenje i poučavanje klasičnih jezika može biti organizirano u većim ili manjim skupinama. U razrednome se odjelu učenje i poučavanje može organizirati prema različitim tipovima zadataka unutar domena individualno, u paru, u manjim skupinama ili može cijeli razred raditi zajedno. Poželjno je poticati i međurazrednu i međugeneracijsku suradnju na projektima. Tako se razvija timski duh, stariji mogu prenijeti svoja znanja u neposrednome kontaktu, a mlađi uče od starijih i stječu nova iskustva, što ih istodobno obogaćuje, oplemenjuje i priprema za život.

Vrednovanje usvojenosti odgojno obrazovnih ishoda u nastavnome predmetu Latinski jezik

U sklopu učenja i poučavanja klasičnih jezika vrednovanje je integralni dio cjelokupnoga procesa učenja i poučavanja. Vrednovanje nije samo sebi svrhom niti je ocjena igdje navedena kao ishod ili cilj učenja. Stoga je proces vrednovanja potrebno shvatiti kao mjerenje prolaznoga vremena i koristan pokazatelj učeniku i učitelju ostvarivanja ishoda i postizanja ciljeva učenja. Bilo bi dobro da proces vrednovanja bude diskretan, neagresivan i transparentan, a poželjno bi bilo i da ocjena nikada ne bude ni nagrada ni kazna.

Vrednovanje mora biti temeljeno na odgojno obrazovnim ishodima. Osnovna je svrha vrednovanja procjena usvojenosti i ostvarenosti odgojno-obrazovnih ishoda koje smo planirali na početku odgojno-obrazovnoga ciklusa. Vrednovanje je nadalje niz planiranih postupaka koji traju tijekom cjelokupnoga odgojno-obrazovnog procesa. Učenici moraju biti upoznati s procesom vrednovanja tako da im se predstave jasni kriteriji i načini vrednovanja. U učenika se mora postupcima formativnoga vrednovanja razvijati sposobnost i odgovornost samovrednovanja i vrednovanja drugih.

U cjelokupnome nastavnom procesu treba imati na umu sljedeće:

- Osnovna je svrha vrednovanja i procjene informirati o trenutačnoj realizaciji postavljenih ishoda, a učenika ohrabriti i motivirati da nastavi sa svojim procesom učenja.
- Vrednovanje i procjena sastavni su dio poučavanja i učenja.
- Vrednovanje i procjena uzročno-posljedično su povezani s ishodima izvedbenoga kurikulumu.
- Da bi mogao što objektivnije donositi odluke o učenju i napretku učenika, učitelj učenike procjenjuje i vrednuje u različitim situacijama, na različite načine i u različite kontekstu.
- Učitelji i učenici partneri su u procesu vrednovanja i procjene.

Važno je da se dostatna pozornost posveti formativnomu vrednovanju koje omogućuje da se proces vrednovanja koristi kao sredstvo i poticaj za učenje. Pritom je najvažnije ogoliti proces učenja i učiniti ga razumljivim. U tome je smislu zadatak vrednovanja ZA učenje pružiti učeniku smjernice kako da za njega proces bude učinkovitiji i uspješniji. To znači da prije svega treba pružiti objektivnu analizu procesa učenja konkretnoga učenika,

zatim predložiti metode i strategije za njegovo poboljšanje. S druge strane i sam proces vrednovanje može se oblikovati kao učenje. Vrednovanje KAO učenje pretpostavlja uključivanje učenika u proces vrednovanja i razvoj njegovih vještina u planiranju, kontroliranju i upravljanju svojim učenjem. Metode kojima se provodi taj tip vrednovanja su razgovor s učenikom, samovrednovanje, vršnjačko vrednovanje i slično.

Svaki je sat prigoda za formativno vrednovanje, na svakome se satu može uočiti stupanj usvojenosti ishoda i učeniku se može pružiti povratna informacija o snažnim i slabim točkama u njegovu učenju te mu se može pomoći da razvije strategije za bolje i uspješnije učenje. Posve je jasno da su za ovaj segment vrednovanja ključne komunikacijske vještine i stvaranje pozitivnoga razrednog ozračja te da se on može koristiti za snažan razvoj generičkih kompetencija.

Preporučene su metode i načini formativnoga vrednovanja provođenje i praćenje domaćih zadaća, vođenje učeničke mape, savjetnički razgovori, ankete i sl.

Sve do sada opisane aktivnosti dio su takozvanoga formativnog vrednovanja, dakle onoga koje u učenika stvara sliku o onome što se od njega očekuje, procjenama i povratnim informacijama usmjerava proces učenja, aktivira ga u procesu vrednovanja i utječe na razvoj njegove odgovornosti za vlastito učenje i uspjeh.

Drugi je važan dio tzv. sumativno vrednovanje koje je brojčani iskaz usvojenosti odgojno-obrazovnih ishoda nakon određenoga razdoblja učenja i poučavanja. U primjeru klasičnih jezika to, u prvome redu, znači da se vrednuje učenikova sposobnost i vještina kojom je u stanju unutar svakoga odgojno-obrazovnog ciklusa razumjeti i prevesti gramatički i leksički sve zahtjevniji tekst i napredovati u razumijevanju civilizacijskih fenomena sadržanih u njemu. Istodobno, osobito u višim ciklusima obrazovanja, potrebno je ispitivati napredak u interpretaciji teksta, njegovoj kontekstualizaciji unutar vremena kada je nastao, vremena prijenosa i sadašnjega trenutka čitanja.

Stoga su elementi/sastavnice vrednovanja odgojno-obrazovnih ishoda u klasičnim jezicima povezani s domenama iz kojih proizlaze sljedeći:

RAZUMIJEVANJE JEZIKA I TEKSTA – ova sastavnica sadrži dvije domene: Jezičnu pismenost i Iskustvo teksta i komunikaciju te mora biti sastavni dio vrednovanja na svim razinama učenja klasičnih jezika. U njoj se s jedne strane vrednuje usvojenost gramatičkih sadržaja i razumijevanje jezičnih zakonitosti, pravila čitanja i pisanja te usvojenost vokabulara. Vokabular kao iznimno važan element učenja klasičnih jezika na svim razinama pokazuje napredak učenika u usvajanju sve većega opsega riječi kao i osnove lingvističkih zakonitosti i vještina. S druge strane ovom sastavnicom pratimo i napredak u razumijevanju, prevodjenju i interpretaciji prilagođenoga ili izvornoga teksta, ovisno o razini učenja i tipu škole. U klasičnim gimnazijama (i višim razinama gimnazijskoga učenja) u ovoj se sastavnici vrednuje i poznavanje povijesti književnosti i stila autora koji se obrađuju.

CIVILIZACIJA I BAŠTINA – iznimno je važna sastavnica u kojoj se vrednuju znanja o klasičnoj civilizaciji, njezinu utjecaju na kulturu kasnijih razdoblja te razumijevanje humanističkih fenomena iz nje proisteklih na svim razinama učenja. Osobito je važno unutar ove sastavnice vrednovati poznavanje antičke baštine u Republici Hrvatskoj i odnos prema njezinoj vrijednosti.

RAD – sastavnica koja prati napredak učenika koji se odnosi na aktivnosti na satu, a uključuje izlaganje, predstavljanje, trud, inicijativu i pozitivan doprinos ozračju u učionici ili izvan nje, dakle aktivaciju učenika unutar svih procesa i metoda učenja i poučavanja kojima se ostvaruju ishodi nastave klasičnih jezika.

Načini sumativnoga vrednovanja naučenoga u nastavnome su predmetu Latinski jezik usmena i pisana provjera znanja.

Usvojenost gramatičkih sadržaja, vokabulara i sadržaja iz civilizacije i baštine u pravilu se provjerava usmeno. Treba naglasiti da usmena provjera ne znači nužno u većine učitelja uvriježeno i uobičajeno ispitivanje učenika 1:1 (princip pitanje – odgovor). To je samo jedan od načina i on nikako ne smije biti jedini niti najčešći. Upravo je pri usmenim provjerama važna kombinacija formativnoga i sumativnoga vrednovanja. Učenicima treba kontinuirano davati povratne informacije o percepciji njihova rada, znanja i napretka (formativno vrednovanje) i pritom im objašnjavati (i roditeljima!) na čemu moraju više raditi, koje su sadržaje dobro svladali te naglašavati važnost njihovoga aktivnog sudjelovanja u nastavnome procesu. Usmena je provjera osim toga važna za razumijevanje jezika i teksta. Kad se ispituje pojedinačno, važno je da usmena provjera ne traje duže od nekoliko minuta i da traga za znanjem i razumijevanjem, a ne za pogreškama i neznanjem.

Pisana provjera znanja koristi se za provjeru razumijevanja jezika i teksta. Polazna bi točka svake pisane provjere trebao biti tekst na kojemu se ispituju jezična/leksička znanja. Preporučuje se i izrada zadataka koji naučeno gradivo ispituju na različite načine i traže zaključivanje, povezivanje i razumijevanje, a ne samo reproduktivno i činjenično poznavanje gradiva. U školskoj godini ne bi trebalo pisati više od tri pisane provjere znanja. Savjet je da dvije od te tri provjere svakako budu sastavljene u obliku testa u kojima su zastupljene sve tri domene tako da sva pitanja i zadatci budu povezani s tekстом koji je naveden na početku pisane provjere. Treća (ili jedna od) provjera može biti sastavljena na isti način ili se može izabrati prijevod teksta s latinskoga na hrvatski jezik (školska zadaća). Ako se učitelj odluči da će jedna od provjera biti u formi školske zadaće, učenicima obvezno mora biti dostupan latinsko-hrvatski rječnik kako bi se njime mogli služiti.

Posebno se treba osvrnuti na neizmjernu važnost civilizacijskih sadržaja. Te se sadržaje nikako ne smije smatrati manje važnim u odnosu na gramatiku i vokabular. Učenici ne bi ni po čemu trebali zaključiti da su ti sadržaji, pa samim tim i ocjene koje dobivaju iz njihove usvojenosti, manje važne od onih iz ostalih elemenata vrednovanja. Razumijevanje i svladavanje tih sadržaja upravo je uz razumijevanje poruke teksta bit učenja obaju klasičnih jezika.

Posebnu pozornost treba posvetiti projektima, unutarpredmetnima i interdisciplinarnima. Oni su osobito plodno polje za odgojno djelovanje, formativno vrednovanje i razvoj generičkih kompetencija. Stoga se oni osobito preporučuju. Ako sadržaj, metoda i namjena projekta to omogućuju, dopušteno je, a i pohvalno i dobro, sumativno vrednovati učenike. Projekti mogu uključivati izvješća, osvrte, referate, prikaze i sl., ali i sudjelovanje u online radionicama i projektima, kvizovima, igricama i sl. Ovisno o tome kako su koncipirani, mogu se primjenjivati u svim sastavnicama, a osobito u domeni Civilizacija i baština te sastavnici Rad.

Pristupi vrednovanju prema elementima moraju biti prilagođeni uvjetima, razini učenja i skupini učenika. I u pisanim i u usmenim oblicima vrednovanja bitno je ostvarivanje ishoda. U sastavnici Razumijevanje jezika i teksta jednaku važnost valja pridati analizi i prijevodu kao i razumijevanju i interpretaciji teksta, ali i povezivanju s domenom Civilizacija i baština. Kao što je već naglašeno, učenika koji je više zainteresiran za jezične sadržaje treba formativnim vrednovanjem poticati da u toj domeni ostvari puni potencijal, a onog koji je više zainteresiran za civilizacijske sadržaje treba usmjeriti napredovanju u tome području.

Učenike i njihove roditelje treba redovito izvještavati o napredovanju učenika vođenjem međusobnih konzultativnih razgovora, pisanim bilješkama o radu i napredovanju učenika te ostalim službenim i dostupnim načinima komunikacije, a sve radi preuzimanja odgovornosti učenika za proces i rezultate aktivnosti učenja te razvoj osobnosti i generičkih kompetencija. Ovakvo izvješćivanje povećava transparentnost i pravednost cjelokupnoga nastavnog procesa.

Pri davanju zaključne (pr)ocjene treba jednako vrednovati napredak u ostvarenju ishoda učenja u svim trima domenama i u svim sastavnicama, ne dajući nijednoj veću važnost niti prednost, nego njegujući ukupnost poznavanja klasičnih jezika i svega što oni posreduju. Zaključnu ocjenu donosi učitelj kao završni čin cjelokupnoga procesa vrednovanja tijekom nastavne godine. Ona nije aritmetička sredina svih ocjena, ali ne smije biti od nje manja. Jednako tako ne preporučuju se završni testovi ili posebne provjere o kojima bi ovisila ukupna zaključna ocjena. Ako je ukupni proces vrednovanja (formativni i sumativni) vođen transparentno, pravedno, metodički valjano i pedagoški pozitivno, zaključna ocjena ne bi nikom trebala biti ni iznenađenje ni tajna, nego jasna i logička posljedica procesa poučavanja i učenja.

PRILOG

1.

Razine ostvarenosti ishoda

DOMENA A: JEZIČNA PISMENOST

ISHOD	RAZINE USVOJENOSTI			
	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
OŠ LJ A.5.1.	<p>Nabraja redom znakove latinske abecede, prepoznaje pravila čitanja, pisanja i naglašavanja, navodi obilježja klasičnog i tradicionalnog izgovora.</p>	<p>Upotrebljava pravilno znakove latinske abecede u pisanju, primjenjuje pravila čitanja, pisanja i naglašavanja. Uz pomoć učitelja prepoznaje i razlikuje u čitanju klasični od tradicionalnog izgovora.</p>	<p>Primjenjuje samostalno pravila čitanja, pisanja i naglašavanja latinskih riječi u pismu i govoru, razlikuje u čitanju klasični i tradicionalni izgovor.</p>	<p>Samostalno primjenjuje pravila čitanja, pisanja i naglašavanja u poznatim i nepoznatim riječima i tečno čita klasičnim i tradicionalnim izgovorom.</p>
76 OŠ LJ A.5.2.	<p>Prepoznaje i imenuje jednostavnije gramatičke oblike riječi i njihove odnose.</p>	<p>Opisuje i uz pomoć učitelja grupira jednostavnije gramatičke oblike riječi i njihove odnose.</p>	<p>Grupira i uz učiteljevu pomoć tvori jednostavnije gramatičke oblike riječi i njihove odnose.</p>	<p>Samostalno raščlanjuje, uspoređuje i tvori jednostavnije gramatičke oblike riječi i njihove odnose.</p>
OŠ LJ A.5.3.	<p>Uz pomoć učitelja pronalazi u rječničkome obliku riječi iz obrađenih rečenica te uočava u hrvatskom jeziku riječi latinskog podrijetla.</p>	<p>Uz pomoć učitelja pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz obrađenih rečenica i prilagođenih tekstova te uočava i prepoznaje u hrvatskome jeziku riječi latinskog podrijetla.</p>	<p>Samostalno pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz obrađenih rečenica i prilagođenih tekstova te uz pomoć učitelja uočava, prepoznaje i raščlanjuje u hrvatskome jeziku riječi latinskog podrijetla.</p>	<p>Samostalno pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz obrađenih rečenica i prilagođenih tekstova te samostalno prepoznaje i raščlanjuje u hrvatskome jeziku riječi latinskog podrijetla.</p>

DOMENA B: ISKUSTVO TEKSTA I KOMUNIKACIJA

ISHOD	RAZINE USVOJENOSTI			
OŠ LJ B.5.1.	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
	Uz pomoć učitelja prepoznaje i određuje odnose riječi u poznatom tekstu.	Uz pomoć učitelja određuje i povezuje odnose riječi u poznatom tekstu.	Samostalno određuje i povezuje odnose riječi u poznatom tekstu.	Samostalno određuje i analizira odnose riječi u nepoznatom tekstu.
OŠ LJ B 5.2.	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
	Uz pomoć učitelja razumije sadržaj i prevodi rečenice ili prilagođeni latinski tekst.	Uz pomoć učitelja razumije sadržaj, prevodi te izdvaja bitne podatke iz rečenice ili prilagođenoga latinskog teksta.	Samostalno razumije sadržaj i prevodi te uz pomoć učitelja izdvaja bitne podatke i razumije kontekst poruke rečenice ili prilagođenoga latinskog teksta.	Samostalno razumije sadržaj, prevodi i izdvaja bitne podatke . Razumije kontekst poruke rečenice ili prilagođenoga latinskog teksta.

DOMENA C: CIVILIZACIJA I BAŠTINA

ISHOD	RAZINE USVOJENOSTI			
OŠ LJ C.5.1.	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
	Imenuje rimske junake iz rane rimske povijesti, prepričava samostalno jednu priču vezanu uz osnutak grada i/ili razdoblje kraljevstva.	Opisuje rimske junake iz rane rimske povijesti, uz pomoć učitelja prepričava više priča vezanih uz osnutak Rima i/ili razdoblje kraljevstva te uz pomoć učitelja smješta u prostoru i vremenu osnutak Rima i razdoblje kraljevstva.	Uz učiteljevu pomoć uspoređuje legende i mitove povezane s osnutkom grada Rima, samostalno smješta u prostoru i vremenu osnutak Rima i razdoblje kraljevstva.	Samostalno uspoređuje legende i mitove povezane s osnutkom grada Rima. Samostalno objašnjava u prostoru i vremenu osnivanje Rima i razdoblje kraljevstva.
OŠ LJ C.5.2.	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
	Navodi rimske bogove, obrede i svećenike.	Opisuje rimske bogove, obrede i svećenike.	Uz pomoć učitelja objašnjava značajke rimske religije i uspoređuje rimske bogove.	Samostalno objašnjava značajke rimske religije i prezentira neki rimski obred.

DOMENA A: JEZIČNA PISMENOST

ISHOD	RAZINE USVOJENOSTI			
	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
OŠ LJ A.6.1.	<p>Prepoznaje i imenuje jednostavne gramatičke oblike riječi i njihove odnose.</p>	<p>Opisuje i uz pomoć učitelja grupira jednostavne gramatičke oblike riječi i njihove odnose.</p>	<p>Grupira i uz pomoć učitelja tvori jednostavne gramatičke oblike riječi i njihove odnose.</p>	<p>Samostalno raščlanjuje, uspoređuje i tvori jednostavne gramatičke oblike riječi i njihove odnose.</p>
OŠ LJ A.6.2.	<p>Uz pomoć učitelja pronalazi u rječničkome obliku riječi iz obrađenih rečenica te uočava u hrvatskome jeziku riječi latinskoga podrijetla.</p>	<p>Uz pomoć učitelja pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz obrađenih rečenica i prilagođenih tekstova te uočava i prepoznaje u hrvatskome jeziku riječi latinskoga podrijetla.</p>	<p>Samostalno pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz obrađenih rečenica i prilagođenih tekstova te uz pomoć učitelja uočava, prepoznaje i raščlanjuje u hrvatskome jeziku riječi latinskoga podrijetla.</p>	<p>Samostalno pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz obrađenih rečenica i prilagođenih tekstova te samostalno prepoznaje i raščlanjuje u hrvatskome jeziku riječi latinskoga podrijetla.</p>

DOMENA B: ISKUSTVO TEKSTA I KOMUNIKACIJA

ISHOD	RAZINE USVOJENOSTI			
OŠ LJ B.6.1.	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
	Uz pomoć učitelja prepoznaje i određuje odnose riječi u poznatome tekstu.	Uz pomoć učitelja određuje i povezuje odnose riječi u poznatome tekstu.	Samostalno određuje i povezuje odnose riječi u poznatome tekstu.	Samostalno određuje i analizira odnose riječi u nepoznatome tekstu.
OŠ LJ B.6.2.	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
	Uz pomoć učitelja razumije sadržaj i prevodi rečenice ili prilagođeni latinski tekst.	Uz pomoć učitelja razumije sadržaj, prevodi te izdvaja bitne podatke iz rečenice ili prilagođenoga latinskog teksta.	Samostalno razumije sadržaj i prevodi te uz pomoć učitelja izdvaja bitne podatke i razumije kontekst poruke rečenice ili prilagođenoga latinskog teksta.	Samostalno razumije sadržaj, prevodi i izdvaja bitne podatke. Razumije kontekst poruke rečenice ili prilagođenoga latinskog teksta.

DOMENA C: CIVILIZACIJA I BAŠTINA

ISHOD	RAZINE USVOJENOSTI			
	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
OŠ LJ C.6.1.	<p>Imenuje građevine u Rimu i navodi njihovu osnovnu namjenu.</p>	<p>Prepoznaje i imenuje građevine u Rimu i navodi njihovu namjenu.</p>	<p>Uz pomoć učitelja opisuje građevine u Rimu i njihovu namjenu.</p>	<p>Samostalno opisuje građevine u Rimu i objašnjava njihovu namjenu.</p>
OŠ LJ C.6.2.	<p>Imenuje i uz pomoć učitelja opisuje pojmove povezane s temama iz svakodnevnog života Rimljana.</p>	<p>Opisuje pojmove povezane s temama iz svakodnevnog života Rimljana te uz pomoć učitelja uočava sličnosti i razlike između ondašnjeg i današnjeg načina života i vrijednosnog sustava.</p>	<p>Opisujući pojmove povezane s temama iz svakodnevnog života Rimljana uočava sličnosti i razlike između ondašnjeg i današnjeg načina života i vrijednosnog sustava.</p>	<p>Samostalno uspoređuje sličnosti i razlike između ondašnjeg i današnjeg načina života i vrijednosnog sustava.</p>

DOMENA A: JEZIČNA PISMENOST

ISHOD	RAZINE USVOJENOSTI			
	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
OŠ LJ A.7.1.	Imenuje i navodi složene gramatičke oblike riječi i njihove odnose.	Prepoznaje složene gramatičke oblike riječi i njihove odnose.	Opisuje i uz pomoć učitelja tvori složene gramatičke oblike riječi i njihove odnose.	Samostalno uspoređuje, tvori i primjenjuje složene gramatičke oblike riječi i njihove odnose.
OŠ LJ A.7.2.	Uz pomoć učitelja pronalazi u rječničkome obliku riječi iz obrađenih rečenica te uočava u hrvatskome jeziku riječi latinskoga podrijetla.	Uz pomoć učitelja pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz obrađenih rečenica i prilagođenih tekstova te uočava i prepoznaje u hrvatskome jeziku riječi latinskoga podrijetla.	Samostalno pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz obrađenih rečenica i prilagođenih tekstova te uz pomoć učitelja uočava, prepoznaje i raščlanjuje u hrvatskome jeziku riječi latinskoga podrijetla.	Samostalno pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz obrađenih rečenica i prilagođenih tekstova te samostalno prepoznaje i raščlanjuje u hrvatskome jeziku riječi latinskoga podrijetla.

DOMENA B: ISKUSTVO TEKSTA I KOMUNIKACIJA

ISHOD	RAZINE USVOJENOSTI			
	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
OŠ LJ B.7.1.	Uz pomoć učitelja prepoznaje i određuje odnose riječi u poznatom tekstu.	Uz pomoć učitelja određuje i povezuje odnose riječi u poznatom tekstu.	Samostalno određuje i povezuje odnose riječi u poznatom tekstu.	Samostalno određuje i analizira odnose riječi u nepoznatom tekstu.
OŠ LJ B.7.2.	Uz pomoć učitelja razumije sadržaj i prevodi rečenice ili prilagođeni latinski tekst.	Uz pomoć učitelja razumije sadržaj i prevodi te izdvaja bitne podatke iz rečenice ili prilagođenoga latinskog teksta.	Samostalno razumije sadržaj, prevodi te uz pomoć učitelja izdvaja bitne podatke i razumije kontekst poruke rečenice ili prilagođenoga latinskog teksta.	Samostalno razumije sadržaj, prevodi te izdvaja bitne podatke i razumije kontekst poruke rečenice ili prilagođenoga latinskog teksta.

DOMENA C: CIVILIZACIJA I BAŠTINA

ISHOD	RAZINE USVOJENOSTI			
	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
OŠ LJ C.7.1.	Imenuje bitne osobe i događaje iz javnog života rimske države.	Opisuje i uz pomoć učitelja uspoređuje ključne osobe, pojmove i događaje iz javnog života rimske države.	Samostalno uspoređuje bitne osobe, pojmove i događaje iz javnog života rimske države te uz pomoć učitelja uočava osnovne značajke različitih tipova vladavina i važnost građanske vrline.	Samostalno uspoređuje ključne osobe, pojmove i događaje iz javnog života rimske države te uočava osnovne značajke različitih tipova vladavina kao i važnost građanske vrline te razvija osjećaj za doprinos pojedinca životu zajednice.
OŠ LJ C.7.2.	Uočava ljudske i građanske vrline i mane.	Uz pomoć učitelja istražuje temelje i vrijednosti domoljublja, pripadnosti, identiteta te tumači odnos pojedinac – zajednica.	Istražuje temelje i vrijednosti domoljublja, pripadnosti, identiteta te tumači odnos pojedinac – zajednica.	Svojim riječima komentira i zaključuje o temeljima i vrijednostima domoljublja, pripadnosti, identiteta, ljudskih i građanskih vrlina i mana navodeći primjere iz svakodnevnoga života.

DOMENA A: JEZIČNA PISMENOST

ISHOD	RAZINE USVOJENOSTI			
	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
OŠ LJ A.8.1.	Imenuje složenije gramatičke oblike riječi i njihove odnose.	Prepoznaje složenije gramatičke oblike riječi i njihove odnose.	Opisuje i uz pomoć učitelja tvori složenije gramatičke oblike riječi i njihove odnose.	Samostalno uspoređuje, tvori i primjenjuje složenije gramatičke oblike riječi i njihove odnose.
OŠ LJ A.8.2.	Uz pomoć učitelja u rječničkome obliku pronalazi riječi iz obrađenih rečenica te uočava u hrvatskome jeziku riječi latinskoga podrijetla.	Uz pomoć učitelja pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz obrađenih rečenica i prilagođenih tekstova te uočava i prepoznaje u hrvatskome jeziku riječi latinskoga podrijetla.	Samostalno pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz obrađenih rečenica i prilagođenih tekstova te uz pomoć učitelja uočava, prepoznaje i raščlanjuje u hrvatskome jeziku riječi latinskoga podrijetla.	Samostalno pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz obrađenih rečenica i prilagođenih tekstova te samostalno prepoznaje i raščlanjuje u hrvatskome jeziku riječi latinskoga podrijetla.

DOMENA B: ISKUSTVO TEKSTA I KOMUNIKACIJA

ISHOD	RAZINE USVOJENOSTI			
	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
OŠ LJ B.8.1.	Uz pomoć učitelja prepoznaje i određuje odnose riječi u poznatome tekstu.	Uz pomoć učitelja određuje i povezuje odnose riječi u poznatome tekstu.	Samostalno određuje i povezuje odnose riječi u poznatome tekstu.	Samostalno određuje i analizira odnose riječi u nepoznatome tekstu.

86

	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
OŠ LJ B.8.2.	Uz pomoć učitelja razumije sadržaj i prevodi prilagođeni ili izvorni latinski tekst.	Uz pomoć učitelja razumije sadržaj i prevodi te izdvaja bitne podatke iz prilagođenoga ili izvornoga latinskog teksta.	Samostalno razumije sadržaj, prevodi te uz pomoć učitelja izdvaja bitne podatke i razumije kontekst poruke prilagođenoga ili izvornoga latinskog teksta.	Samostalno razumije sadržaj, prevodi te izdvaja bitne podatke i razumije kontekst poruke prilagođenoga ili izvornoga latinskog teksta.

DOMENA C: CIVILIZACIJA I BAŠTINA

ISHOD	RAZINE USVOJENOSTI			
	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
OŠ LJ C.8.1.	<p>Imenuje ključne osobe i pojmove vezane uz razne oblike stvaralaštva u starome Rimu.</p>	<p>Opisuje i uz pomoć učitelja uspoređuje ključne osobe i pojmove vezane uz razne oblike stvaralaštva u starome Rimu.</p>	<p>Samostalno navodi ključne osobe i pojmove vezane uz razne oblike stvaralaštva u starome Rimu te uz pomoć učitelja tumači i komentira ulogu umjetnika u zajednici.</p>	<p>Samostalno tumači i komentira ulogu umjetnika u zajednici te razvija osjećaj za doprinos umjetničkog djelovanja životu zajednice.</p>
OŠ LJ C.8.2.	<p>Navodi područja Europe u kojima su se ljudi dugo služili latinskim jezikom.</p>	<p>Opisuje širenje i važnost latinskog jezika u Europi.</p>	<p>Prepoznaje romanske jezike kao direktne sljednike latinskog jezika i uočava utjecaj latinskog jezika na hrvatski i druge jezike s kojima se susreće.</p>	<p>Uočava i raspravlja o utjecaju latinskog jezika na hrvatski i druge jezike s kojima se susreće.</p>
OŠ LJ C.8.3.	<p>Imenuje područja i gradove u RH povezane s rimskom civilizacijom.</p>	<p>Prepoznaje područja i gradove te uz pomoć učitelja navodi osnovne materijalne ostatke i artefakte povezane s rimskom civilizacijom.</p>	<p>Prepoznaje i uspoređuje osnovne materijalne ostatke i artefakte povezane s rimskom civilizacijom.</p>	<p>Uspoređuje, uočava i diskutira o važnosti utjecaja Rimljana na razvoj hrvatskoga kulturnog identiteta.</p>

DOMENA A: JEZIČNA PISMENOST

ISHOD	RAZINE USVOJENOSTI			
	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
SŠ (1) LJ A.1.1.	<p>Navodi osnovne stope i prepoznaje metar na temelju forme teksta.</p>	<p>Prepoznaje kvantitetu slogova, uz pomoć učitelja oblikuje metričku shemu te skandira poznate stihove.</p>	<p>Oblikuje metričku shemu i samostalno pravilno skandira poznate stihove.</p>	<p>Oblikuje metričku shemu i samostalno prepoznaje i skandira nepoznate stihove.</p>
88 SŠ (1) LJ A.1.2.	<p>Navodi i uz pomoć učitelja prepoznaje složenije gramatičke sadržaje i njihove odnose.</p>	<p>Opisuju te uz pomoć učitelja prepoznaje i određuje složenije gramatičke sadržaje i njihove odnose.</p>	<p>Grupira, uz pomoć učitelja stvara i primjenjuje složenije gramatičke sadržaje i njihove odnose.</p>	<p>Samostalno uspoređuje, tvori i primjenjuje složenije gramatičke sadržaje i njihove odnose.</p>
SŠ (1) LJ A.1.3.	<p>Uz pomoć učitelja pronalazi u rječničkome obliku riječi iz izvornih tekstova, koristi se dvojezičnim rječnicima te uočava riječi latinskog podrijetla u hrvatskome jeziku.</p>	<p>Uz pomoć učitelja pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz izvornih tekstova, koristi se dvojezičnim rječnicima te uz učiteljevu pomoć uočava i prepoznaje najčešće riječi latinskog podrijetla u hrvatskome jeziku.</p>	<p>Samostalno pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz izvornih tekstova, koristi se dvojezičnim rječnicima, samostalno upotrebljava poznate riječi te uz pomoć učitelja uočava, prepoznaje i raščlanjuje najčešće latinizme u hrvatskome jeziku.</p>	<p>Samostalno pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz izvornih tekstova, koristi se dvojezičnim rječnicima izabirući ispravnu opciju značenja te samostalno prepoznaje i raščlanjuje najčešće riječi latinskog podrijetla u hrvatskome jeziku.</p>

DOMENA B: ISKUSTVO TEKSTA I KOMUNIKACIJA

ISHOD	RAZINE USVOJENOSTI			
	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
SŠ (1) LJ B.1.1.	Uz pomoć učitelja prepoznaje i određuje odnose riječi u poznatome tekstu.	Uz pomoć učitelja određuje i povezuje odnose riječi u poznatome tekstu te uz učiteljevu pomoć određuje suodnose u rečenici.	Samostalno određuje i povezuje odnose riječi u poznatom tekstu te razlikuje suodnose u rečenici.	Samostalno određuje i analizira odnose riječi te razlikuje suodnose u rečenici.
SŠ (1) LJ B.1.2.	Nabraja značajke historiografije, retorike i lirske poezije uz pomoć i smjernice učitelja oblikuje kraći govor na temu svakodnevnog života.	Uočava i izdvaja značajke historiografije, retorike i lirske poezije na izvornome tekstu te uz smjernice oblikuje kraći govor na temu iz svakodnevnog života.	Uz pomoć grupira i opisuje karakteristike historiografije, retorike i lirske poezije te uz pomoć učitelja primjenjuje i kreativno rabi stilske postupke rimske retorike oblikujući govor na temu iz rimske kulture ili svakodnevnog života.	Samostalno grupira i opisuje značajke historiografije, retorike i lirske poezije, primjenjuje i kreativno rabi stilske postupke rimske retorike oblikujući govor na temu iz rimske kulture ili svakodnevnog života te uspoređuje rimsku liriku s hrvatskom i grčkom lirskom poezijom.
SŠ (1) LJ B.1.3.	Uz pomoć učitelja razumije sadržaj i prevodi rečenice s izvornog latinskog teksta te razvija samopouzdanje i vještine donošenja odluka te suradničke odnose u skupini u skladu sa svojim sposobnostima.	Uz pomoć učitelja razumije sadržaj, prevodi te izdvaja bitne podatke iz rečenice, izvornoga latinskog teksta te razvija samopouzdanje i vještine donošenja odluka te suradničke odnose u skupini u skladu sa svojim sposobnostima.	Samostalno razumije sadržaj i prevodi te uz pomoć učitelja izdvaja bitne podatke i razumije kontekst poruke rečenice, izvornog latinskog teksta te razvija samopouzdanje i vještine donošenja odluka te suradničke odnose u skupini u skladu sa svojim sposobnostima.	Samostalno razumije sadržaj i prevodi te izdvaja bitne podatke i razumije kontekst poruke rečenice, izvornoga latinskog teksta te razvija samopouzdanje i vještine donošenja odluka te suradničke odnose u skupini u skladu sa svojim sposobnostima.

DOMENA C: CIVILIZACIJA I BAŠTINA

ISHOD	RAZINE USVOJENOSTI			
	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
SŠ (1) LJ C.1.1.	<p>Prepoznaje pojmove vezane uz političke prilike i društvene procese povezane s propasti republike i uspostavom carstva.</p>	<p>Prepoznaje i uz pomoć učitelja uspoređuje pojmove vezane uz političke prilike i društvene procese povezane s propasti republike i uspostavom carstva.</p>	<p>Samostalno uspoređuje i povezuje pojmove vezane uz političke prilike i društvene procese vezane uz propast republike i uspostavu carstva te uz pomoć objedinjuje sadržaje vezane uz odnose parlamentarizma i monarhije.</p>	<p>Samostalno povezuje i objedinjuje sadržaje vezane uz odnose parlamentarizma i monarhije koristeći vlastitu kreativnost i iskazujući vlastite stavove.</p>
	SŠ (1) LJ C.1.2.	<p>Uz pomoć učitelja uočava međuovisnost vanjskih i unutarnjih sukoba na svakodnevni život zajednice.</p>	<p>Uočava međuovisnost vanjskih i unutarnjih sukoba na svakodnevni život zajednice. Uz pomoć učitelja uspoređuje pojmove vezane uz slobodu govora, bunt u zajednici, želju za promjenom društvenih prilika.</p>	<p>Samostalno uspoređuje pojmove vezane uz slobodu govora, bunt u zajednici, želju za promjenom društvenih prilika.</p>

DOMENA A: JEZIČNA PISMENOST

ISHOD	RAZINE USVOJENOSTI			
SŠ (1) LJ A.2.1.	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
	Uz pomoć učitelja pronalazi u rječničkome obliku riječi iz izvornih tekstova, koristi se dvojezičnim rječnicima te uočava riječi latinskog podrijetla u hrvatskome jeziku.	Uz pomoć učitelja pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz izvornih tekstova, koristi se dvojezičnim rječnicima te uz učiteljevu pomoć uočava i prepoznaje najčešće riječi latinskog podrijetla u hrvatskome jeziku.	Samostalno pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz izvornih tekstova, koristi se dvojezičnim rječnicima, samostalno upotrebljava poznate riječi te uz pomoć učitelja uočava, prepoznaje i raščlanjuje najčešće riječi latinskog podrijetla u hrvatskome jeziku.	Samostalno pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz izvornih tekstova, koristi se dvojezičnim rječnicima izabirući ispravnu opciju značenja te samostalno prepoznaje i raščlanjuje najčešće riječi latinskog podrijetla u hrvatskome jeziku.

DOMENA B: ISKUSTVO TEKSTA I KOMUNIKACIJA

ISHOD	RAZINE USVOJENOSTI			
	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
SŠ (1) LJ B.2.1.	Uz pomoć učitelja prepoznaje i određuje odnose riječi u poznatom tekstu.	Uz pomoć učitelja određuje i povezuje odnose riječi u poznatome tekstu te uz njegovu pomoć određuje suodnose u rečenici.	Samostalno određuje i povezuje odnose riječi u poznatome tekstu te razlikuje suodnose u rečenici.	Samostalno određuje i analizira odnose riječi te razlikuje suodnose u rečenici.
92 SŠ (1) LJ B.2.2.	Navodi značajke epskog pjesništva i lirskog pjesništva te uočava osnovne značajke proznih tekstova Augustova doba.	Uočava i izdvaja značajke epskog i lirskog pjesništva te proze u Augustovo doba.	Uz pomoć učitelja analizira značajke epskog i lirskog pjesništva te proze Augustova doba.	Samostalno analizira značajke epskog i lirskog pjesništva te proze Augustova doba uspoređujući ih s prethodnim književnim razdobljima.
SŠ (1) LJ B.2.3.	Uz pomoć učitelja razumije sadržaj i prevodi izvorni latinski tekst te iznosi vlastiti stav o sadržaju.	Uz pomoć učitelja razumije sadržaj, prevodi i izdvaja bitne podatke iz izvornog latinskog teksta te, uočavajući uzročno-posljedične veze, iznosi vlastiti stav o pročitanome tekstu.	Samostalno razumije sadržaj i prevodi te uz učiteljevu pomoć izdvaja bitne podatke i razumije kontekst poruke izvornoga latinskog teksta aktivno uočavajući i tumačeći uzročno-posljedične veze.	Samostalno razumije sadržaj i prevodi te izdvaja bitne podatke i razumije kontekst poruke izvornoga latinskog teksta kritički raspravljajući o temama i uzročno-posljedičnim vezama.

DOMENA C: CIVILIZACIJA I BAŠTINA

ISHOD	RAZINE USVOJENOSTI			
	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
SŠ (1) LJ C.2.1.	Prepoznaje pojmove vezane uz političke prilike i društvene procese u razdoblju ranoga Carstva.	Prepoznaje i uz pomoć učitelja uspoređuje pojmove vezane uz političke prilike i društvene procese povezane s razdobljem ranoga Carstva.	Samostalno uspoređuje i povezuje pojmove vezane uz političke prilike i društvene procese povezane uz razdoblje ranoga Carstva te uz pomoć učitelja obuhvaća sadržaje povezane s utjecajem politike na stvaranje nacionalnoga identiteta.	Samostalno povezuje i obuhvaća sadržaje vezane uz utjecaj politike na stvaranje nacionalnoga identiteta rabeći vlastitu kreativnost i iskazujući vlastite stavove.
	Uz pomoć učitelja uočava međuovisnost političkih utjecaja, ekonomskih prilika i umjetničke produkcije.	Uočava međuovisnost političkih utjecaja, ekonomskih prilika i umjetničke produkcije te uz pomoć učitelja objašnjava pojmove umjetničke slobode, cenzure, autocenzure, stvaranja umjetničkih djela u političke svrhe.	Objašnjava pojmove umjetničke slobode, cenzure, autocenzure, stvaranja umjetničkih djela u političke svrhe te ih uspoređuje uz pomoć učitelja .	Samostalno objašnjava pojmove umjetničke slobode, cenzure, autocenzure, stvaranja umjetničkih djela u političke svrhe.

DOMENA A: JEZIČNA PISMENOST

ISHOD RAZINE USVOJENOSTI

SŠ (1) LJ
A.3.1.

ZADOVOLJAVAJUĆA

Prepoznaje i imenuje složene i složenije gramatičke oblike i njihove odnose.

DOBRA

Opisuje i grupira složene i složenije gramatičke oblike i njihove odnose.

VRLO DOBRA

Grupira i uz pomoć učitelja stvara složene i složenije gramatičke oblike i njihove odnose i uz njegovu pomoć objašnjava njihovu upotrebu.

IZNIMNA

Samostalno raščlanjuje, uspoređuje i tvori složene i složenije gramatičke oblike i njihove odnose i samostalno objašnjava njihovu upotrebu.

SŠ (1) LJ
A.3.2.

ZADOVOLJAVAJUĆA

Uz pomoć učitelja pronalazi u rječničkome obliku riječi iz izvornih tekstova, koristi se dvojezičnim rječnicima te uočava riječi latinskog podrijetla u hrvatskome jeziku.

DOBRA

Uz pomoć učitelja pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz izvornih tekstova, koristi se dvojezičnim rječnicima te uz njegovu pomoć uočava i prepoznaje najčešće riječi latinskog podrijetla u hrvatskome jeziku.

VRLO DOBRA

Samostalno pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz izvornih tekstova, koristi se dvojezičnim rječnicima, samostalno upotrebljava poznate riječi te uz pomoć učitelja uočava, prepoznaje i raščlanjuje najčešće riječi latinskog podrijetla u hrvatskome jeziku.

IZNIMNA

Samostalno pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz izvornih tekstova, koristi se dvojezičnim rječnicima izabirući ispravnu opciju značenja te samostalno prepoznaje i raščlanjuje najčešće riječi latinskog podrijetla u hrvatskome jeziku.

DOMENA B: ISKUSTVO TEKSTA I KOMUNIKACIJA

ISHOD	RAZINE USVOJENOSTI			
	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
SŠ (1) LJ B.3.1.	Uz pomoć učitelja prepoznaje i određuje odnose riječi u poznatom tekstu.	Uz pomoć učitelja određuje i povezuje odnose riječi u poznatom tekstu te uz njegovu pomoć određuje suodnose unutar rečenice.	Samostalno određuje i povezuje odnose riječi u poznatome tekstu te razlikuje suodnose unutar rečenice.	Samostalno određuje i analizira odnose riječi te razlikuje suodnose unutar rečenice.
SŠ (1) LJ B.3.2.	Navodi značajke jezika i stila književnosti kasne antike.	Uočava i izdvaja značajke jezika i stila književnosti kasne antike.	Uz pomoć učitelja analizira značajke jezika i stila književnosti kasne antike.	Samostalno analizira značajke jezika i stila književnosti kasne antike uspoređujući ih s prethodnim književnim razdobljima.
SŠ (1) LJ B.3.3.	Uz pomoć učitelja razumije sadržaj i prevodi izvorni latinski tekst te iznosi vlastiti stav o sadržaju.	Uz pomoć učitelja razumije sadržaj, prevodi i izdvaja bitne podatke iz izvornoga latinskog teksta te uočavajući uzročno-posljedične veze, iznosi vlastiti stav o pročitanom tekstu.	Samostalno razumije sadržaj i prevodi te uz pomoć učitelja izdvaja bitne podatke i razumije kontekst poruke izvornoga latinskog teksta aktivno uočavajući i tumačeći uzročno-posljedične veze.	Samostalno razumije sadržaj, prevodi te izdvaja bitne podatke i razumije kontekst poruke izvornoga latinskog teksta kritički raspravljajući o temama i uzročno-posljedičnim vezama.

DOMENA C: CIVILIZACIJA I BAŠTINA

ISHOD	RAZINE USVOJENOSTI			
	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
SŠ (1) LJ C.3.1.	Prepoznaje pojmove vezane uz kasno Carstvo.	Prepoznaje i uz pomoć učitelja uspoređuje pojmove vezane uz kasno Carstvo.	Samostalno uspoređuje i povezuje pojmove vezane uz kasno Carstvo te uz pomoć učitelja obuhvaća sadržaje vezane uz društvene prilike u Europi uoči propasti Rimskoga carstva.	Samostalno povezuje i obuhvaća sadržaje vezane uz društvene prilike u Europi uoči propasti Rimskoga carstva koristeći se vlastitom kreativnosti i iskazujući vlastite stavove.
	Navodi razdoblja rimske književnosti te autore i žanrove koji se u njoj pojavljuju.	Uz pomoć učitelja uočava i izdvaja značajke svakog pojedinog razdoblja rimske književnosti.	Uočava i izdvaja značajke svakog pojedinog razdoblja rimske književnosti te uz pomoć učitelja izlaže osobitosti pojedinih autora.	Samostalno izlaže i izrađuje prikaz odabrane teme vezane uz književne žanrove, razdoblja i autore staroga Rima.

DOMENA A: JEZIČNA PISMENOST

ISHOD	RAZINE USVOJENOSTI			
	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
SŠ (1) LJ A.4.1.	Uz pomoć učitelja pronalazi u rječničkome obliku riječi iz izvornih tekstova, koristi se dvojezičnim rječnicima te uočava riječi latinskog podrijetla u hrvatskome jeziku.	Uz pomoć učitelja pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz izvornih tekstova, koristi se dvojezičnim rječnicima te uz njegovu pomoć uočava i prepoznaje najčešće riječi latinskog podrijetla u hrvatskome jeziku.	Samostalno pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz izvornih tekstova, koristi se dvojezičnim rječnicima, samostalno upotrebljava poznate riječi te uz pomoć učitelja uočava, prepoznaje i raščlanjuje najčešće riječi latinskog podrijetla u hrvatskome jeziku.	Samostalno pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz izvornih tekstova, koristi se dvojezičnim rječnicima izabirući ispravnu opciju značenja te samostalno prepoznaje i raščlanjuje najčešće riječi latinskog podrijetla u hrvatskome jeziku.
SŠ (1) LJ A.4.2.	Prepoznaje i imenuje složene i složenije gramatičke oblike i njihove odnose.	Opisuje i grupira složene i složenije gramatičke oblike i njihove odnose.	Grupira i uz pomoć učitelja stvara složene i složenije gramatičke oblike i njihove odnose i uz njegovu pomoć objašnjava njihovu upotrebu.	Samostalno raščlanjuje, uspoređuje i tvori složene i složenije gramatičke oblike i njihove odnose i samostalno objašnjava njihovu upotrebu.

DOMENA B: ISKUSTVO TEKSTA I KOMUNIKACIJA

ISHOD	RAZINE USVOJENOSTI			
	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
SŠ (1) LJ B.4.1.	Uz pomoć učitelja prepoznaje i određuje odnose riječi u poznatom tekstu.	Uz pomoć učitelja određuje i povezuje odnose riječi u poznatome tekstu te uz njegovu pomoć određuje suodnose unutar rečenice.	Samostalno određuje i povezuje odnose riječi u poznatome tekstu te razlikuje suodnose unutar rečenice.	Samostalno određuje i analizira odnose riječi te razlikuje suodnose unutar rečenice.
98 SŠ (1) LJ B.4.2.	Navodi značajke jezika i stila književnosti razdoblja kršćanske literature i hrvatskih latinista.	Uočava i izdvaja značajke jezika i stila književnosti razdoblja kršćanske literature i hrvatskih latinista.	Uz pomoć učitelja analizira značajke jezika i stila književnosti razdoblja kršćanske literature i hrvatskih latinista.	Samostalno analizira značajke jezika i stila književnosti razdoblja kršćanske literature i hrvatskih latinista uspoređujući ih s prethodnim književnim razdobljima.
SŠ (1) LJ B.4.3.	Uz pomoć učitelja razumije sadržaj i prevodi izvorni latinski tekst te iznosi vlastiti stav o sadržaju.	Uz pomoć učitelja razumije sadržaj, prevodi i izdvaja bitne podatke iz izvornog latinskog teksta te, uočavajući uzročno-posljedične veze, iznosi vlastiti stav o pročitanom tekstu.	Samostalno razumije sadržaj i prevodi te uz pomoć učitelja izdvaja bitne podatke i razumije kontekst poruke izvornoga latinskog teksta aktivno uočavajući i tumačeći uzročno-posljedične veze.	Samostalno razumije sadržaj i prevodi te izdvaja bitne podatke i razumije kontekst poruke izvornoga latinskog teksta kritički raspravljajući o temama i uzročno-posljedičnim vezama.

DOMENA C: CIVILIZACIJA I BAŠTINA

ISHOD	RAZINE USVOJENOSTI			
	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
SŠ (1) LJ C.4.1.	<p>Prepoznaje pojmove vezane uz kasno Carstvo, srednji vijek i hrvatski latinizam.</p>	<p>Prepoznaje i uz pomoć učitelja uspoređuje pojmove vezane uz kasno Carstvo, srednji vijek i hrvatski latinizam.</p>	<p>Samostalno uspoređuje i povezuje pojmove vezane uz kasno Carstvo, srednji vijek i hrvatski latinizam te uz pomoć učitelja obuhvaća sadržaje vezane uz društvene prilike u Europi i Hrvatskoj u navedenom razdoblju.</p>	<p>Samostalno povezuje i obuhvaća sadržaje vezane uz društvene prilike u Europi i Hrvatskoj u navedenom razdoblju koristeći se vlastitom kreativnosti i iskazujući vlastite stavove.</p>
	<p>Prepoznaje pojmove vezane uz promjenu kulturnog krajobrazza Europe tijekom velikih migracija naroda.</p>	<p>Uspoređuje pojmove vezane uz promjenu kulturnog krajobrazza Europe tijekom velikih migracija naroda te uz pomoć učitelja izlaže razloge velikih promjena koje su dovele do raspada Rimskoga Carstva.</p>	<p>Povezuje i obuhvaća pojmove vezane uz promjenu kulturnog krajobrazza Europe tijekom velikih migracija naroda i uz stereotipe i predrasude o različitim kulturama, a uz pomoć učitelja izlaže i osmišljava projekt na temu transformacije latinskog jezika iz govornog u jezik kulture, religije i znanosti.</p>	<p>Kritički promatra pojmove vezane uz promjenu kulturnog krajobrazza Europe tijekom velikih migracija naroda i uz stereotipe i predrasude o različitim kulturama te osmišljava projekt na temu transformacije latinskog jezika iz govornog u jezik kulture, religije i znanosti.</p>

DOMENA A: JEZIČNA PISMENOST

ISHOD	RAZINE USVOJENOSTI			
	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
SŠ (2) LJ A.1.1.	<p>Nabroja redom znakove latinske abecede, prepoznaje pravila čitanja, pisanja i naglašavanja, navodi obilježja klasičnog i tradicionalnog izgovora.</p>	<p>Upotrebljava pravilno znakove latinske abecede u pisanju, primjenjuje uz pomoć učitelja pravila čitanja, pisanja i naglašavanja, uz njegovu pomoć prepoznaje u čitanju klasični od tradicionalnog izgovora.</p>	<p>Primjenjuje samostalno pravila čitanja, pisanja i naglašavanja latinskih riječi u pismu i govoru, razlikuje u čitanju klasični i tradicionalni izgovor.</p>	<p>Samostalno primjenjuje pravila čitanja, pisanja naglašavanja u poznatim i nepoznatim riječima i tečno čita klasičnim i tradicionalnim izgovorom.</p>
SŠ (2) LJ A.1.2.	<p>Prepoznaje i imenuje jednostavnije i jednostavne gramatičke oblike riječi i njihove odnose.</p>	<p>Opisuje i uz pomoć grupira jednostavnije i jednostavne gramatičke oblike riječi i njihove odnose.</p>	<p>Grupira i uz pomoć učitelja tvori jednostavnije i jednostavne gramatičke oblike riječi i njihove odnose te razlikuje njihovu upotrebu.</p>	<p>Samostalno raščlanjuje, uspoređuje i tvori jednostavnije i jednostavne gramatičke oblike riječi i njihove odnose te samostalno razlikuje njihovu upotrebu.</p>
SŠ (2) LJ A.1.3.	<p>Uz pomoć učitelja pronalazi u rječničkome obliku riječi iz prilagođenih tekstova, koristi se dvojezičnim rječnicima te uočava riječi latinskoga podrijetla.</p>	<p>Uz pomoć učitelja pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz prilagođenih tekstova, koristi se dvojezičnim rječnicima te uz pomoć uočava i prepoznaje najčešće riječi latinskoga podrijetla.</p>	<p>Samostalno pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz prilagođenih tekstova, koristi se dvojezičnim rječnicima, samostalno upotrebljava poznate riječi te uz pomoć uočava, prepoznaje i raščlanjuje najčešće riječi latinskoga podrijetla.</p>	<p>Samostalno pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz prilagođenih tekstova, koristi se dvojezičnim rječnicima izabirući ispravnu opciju značenja te samostalno prepoznaje i raščlanjuje najčešće riječi latinskoga podrijetla.</p>

DOMENA B: ISKUSTVO TEKSTA I KOMUNIKACIJA

ISHOD	RAZINE USVOJENOSTI			
	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
SŠ (2) LJ B.1.1.	Uz pomoć učitelja prepoznaje i određuje odnose riječi u poznatom tekstu.	Uz pomoć učitelja određuje i povezuje odnose riječi u poznatom tekstu.	Samostalno određuje i povezuje odnose riječi u poznatom tekstu.	Samostalno određuje i analizira odnose riječi u nepoznatom tekstu.
SŠ (2) LJ B.1.2.	Uz pomoć učitelja razumije sadržaj i prevodi rečenice latinskog teksta te opisuje kontekst.	Uz pomoć učitelja razumije sadržaj i prevodi te uz njegovu pomoć izdvaja bitne podatke te objašnjava kontekst.	Samostalno razumije sadržaj i prevodi te uz pomoć učitelja izdvaja bitne podatke te razumije kontekst.	Samostalno razumije sadržaj, prevodi izdvaja bitne podatke te razumije kontekst.

DOMENA C: CIVILIZACIJA I BAŠTINA

ISHOD	RAZINE USVOJENOSTI			
	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
SŠ (2) LJ C.1.1.	Imenuje bitne osobe i događaje vezane uz rimsku povijest.	Opisuje i uz pomoć učitelja uspoređuje ključne osobe, pojmove i događaje vezane uz rimsku povijest.	Samostalno uspoređuje ključne osobe, pojmove i događaje vezane uz rimsku povijest te uz učiteljevu pomoć uočava osnovne značajke različitih tipova vladavina i važnost građanske vrline.	Samostalno uspoređuje ključne osobe, pojmove i događaje vezane uz rimsku povijest te uočava osnovne značajke različitih tipova vladavina i važnost građanske vrline te razvija osjećaj za doprinos pojedinca životu zajednice.
	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
SŠ (2) LJ C.1.2.	Uočava ljudske i građanske vrline i mane.	Uz pomoć istražuje temelje i vrijednosti domoljublja, pripadnosti, identiteta te tumači odnos pojedinac – zajednica.	Istražuje temelje i vrijednosti domoljublja, pripadnosti, identiteta te tumači odnos pojedinac – zajednica.	Svojim riječima komentira te zaključuje o temeljima i vrijednostima domoljublja, pripadnosti, identiteta, ljudskih i građanskih vrlina i mana dajući primjere iz svakodnevnog života.
	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
SŠ (2) LJ C.1.3.	Navodi područja Europe u kojima su se dugo služili latinskim jezikom.	Opisuje širenje i važnost latinskog jezika u Europi.	Prepoznaje romanske jezike kao direktne sljednike latinskog jezika i uočava utjecaj latinskog jezika na hrvatski i druge jezike s kojima se susreće.	Uočava i raspravlja o utjecaju latinskog jezika na hrvatski i druge jezike s kojima se susreće.
	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
SŠ (2) LJ C.1.4.	Imenuje područja i gradove u RH povezane s rimskom civilizacijom.	Prepoznaje područja i gradove te uz pomoć učitelja navodi osnovne materijalne ostatke i artefakte povezane s rimskom civilizacijom.	Prepoznaje i uspoređuje osnovne materijalne ostatke i artefakte povezane s rimskom civilizacijom.	Uspoređuje, uočava i diskutira o važnosti utjecaja Rimljana na razvoj hrvatskoga kulturnog identiteta.
	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA

DOMENA A: JEZIČNA PISMENOST

ISHOD	RAZINE USVOJENOSTI			
	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
SŠ (2) LJ A.2.1.	<p>Navodi osnovne stope i prepoznaje metar na temelju forme teksta.</p>	<p>Prepoznaje kvantitetu slogova, uz pomoć učitelja oblikuje metričku shemu te skandira poznate stihove.</p>	<p>Oblikuje metričku shemu i samostalno pravilno skandira poznate stihove.</p>	<p>Oblikuje metričku shemu i samostalno prepoznaje i skandira na nepoznatim stihovima.</p>
SŠ (2) LJ A.2.2.	<p>Prepoznaje i imenuje složene i složenije gramatičke oblike i njihove odnose.</p>	<p>Opisuje i grupira složene i složenije gramatičke oblike i njihove odnose.</p>	<p>Grupira i uz pomoć učitelja stvara složene i složenije gramatičke oblike i njihove odnose i uz njegovu pomoć objašnjava njihovu upotrebu.</p>	<p>Samostalno raščlanjuje, uspoređuje i tvori složene i složenije gramatičke oblike i njihove odnose i samostalno objašnjava njihovu upotrebu.</p>
SŠ (2) LJ A.2.3.	<p>Uz pomoć pronalazi u rječničkome obliku riječi iz prilagođenih i izvornih tekstova, koristi se dvojezičnim rječnicima te uočava riječi latinskoga podrijetla.</p>	<p>Uz pomoć učitelja pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz prilagođenih i izvornih tekstova, koristi se dvojezičnim rječnicima te uz njegovu pomoć uočava i prepoznaje najčešće riječi latinskoga podrijetla.</p>	<p>Samostalno pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz prilagođenih i izvornih tekstova, koristi se dvojezičnim rječnicima, samostalno upotrebljava poznate riječi te uz pomoć učitelja uočava, prepoznaje i raščlanjuje najčešće riječi latinskoga podrijetla.</p>	<p>Samostalno pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz prilagođenih i izvornih tekstova, koristi se dvojezičnim rječnicima izabirući ispravnu opciju značenja te samostalno prepoznaje i raščlanjuje najčešće riječi latinskoga podrijetla.</p>

DOMENA B: ISKUSTVO TEKSTA I KOMUNIKACIJA

ISHOD	RAZINE USVOJENOSTI			
	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
SŠ (2) LJ B.2.1.	Uz pomoć prepoznaje i određuje odnose riječi u poznatom tekstu.	Uz pomoć određuje i povezuje odnose riječi u poznatom tekstu.	Samostalno određuje i povezuje odnose riječi u poznatom tekstu.	Samostalno određuje i analizira odnose riječi u nepoznatom tekstu.
SŠ (2) LJ B.2.2.	Nabraja značajke historiografije, retorike i lirske poezije; uz učiteljevu pomoć i smjernice oblikuje kraći govor na temu iz svakodnevnog života.	Uočava i izdvaja značajke historiografije, retorike i lirske poezije na izvornom tekstu te uz smjernice oblikuje kraći govor na temu iz svakodnevnog života.	Uz pomoć učitelja grupira i opisuje značajke historiografije, retorike i lirske poezije te uz njegovu pomoć primjenjuje i kreativno koristi stilske postupke rimske retorike oblikujući govor na temu iz rimske kulture ili svakodnevnog života.	Samostalno grupira i opisuje značajke historiografije, retorike i lirske poezije. Primjenjuje i kreativno koristi stilske postupke rimske retorike oblikujući govor na temu iz rimske kulture ili svakodnevnog života te uspoređuje rimsku liriku s hrvatskom i grčkom lirskom poezijom.
SŠ (2) LJ B.2.3.	Uz pomoć učitelja razumije sadržaj i prevodi rečenice, prilagođeni i izvorni latinski tekst te razvija samopouzdanje i vještine donošenja odluka te suradničke odnose u skupini u skladu sa svojim sposobnostima.	Uz pomoć učitelja razumije sadržaj i prevodi te izdvaja bitne podatke iz rečenice, prilagođenog i izvornog latinskog teksta te razvija samopouzdanje i vještine donošenja odluka te suradničke odnose u skupini u skladu sa svojim sposobnostima.	Samostalno razumije sadržaj i prevodi te uz pomoć učitelja izdvaja bitne podatke i razumije kontekst poruke rečenice, prilagođenoga i izvornoga latinskog teksta te razvija samopouzdanje i vještine donošenja odluka te suradničke odnose u skupini u skladu sa svojim sposobnostima.	Samostalno razumije sadržaj i prevodi te izdvaja bitne podatke i razumije kontekst poruke rečenice, prilagođenog i izvornog latinskog teksta te razvija samopouzdanje i vještine donošenja odluka te suradničke odnose u skupini u skladu sa svojim sposobnostima.

DOMENA C: CIVILIZACIJA I BAŠTINA

ISHOD	RAZINE USVOJENOSTI			
	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
SŠ (2) LJ C.2.1.	<p>Imenuje i uz pomoć učitelja opisuje pojmove povezane s temama iz svakodnevnog života Rimljana.</p>	<p>Opisuje pojmove povezane s temama iz svakodnevnog života Rimljana te uz pomoć učitelja uočava sličnosti i razlike između ondašnjeg i današnjeg načina života i vrijednosnog sustava.</p>	<p>Opisujući pojmove vezane s temama iz svakodnevnog života Rimljana uočava sličnosti i razlike između ondašnjeg i današnjeg načina života i vrijednosnog sustava.</p>	<p>Samostalno uspoređuje sličnosti i razlike između ondašnjeg i današnjeg načina života i vrijednosnog sustava.</p>
SŠ (2) LJ C.2.2.	<p>Imenuje građevine u Rimu i navodi osnovnu namjenu.</p>	<p>Prepoznaje i imenuje građevine u Rimu i navodi namjenu.</p>	<p>Uz pomoć učitelja opisuje građevine u Rimu i njihovu namjenu.</p>	<p>Samostalno opisuje građevine u Rimu i objašnjava njihovu namjenu.</p>
SŠ (2) LJ C.2.3.	<p>Prepoznaje pojmove vezane uz političke prilike i društvene procese vezane uz propast republike i uspostavu carstva.</p>	<p>Prepoznaje i uz pomoć učitelja uspoređuje pojmove vezane uz političke prilike i društvene procese vezane uz propast republike i uspostavu carstva.</p>	<p>Samostalno uspoređuje i povezuje pojmove vezane uz političke prilike i društvene procese vezane uz propast republike i uspostavu carstva te uz pomoć učitelja obuhvaća sadržaje vezane uz odnose parlamentarizma i monarhije.</p>	<p>Samostalno povezuje i obuhvaća sadržaje vezane uz odnose parlamentarizma i monarhije koristeći vlastitu kreativnost i iskazujući vlastite stavove.</p>
SŠ (2) LJ C.2.4.	<p>Uz pomoć učitelja uočava međuovisnost vanjskih i unutarnjih sukoba na svakodnevni život zajednice.</p>	<p>Uočava međuovisnost vanjskih i unutarnjih sukoba na svakodnevni život zajednice te uz pomoć učitelja uspoređuje pojmove vezane uz slobodu govora, želju za promjenom društvenih prilika.</p>	<p>Samostalno uspoređuje pojmove vezane uz slobodu govora, želju za promjenom društvenih prilika.</p>	<p>Samostalno komentira pojmove vezane uz slobodu govora, želju za promjenom društvenih prilika.</p>

DOMENA A: JEZIČNA PISMENOST

ISHOD RAZINE USVOJENOSTI

SŠ (2) LJ
A.3.1.

ZADOVOLJAVAJUĆA

Prepoznaje i imenuje složene i složenije gramatičke oblike i njihove odnose.

DOBRA

Opisuje i grupira složene i složenije gramatičke oblike i njihove odnose.

VRLO DOBRA

Grupira i uz pomoć učitelja stvara složene i složenije gramatičke oblike i njihove odnose i uz njegovu pomoć objašnjava njihovu upotrebu.

IZNIMNA

Samostalno raščlanjuje, uspoređuje i tvori složene i složenije gramatičke oblike i njihove odnose i samostalno objašnjava njihovu upotrebu.

SŠ (2) LJ
A.3.2.

ZADOVOLJAVAJUĆA

Uz pomoć učitelja pronalazi u rječničkome obliku riječi iz izvornih tekstova, koristi se dvojezičnim rječnicima te uočava riječi latinskoga podrijetla u hrvatskome jeziku.

DOBRA

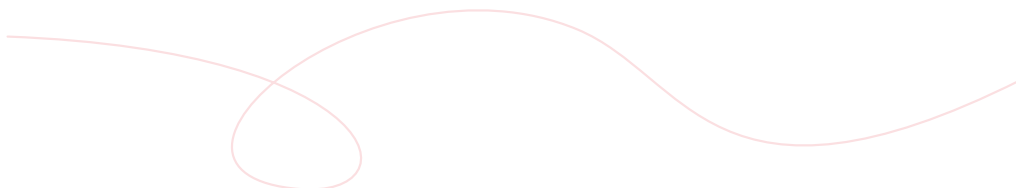
Uz pomoć učitelja pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz izvornih tekstova, koristi se dvojezičnim rječnicima te uz pomoć učitelja uočava i prepoznaje najčešće riječi latinskoga podrijetla u hrvatskome jeziku.

VRLO DOBRA

Samostalno pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz izvornih tekstova, koristi se dvojezičnim rječnicima, samostalno upotrebljava poznate riječi te uz pomoć uočava, prepoznaje i raščlanjuje najčešće riječi latinskoga podrijetla u hrvatskome jeziku.

IZNIMNA

Samostalno pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz izvornih tekstova, koristi se dvojezičnim rječnicima izabirući ispravnu opciju značenja te samostalno prepoznaje i raščlanjuje najčešće riječi latinskoga podrijetla u hrvatskome jeziku.

DOMENA B: ISKUSTVO TEKSTA I KOMUNIKACIJA

ISHOD	RAZINE USVOJENOSTI			
	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
SŠ (2) LJ B.3.1.	Uz pomoć prepoznaje i određuje odnose riječi u poznatom tekstu.	Uz pomoć učitelja određuje i povezuje odnose riječi u poznatom tekstu te uz njegovu pomoć određuje suodnose unutar rečenice.	Samostalno određuje i povezuje odnose riječi u poznatom tekstu te razlikuje suodnose unutar rečenice.	Samostalno određuje i analizira odnose riječi te razlikuje suodnose unutar rečenice.
SŠ (2) LJ B.3.2.	Navodi značajke epskog pjesništva i lirskog pjesništva te uočava osnovne značajke prozних tekstova Augustova doba.	Uočava i izdvaja značajke epskog i lirskog pjesništva te proze u Augustovo doba.	Uz pomoć učitelja analizira značajke epskog i lirskog pjesništva te proze Augustova doba.	Samostalno analizira značajke epskog i lirskog pjesništva te proze Augustova doba uspoređujući s prethodnim književnim razdobljima.
SŠ (2) LJ B.3.3.	Uz pomoć učitelja razumije sadržaj i prevodi izvorni latinski tekst te iznosi vlastiti stav o sadržaju.	Uz pomoć učitelja razumije sadržaj, prevodi i izdvaja bitne podatke iz izvornog latinskog teksta te uočavajući uzročno-posljedične veze iznosi vlastiti stav o pročitanom tekstu.	Samostalno razumije sadržaj i prevodi te uz pomoć izdvaja bitne podatke i razumije kontekst poruke izvornog latinskog teksta aktivno uočavajući i tumačeći uzročno-posljedične veze.	Samostalno razumije sadržaj i prevodi te izdvaja bitne podatke i razumije kontekst poruke izvornog latinskog teksta kritički raspravljajući o temama i uzročno-posljedičnim vezama.

DOMENA C: CIVILIZACIJA I BAŠTINA

ISHOD	RAZINE USVOJENOSTI			
	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
SŠ (2) LJ C.3.1.	<p>Prepoznaje pojmove vezane uz političke prilike i društvene procese u razdoblju ranoga Carstva.</p>	<p>Prepoznaje i uz pomoć uspoređuje pojmove vezane uz političke prilike i društvene procese vezane uz razdoblje ranoga Carstva.</p>	<p>Samostalno uspoređuje i povezuje pojmove vezane uz političke prilike i društvene procese vezane uz razdoblje ranoga Carstva. Uz pomoć učitelja obuhvaća sadržaje vezane uz utjecaj politike na stvaranje nacionalnoga identiteta.</p>	<p>Samostalno povezuje i obuhvaća sadržaje vezane uz utjecaj politike na stvaranje nacionalnoga identiteta koristeći vlastitu kreativnost i iskazujući vlastite stavove.</p>
	SŠ (2) LJ C.3.2.	<p>Uz pomoć učitelja uočava međuovisnost političkih utjecaja, ekonomskih prilika i umjetničke produkcije.</p>	<p>Uočava međuovisnost političkih utjecaja, ekonomskih prilika i umjetničke produkcije te uz pomoć učitelja objašnjava pojmove umjetničke slobode, cenzure, autocenzure, stvaranja umjetničkih djela u političke svrhe.</p>	<p>Objašnjava pojmove umjetničke slobode, cenzure, autocenzure, stvaranja umjetničkih djela u političke svrhe te ih uz pomoć uspoređuje.</p>

DOMENA A: JEZIČNA PISMENOST

ISHOD	RAZINE USVOJENOSTI			
	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
SŠ (2) LJ A.4.1.	Prepoznaje i imenuje složene i složenije gramatičke oblike i njihove odnose.	Opisuje i grupira složene i složenije gramatičke oblike i njihove odnose.	Grupira i uz pomoć učitelja stvara složene i složenije gramatičke oblike i njihove odnose i uz njegovu pomoć objašnjava njihovu upotrebu.	Samostalno raščlanjuje, uspoređuje i tvori složene i složenije gramatičke oblike i njihove odnose i samostalno objašnjava njihovu upotrebu.
	SŠ (2) LJ A.4.2.	Uz pomoć učitelja pronalazi u rječničkome obliku riječi iz izvornih tekstova, koristi se dvojezičnim rječnicima te uočava riječi latinskoga podrijetla.	Uz pomoć učitelja pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz izvornih tekstova, koristi se dvojezičnim rječnicima te uz njegovu pomoć uočava i prepoznaje najčešće riječi latinskoga podrijetla.	Samostalno pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz izvornih tekstova, koristi se dvojezičnim rječnicima, samostalno upotrebljava poznate riječi te uz pomoć učitelja uočava, prepoznaje i raščlanjuje najčešće riječi latinskoga podrijetla.

DOMENA B: ISKUSTVO TEKSTA I KOMUNIKACIJA

ISHOD	RAZINE USVOJENOSTI			
	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
SŠ (2) LJ B.4.1.	<p>Uz pomoć učitelja prepoznaje i određuje odnose riječi u poznatom tekstu.</p>	<p>Povezuje odnose riječi u poznatom tekstu te uz pomoć učitelja određuje suodnose unutar rečenice.</p>	<p>Povezuje odnose riječi u poznatom tekstu te razlikuje suodnose unutar rečenice.</p>	<p>Samostalno određuje i analizira odnose riječi te razlikuje suodnose unutar rečenice.</p>
SŠ (2) LJ B.4.2.	<p>Navodi značajke jezika i stila književnosti kasne antike, postklasičnog razdoblja, kršćanske literature i hrvatskih latinista.</p>	<p>Uočava i izdvaja značajke jezika i stila književnosti kasne antike, postklasičnog razdoblja, kršćanske literature i hrvatskih latinista.</p>	<p>Uz pomoć učitelja analizira značajke jezika i stila književnosti kasne antike, postklasičnog razdoblja, kršćanske literature i hrvatskih latinista.</p>	<p>Samostalno analizira značajke jezika i stila književnosti kasne antike, postklasičnog razdoblja, kršćanske literature i hrvatskih latinista uspoređujući s prethodnim književnim razdobljima.</p>
SŠ (2) LJ B.4.3.	<p>Uz pomoć učitelja razumije sadržaj i prevodi izvorni latinski tekst te iznosi vlastiti stav o sadržaju.</p>	<p>Uz pomoć učitelja razumije sadržaj, prevodi i izdvaja bitne podatke iz izvornog latinskog teksta te, uočavajući uzročno-posljedične veze, iznosi vlastiti stav o pročitanom tekstu.</p>	<p>Samostalno razumije sadržaj i prevodi te uz pomoć učitelja izdvaja bitne podatke i razumije kontekst poruke izvornoga latinskog teksta aktivno uočavajući i tumačeći uzročno-posljedične veze.</p>	<p>Samostalno razumije sadržaj i prevodi te izdvaja bitne podatke i razumije kontekst poruke izvornoga latinskog teksta kritički raspravljajući o temama i uzročno-posljedičnim vezama.</p>
SŠ (2) LJ B.4.4.	<p>Navodi razdoblja rimske književnosti te autore i žanrove koji se u njoj pojavljuju.</p>	<p>Uz pomoć učitelja uočava i izdvaja značajke svakoga pojedinog razdoblja rimske književnosti.</p>	<p>Uočava i izdvaja značajke svakog pojedinog razdoblja rimske književnosti te uz pomoć učitelja izlaže osobitosti pojedinih autora.</p>	<p>Samostalno izlaže i izrađuje prikaz odabrane teme vezane uz književne žanrove, razdoblja i autore staroga Rima.</p>

DOMENA C: CIVILIZACIJA I BAŠTINA

ISHOD	RAZINE USVOJENOSTI			
	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
SŠ (2) LJ C.4.1.	Prepoznaje pojmove vezane uz kasno Carstvo, srednji vijek i hrvatski latinizam.	Prepoznaje i uz pomoć učitelja uspoređuje pojmove vezane uz kasno Carstvo, srednji vijek i hrvatski latinizam.	Samostalno uspoređuje i povezuje pojmove vezane uz kasno Carstvo, srednji vijek i hrvatski latinizam te uz pomoć učitelja obuhvaća sadržaje vezane uz društvene prilike u Europi i Hrvatskoj u navedenom razdoblju.	Samostalno povezuje i obuhvaća sadržaje vezane uz društvene prilike u Europi i Hrvatskoj u navedenom razdoblju koristeći vlastitu kreativnost i iskazujući vlastite stavove.
	Prepoznaje pojmove vezane uz promjenu kulturnog krajobrazza Europe tijekom velikih migracija naroda.	Uspoređuje pojmove vezane uz promjenu kulturnog krajobrazza Europe tijekom velikih migracija naroda te uz pomoć učitelja izlaže razloge velikih promjena koje su dovele do raspada Rimskoga carstva.	Povezuje i obuhvaća pojmove vezane uz promjenu kulturnog krajobrazza Europe tijekom velikih migracija naroda i uz stereotipe i predrasude o različitim kulturama, a uz pomoć učitelja izlaže i osmišljava projekt na temu transformacije latinskog jezika iz govornog u jezik kulture, religije i znanosti.	Kritički promatra pojmove vezane uz promjenu kulturnog krajobrazza Europe tijekom velikih migracija naroda i uz stereotipe i predrasude o različitim kulturama te osmišljava projekt na temu transformacije latinskog jezika iz govornog u jezik kulture, religije i znanosti.

DOMENA A: JEZIČNA PISMENOST

ISHOD	RAZINE USVOJENOSTI			
	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
SŠ (2) LJ A.1.1.	<p>Nabroja redom znakove latinske abecede, prepoznaje pravila čitanja, pisanja i naglašavanja, navodi obilježja klasičnog i tradicionalnog izgovora.</p>	<p>Upotrebljava pravilno znakove latinske abecede u pisanju, primjenjuje pravila čitanja, pisanja i naglašavanja uz pomoć učitelja te uz njegovu pomoć prepoznaje u čitanju klasični od tradicionalnog izgovora.</p>	<p>Primjenjuje samostalno pravila čitanja, pisanja i naglašavanja latinskih riječi u pismu i govoru, razlikuje u čitanju klasični i tradicionalni izgovor.</p>	<p>Samostalno primjenjuje pravila čitanja, pisanja naglašavanja u poznatim i nepoznatim riječima i tečno čita klasičnim i tradicionalnim izgovorom.</p>
SŠ (2) LJ A.1.2.	<p>Prepoznaje i imenuje jednostavnije i jednostavne gramatičke oblike riječi i njihove odnose.</p>	<p>Opisuje i uz pomoć učitelja grupira jednostavnije i gramatičke oblike riječi i njihove odnose.</p>	<p>Grupira i uz pomoć učitelja tvori jednostavnije i jednostavne gramatičke oblike riječi i njihove odnose te razlikuje upotrebu jednostavnijih i jednostavnih gramatičkih oblika.</p>	<p>Samostalno raščlanjuje, uspoređuje i tvori jednostavnije i jednostavne gramatičke oblike riječi i njihove odnose te samostalno razlikuje upotrebu jednostavnijih i jednostavnih gramatičkih oblika.</p>
SŠ (2) LJ A.1.3.	<p>Uz pomoć učitelja pronalazi u rječničkome obliku riječi iz prilagođenih tekstova, koristi se dvojezičnim rječnicima te uočava latinizme u hrvatskome jeziku.</p>	<p>Uz pomoć učitelja pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz prilagođenih tekstova, koristi se dvojezičnim rječnicima te uz pomoć učitelja uočava i prepoznaje najčešće latinizme u hrvatskome jeziku.</p>	<p>Samostalno pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz prilagođenih tekstova, koristi se dvojezičnim rječnicima, samostalno upotrebljava poznate riječi te uz pomoć učitelja uočava, prepoznaje i raščlanjuje najčešće latinizme u hrvatskome jeziku.</p>	<p>Samostalno pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz prilagođenih tekstova, koristi se dvojezičnim rječnicima izabirući ispravnu opciju značenja te samostalno prepoznaje i raščlanjuje najčešće latinizme u hrvatskome jeziku.</p>

DOMENA B: ISKUSTVO TEKSTA I KOMUNIKACIJA

ISHOD	RAZINE USVOJENOSTI			
	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
SŠ (2) LJ B.1.1.	Uz pomoć učitelja prepoznaje i određuje odnose riječi u poznatom tekstu.	Uz pomoć učitelja određuje i povezuje odnose riječi u poznatom tekstu.	Samostalno određuje i povezuje odnose riječi u poznatom tekstu.	Samostalno određuje i analizira odnose riječi u nepoznatom tekstu.
SŠ (2) LJ B.1.2.	Uz pomoć učitelja razumije sadržaj i prevodi rečenice, latinski tekst te opisuje kontekst.	Uz pomoć učitelja razumije sadržaj i prevodi te uz njegovu pomoć izdvaja bitne podatke i kontekst.	Samostalno razumije sadržaj i prevodi te uz pomoć učitelja izdvaja bitne podatke te razumije kontekst.	Samostalno razumije sadržaj i prevodi; izdvaja bitne podatke te razumije kontekst.

DOMENA C: CIVILIZACIJA I BAŠTINA

ISHOD	RAZINE USVOJENOSTI			
	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
SŠ (2) LJ C.1.1.	Imenuje ključne osobe i događaje iz rimske povijesti.	Opisuje i uz pomoć učitelja uspoređuje ključne osobe, pojmove i događaje iz rimske povijesti.	Samostalno uspoređuje ključne osobe, pojmove i događaje iz rimske povijesti te uz pomoć učitelja uočava osnovne značajke različitih tipova vladavina i važnost građanske vrline.	Samostalno uspoređuje ključne osobe, pojmove i događaje iz rimske povijesti te uočava osnovne značajke različitih tipova vladavina i važnost građanske vrline te razvija osjećaj za doprinos pojedinca životu zajednice.
	SŠ (2) LJ C.1.2.	Uočava ljudske i građanske vrline i mane.	Uz pomoć učitelja istražuje temelje i vrijednosti domoljublja, pripadnosti, identiteta te tumači odnos pojedinac – zajednica.	Istražuje temelje i vrijednosti domoljublja, pripadnosti, identiteta te tumači odnos pojedinac – zajednica.

DOMENA A: JEZIČNA PISMENOST

ISHOD	RAZINE USVOJENOSTI			
	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
SŠ (2) LJ A.2.1.	Prepoznaje i imenuje jednostavne i složene gramatičke oblike i njihove odnose.	Opisuje i grupira jednostavne i složene gramatičke oblike i njihove odnose.	Grupira i uz pomoć učitelja tvori jednostavne i složene gramatičke oblike i njihove odnose te ih uz pomoć učitelja objašnjava .	Samostalno raščlanjuje, uspoređuje i tvori jednostavne i složene gramatičke oblike i njihove odnose te ih objašnjava .
SŠ (2) LJ A.2.2.	Uz pomoć učitelja pronalazi u rječničkome obliku riječi iz prilagođenih tekstova, koristi se dvojezičnim rječnicima te uočava latinizme u hrvatskome jeziku.	Uz pomoć učitelja pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz prilagođenih tekstova, koristi se dvojezičnim rječnicima te uz pomoć učitelja uočava i prepoznaje najčešće latinizme u hrvatskome jeziku.	Samostalno pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz prilagođenih tekstova, koristi se dvojezičnim rječnicima, samostalno upotrebljava poznate riječi te uz pomoć učitelja uočava, prepoznaje i raščlanjuje najčešće latinizme u hrvatskome jeziku.	Samostalno pronalazi i navodi u rječničkome obliku riječi iz prilagođenih tekstova, koristi se dvojezičnim rječnicima izabirući ispravnu opciju značenja te samostalno prepoznaje i raščlanjuje najčešće latinizme u hrvatskome jeziku.

DOMENA B: ISKUSTVO TEKSTA I KOMUNIKACIJA

ISHOD	RAZINE USVOJENOSTI			
	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
SŠ (2) LJ B.2.1.	Uz pomoć učitelja prepoznaje i određuje odnose riječi u poznatom tekstu.	Uz pomoć učitelja određuje i povezuje odnose riječi u poznatom tekstu.	Samostalno određuje i povezuje odnose riječi u poznatom tekstu.	Samostalno određuje i analizira odnose riječi u nepoznatom tekstu.
116 SŠ (2) LJ B.2.2.	Uz pomoć učitelja razumije sadržaj i prevodi rečenice, latinski tekst te opisuje kontekst.	Uz pomoć učitelja razumije sadržaj i prevodi te uz njegovu pomoć izdvaja bitne podatke te objašnjava kontekst.	Samostalno razumije sadržaj i prevodi te uz pomoć učitelja izdvaja bitne podatke i razumije kontekst.	Samostalno razumije sadržaj, prevodi izdvaja bitne podatke te razumije kontekst.

DOMENA C: CIVILIZACIJA I BAŠTINA

ISHOD	RAZINE USVOJENOSTI			
	ZADOVOLJAVAJUĆA	DOBRA	VRLO DOBRA	IZNIMNA
SŠ (2) LJ C.2.1.	Imenuje i smješta pojmove vezane za odabrane teme.	Opisuje pojmove vezane za odabrane teme te ih smješta u prostoru i vremenu.	Samostalno smješta u prostoru i vremenu i uz pomoć učitelja uspoređuje pojmove vezane za odabrane teme te uočava sličnosti i razlike sa sadašnjosti.	Samostalno uspoređuje i grupira pojmove vezane za odabrane teme te povezuje kulturni utjecaj antike na sadašnjost.
	SŠ (2) LJ C.2.2.	Prepoznaje pojmove vezane uz političke prilike i društvene procese vezane uz propast republike i uspostavu carstva.	Prepoznaje i uspoređuje pojmove vezane uz političke prilike i društvene procese vezane uz propast republike i uspostavu carstva.	Uspoređuje i povezuje pojmove vezane uz političke prilike i društvene procese vezane uz propast republike i uspostavu carstva te iskazuje vlastite stavove koristeći vlastitu kreativnost.

ŠKOLA
za život

